

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ
DERS UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

99829

Ercan DOĞAN

99829

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İlköğretim Anabilim Dalı

Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Mustafa ERGÜN

TC. YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU
BOLU MANTASYON MERKEZİ

Afyon

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Haziran 2000

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERS UYGULAMALARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

Ercan DOĞAN

İlköğretim Anabilim Dalı

Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Haziran 2000

Danışman: Prof. Dr. Mustafa ERGÜN

Bu araştırmanın amacı ilköğretim okullarında beden eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ile derslerde karşılaştıkları problemleri araştırmaktır. Derslerde karşılaştıkları problemler: Beden eğitimi formasyonu ve ders uygulamalarındaki problemleri olmak üzere iki ana başlık altında toplanmıştır. Öğretmenlerin bu bölümlere ilişkin görüşleri cinsiyet, kıdem, mezun oldukları yüksek öğretim kurumu ve girdikleri sınıf düzeyi değişkenleri açısından incelenmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket uygulanmış, elde edilen verilerin frekans ve yüzdeleri hesaplanmış, karşılaştırmaların Ki-kare, F, t testi SPSS ortamında yapılmıştır.

Araştırmanın bulguları şu şekilde özetlenebilir:

Sınıf öğretmenleri ilköğretim I. kademedeki beden eğitimi dersini %98.5 oranında yararlı görürken, %64'ü okullarda beden eğitimi dersinin amacına uygun işlenmediğini, %47'si kendilerini bu derste başarılı bulmadıklarını, %54.4'ü formasyon eğitimi ihtiyacı duyduklarını, %89.8'i bu dersi branş öğretmenlerinin yürütmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Beden eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin ders uygulama düzeylerini

3 tavan puan üzerinden, erkekler 1.930, kadınlar 1.664 olarak görmektedirler. Kıdem kategorileri açısından bakıldığında kıdem arttıkça ortalama değerler yükselmektedir.

Formasyon düzeylerini erkek öğretmenler 1.687, bayan öğretmenler 1.356 olarak görmektedirler. Kıdem değişkeni açısından bakıldığında kıdem arttıkça ortalamalar yükselmektedir.

Formasyon ve ders uygulamalarındaki yetersizlik düzeylerini değerlendirmede öğretmenlerin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu ve derslere girdikleri sınıf düzeyleri arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemiştir.

Yapılan araştırmanın sonucuna göre sınıf öğretmenleri beden eğitimi formasyon düzeylerinin yetersizliği onlar için en önemli problem olarak görülmektedir. Ders uygulamalarındaki ortalama değerler bayan öğretmenlerin beden eğitimi ders uygulamalarında erkek öğretmenlere oranla daha çok problemle karşılaştıklarını ortaya çıkarmaktadır.

ABSTRACT

THE EVALUATION OF PHYSICAL EDUCATION LESSONS BY PRIMARY SCHOOL TEACHERS

The aim of this research was to examine problem perception and lesson ideas of primary school teachers giving physical education lessons in primary schools I. level. Problems that teachers face in lessons: These problems can be divided into two groups such as, physical education formation and problems in lesson performance. The ideas of teachers examined according to gender, priority, graduation of high school, and attending class level variables.

First a questionnaire was administered for data gathering instrument than frequency' and percentage' of findings calculated finally k-squared, F and t tests made in SPSS computer for comparisons.

The research findings can be summarized as follows:

Although I. level primary school teachers perceive physical education lesson as useful in the ratio of 98.5%, 64% of them believe in wrong performing of this lesson in schools. 47% of teachers feel themselves unsuccessful in physical education lesson, besides 54.4% teachers need to formation education lessons should be given by physical education branch teachers.

Lesson' performance levels of male teachers who are giving physical education was 1.930, female was 1.664 over pic score of 3. When the priority is higher the score is also higher.

Male teachers were 1.687 and females were 1.356 in the average formation point level. Moreover the priority is higher the score is also higher.

There is no significant difference in the 0.05 level between formation and graduation high school variables about insufficiency of lesson performance.

According to conclusion of the research primary school teachers' feel their formation level is insufficient. Lesson performance valueless of females' teachers' is more lower than those of male teachers.

TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mustafa ERGÜN

Imza
.....
Mustafa Ergün

Jüri Üyeleri : Yard. Doç. Dr. Mustafa YALÇIN

.....
Mustafa Yalçın

Yard. Doç. Dr. Şenay YAPICI

.....
Şenay Yapıcı

İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencilerinden Ercan DOĞAN'ın " SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERS UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ " başlıklı tezi 08/06/ 2000 tarihinde yukarıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca İlköğretim Anabilim Dalında değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof. Dr. H. Hüseyin BAYRAKLI
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Beden eğitimi ve spor, insanın bedensel ve ruhsal eğitimine doğrudan olumlu etkilerde bulunurken kişinin bu eylem içinde kendini tanımasına ve tanıtmasına, toplum yaşamında yerini almasına yardımcı olur. Sportif eğitimin en önemli devresini kapsayan ilköğretim okullarındaki beden eğitimi etkinlikleri günümüzde gerek etkinliklerin uygulanışı ve gerekse öğrencilere sağlanan spor ortamı açısından yeniden incelenme gereği göstermektedir.

İlköğretim I. Kademedeki beden eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları problemleri ortaya çıkarmayı amaçlayan bu araştırma pek çok kişinin katkılarıyla hazırlanmıştır.

Öncelikle tezimin her aşamasında zaman ayırıp yapmış olduğu değerlendirmelerle beni yönlendiren bu tezi tamamlamama yardımcı olan danışmanım Prof. Dr. Mustafa ERGÜN'e teşekkür ederim.

Çalışmalarım sırasında yardımlarını gördüğüm, Yrd. Doç. Dr. Şenay YAPICI, Dr. Cemil YÜCEL'e tezimin yazılmasında katkıları büyük olan M. Akif ALKAYA ve Hakan UŞAKLI'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Ercan DOĞAN

ÖZGEÇMİŞ

Ercan DOĞAN

İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı

Yüksek Lisans

Eğitim

Lisans: 1987 Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü.

Lise: Afyon Endüstri Meslek Lisesi, Motor Bölümü

İş/İstihdam

1987 – 1990 Mardin Ticaret Lisesi Beden Eğitimi Öğretmeni

1988 – 1989 203. Dönem Piyade Komando Yedek Subay Askerlik Görevi

1990 – 1993 Kütahya Altıntaş İmam-Hatip Lisesi Beden Eğitimi Öğretmeni

1993 –1996 Afyon Fen Lisesi Beden Eğitimi Öğretmeni, Müdür Muavini

1996 - Öğretim Görevlisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Uşak Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği

Kişisel Bilgiler

Doğum Yeri ve Yılı: Afyon/Merkez, 05.10.1965

Cinsiyeti: Erkek

Yabancı Dili: İngilizce

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI	v
ÖNSÖZ	vi
ÖZGEÇMİŞ	vii
TABLolar LİSTESİ	xiii

BÖLÜM 1

GİRİŞ

I. PROBLEM DURUMU	1
A) BEDEN EĞİTİMİ VE SPORUN ÇOCUĞUN GELİŞİMİNE ETKİSİ	6
1. Beden Eğitimi ve Sporun Fiziksel Gelişim ve Sağlık Üzerine Etkisi	6
2. Beden Eğitimi ve Sporun Kişilik ve Duygusal Gelişim Üzerine Etkisi	8
3. Beden Eğitimi ve Sporun Çocuğun Sosyal Gelişimi Üzerine Etkisi	9
4. Beden Eğitimi ve Sporun Çocuğun Zeka Gelişimi Üzerine Etkisi	10
B) BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİNİN GÖREVLERİ	11
1. İlkokullara Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme Çalışmaları	13
C) İLKÖĞRETİM I. KADEME BEDEN EĞİTİMİ UYGULAMALARI	15
a) İlköğretim I. Kademe 1, 2 ve 3. Sınıf Beden Eğitimi Ders Konuları	17
b) İlköğretim I. Kademe 4 ve 5. Sınıflar Beden Eğitimi Ders Konuları	18
1. Beden Eğitimi ve Spor Uygulamaları ile İlgili Genel Esaslar	19
2. Beden Eğitimi Öğretim Yöntemleri	20
a) Emir (Komut)	21
b) Uygulama (Alıştırma)	22
c) Karşılıklı (Eşli Yöntem)	23

d) Ödev Yöntemi	24
e) Gúdümlü Keşif	25
f) Problem Çözme	26
g) Araştırma	26
3. Beden Eğitimi Dersinin İşlenmesi	27
4. Hareket Öğretimi	28
5. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersinde Eğitsel Oyunun Yeri	30
6. Sağlık Kontrolü ve Rapor	33
7. Öğrenci ve Öğretmenin Kıyafeti	34
8. Tesis, Araç ve Gereçler	35
9. Ders Dışı Faaliyetler	37
10. Beden Eğitimi Dersinde Ölçme ve Değerlendirme	39
D) İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	42
II. ARAŞTIRMANIN AMACI	45
PROBLEM CÜMLESİ	45
III. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	47
IV. VARSAYIMLAR	48
V. SINIRLILIKLAR	48
VI. TANIMLAR	48

BÖLÜM II

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	50
2. EVREN VE ÖRNEKLEM	50
3. VERİ TOPLAMA ARACI	53
4. VERİ TOPLAMA ARACININ GELİŞTİRİLMESİ VE UYGULANMASI	53
5. VERİLERİN ANALİZİ	55

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

I. İLKÖĞRETİM I. KADEMEDE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE GİREN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DERSLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ İLE FORMASYON VE DERS UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE TUTUMLARI	56
A) İLKÖĞRETİM I. KADEMEDE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE GİREN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DERSE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	57
B) İLKÖĞRETİM I. KADEMEDE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE GİREN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ FORMASYON DÜZEYLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	60
C) İLKÖĞRETİM I. KADEMEDE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE GİREN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERS UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	63
II. CİNSİYET DEĞİŞKENİ AÇISINDAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ İLE FORMASYON VE DERS UYGULAMALARINI NASIL ALGILADIKLARIYLA İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	67
A) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN CİNSİYETLERİ AÇISINDAN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE AİT GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR	67
B) CİNSİYET DEĞİŞKENİ AÇISINDAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN FORMASYON DÜZEYLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR.....	78
C) CİNSİYET DEĞİŞKENİ AÇISINDAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERS UYGULAMALARI YETERLİLİKLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	79
III. KIDEM DEĞİŞKENİ AÇISINDAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ İLE FORMASYON VE DERS UYGULAMALARINI NASIL ALGILADIKLARIYLA İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR	80

A) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KIDEMLERİ AÇISINDAN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE AİT GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR	80
B) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ KIDEM AÇISINDAN KENDİ FORMASYON DÜZEYLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	96
C) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ KIDEM AÇISINDAN, DERS UYGULAMALARI YETERLİLİKLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR.....	97
IV. MEZUN OLDUKLARI YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU AÇISINDAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ İLE FORMASYON VE DERS UYGULAMALARINI NASIL ALGILADIKLARINA İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	99
A) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MEZUN OLDUKLARI YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU AÇISINDAN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE AİT GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR	99
B) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MEZUN OLDUKLARI YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU AÇISINDAN KENDİ FORMASYON DÜZEYLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	114
C) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MEZUN OLDUKLARI YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU AÇISINDAN DERS UYGULAMALARI YETERLİLİKLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	116
V. DERSLERE GİRDİKLERİ SINIF DÜZEYLERİ AÇISINDAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ İLE FORMASYON VE DERS UYGULAMALARINI NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR	117
A) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE GİRDİKLERİ SINIF DÜZEYLERİ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE AİT GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR	117

B) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNE GİRDİKLERİ SINIF DÜZEYLERİ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, FORMASYON DÜZEYLERİNİ NASIL ALGILADIKLARIYLA İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	128
C) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE GİRDİKLERİ SINIF DÜZEYİ AÇISINDAN DERS UYGULAMALARI YETERLİLİKLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	129

BÖLÜM IV
SONUÇ VE ÖNERİLER

EKLER

EK 1- Anket Örneği	135
EK 2- Onay İzni	137

KAYNAKLAR	138
------------------------	------------

TABLOLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. Avusturya Eğitim Kurumlarında Uygulanan Not Verme Sistemi	41
Tablo 2. Araştırmanın Örneklemini Oluşturan Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Okullarına Göre Dağılımı	51
Tablo 3. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	51
Tablo 4. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Yükseköğretim Kurumlarına Göre Dağılımı	52
Tablo 5. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Meslekî Kıdemlerine Göre Dağılımı	52
Tablo 6. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Görev Yaptığı Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı	53
Tablo 7. Anket Maddelerinin Ölçtüğü Alanlara Göre Dağılımı	55
Tablo 8. İlköğretim 1. Kademe Beden Eğitimi Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinin Dersle İlgili Genel Görüşleri	57
Tablo 9. İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Formasyon Düzeyleriyle İlgili Genel Görüşleri	61
Tablo 10. İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinin Ders Uygulamalarına Yönelik Kendi Yeterliklerine İlişkin Genel Görüşleri	64
Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	67
Tablo 12. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip, Yeterli Derecede Uygulanır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	68
Tablo 13. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersine Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	69

Tablo 14. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	70
Tablo 15. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersini Severe İşliyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	71
Tablo 16. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	71
Tablo 17. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	72
Tablo 18. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	73
Tablo 19. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	73
Tablo 20. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	74
Tablo 21. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	75
Tablo 22. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	75
Tablo 23. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	76

Tablo 24. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	77
Tablo 25. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedeki İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	77
Tablo 26. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi Formasyon Düzeylerini Nasıl Algıladıklarıyla İlgili Görüşlerine İlişkin t- Testi Sonucu	78
Tablo 27. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi Ders Uygulamaları Yeterliliklerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşlerine İlişkin t- Test Sonucu	79
Tablo 28. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	81
Tablo 29. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip, Yeterli Derecede Uygulanır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	82
Tablo 30. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersine Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	83
Tablo 31. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	84
Tablo 32. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersini Severek İşliyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	85
Tablo 33. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	86

Tablo 34. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	87
Tablo 35. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	88
Tablo 36. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	89
Tablo 37. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	90
Tablo 38. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	91
Tablo 39. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	92
Tablo 40. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	93
Tablo 41. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	94
Tablo 42. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedede İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	95
Tablo 43. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekî Kıdem Açısından Kendi Formasyon Düzeylerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşleri	96
Tablo 44. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekî Kıdem Açısından Kendi Formasyon Düzeylerini Nasıl Algıladıklarına İlişkin Varyans Analizi	97

Tablo 45. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekî Kıdem Açısından, Ders Uygulamaları Yeterliliklerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşleri	98
Tablo 46. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekî Kıdem Açısından, Ders Uygulamaları Yeterliliklerini Nasıl Algıladıklarına İlişkin Varyans Analizi	98
Tablo 47. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	100
Tablo 48. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip, Yeterli Derecede Uygulanır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	101
Tablo 49. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersine Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	102
Tablo 50. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	103
Tablo 51. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Dersini Severek İşliyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	104
Tablo 52. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	105
Tablo 53. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	106

Tablo 54. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	107
Tablo 55. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	108
Tablo 56. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	109
Tablo 57. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu ..	110
Tablo 58. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	111
Tablo 59. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	112
Tablo 60. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	113
Tablo 61. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim I. Kademedeki İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	114
Tablo 62. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumu Açısından Kendi Formasyon Düzeylerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşleri	115

Tablo 63. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumu Açısından Kendi Formasyon Düzeylerini Nasıl Algıladıklarına İlişkin Varyans Analizi	115
Tablo 64. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumu Açısından Ders Uygulamaları Yeterliliklerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşleri	116
Tablo 65. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumu Açısından Ders Uygulamaları Yeterliliklerini Nasıl Algıladıklarına İlişkin Varyans Analizi	117
Tablo 66. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	118
Tablo 67. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip, Yeterli Derecede Uygulanır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	119
Tablo 68. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersine Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	119
Tablo 69. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	120
Tablo 70. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Dersini Severek İşliyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	121
Tablo 71. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	121
Tablo 72. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	122

Tablo 73. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	123
Tablo 74. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	123
Tablo 75. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	124
Tablo 76. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	125
Tablo 77. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	125
Tablo 78. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	126
Tablo 79. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	127
Tablo 80. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim I. Kademe İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu	127
Tablo 81. Sınıf Öğretmenlerinin Derslere Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre Formasyon Düzeylerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşlerine İlişkin t- Testi Sonucu	128
Tablo 82. Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine Girdikleri Sınıf Düzeyi Açısından Ders Uygulamaları Yeterliliklerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşlerine İlişkin t- Testi Sonucu	129

BÖLÜM 1

GİRİŞ

I. PROBLEM DURUMU

Günümüzde beden eğitimi ve spor, yetişmekte olan nesillerin temel kaynağı olan insanın fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimini amaç edinen, genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olarak görülen bilinçli ve planlı faaliyetlerdir. Dünyadaki bütün gelişmiş ülkelerin beden eğitimi ve spora yaklaşımları eğitimin bütünlüğü içerisinde sağlıklı bir toplum yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Anayasamızın 59. maddesinde “Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden-ruh sağlığını geliştirecek tedbirler alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.”¹ ifadesiyle devlet, sporu topluma yaymayı anayasal bir görev olarak kabul etmiştir. Türk Millî Eğitimi'nin genel amaçları bölümünün ikinci maddesinde belirtildiği gibi: Bir ülkenin kalkınma ve gelişmesinde en önemli öge olan insan; beyin gücü mükemmel, fizik kapasitesi yüksek, ruh sağlığı tam, çocukluk yıllarından itibaren sistemli beden eğitiminin ömür boyu uygulanması gerektiğine inanmış, bunu alışkanlık haline getirmiş olarak yetiştirmeyi amaçlarken beden eğitimi ve sporun her yaştaki fert için önemini tartışılmaz bir şekilde vurgulamış ve hedefi çizilmiştir.² Bu amaçla okul öncesi ve ilköğretim kurumlarında beden eğitimi dersleri okul programlarında yer almıştır.

Beden eğitimine, çocuğun hareket ve oyuna en çok ihtiyaç duyduğu bir zamanda; özellikle okul öncesi ve ilköğretim çağında başlamak esastır. Çocuğun hareket dünyası, günümüzde kendine özgü bir çelişki ve sapma içerisindedir. Oyun alanlarının daraldığı, çocuğun hareket dürtülerinin çok erken yaşta azaltmaya yönelik çevresel dünyanın engelleyici yapısı, çocuğun hayal dünyasını öldüren oyun alanları,

¹ Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 59. Madde, b fıkrası, 1982.

² “Millî Eğitim Temel Kanunu (1739 S.K.)”, *Resmî Gazete* 1457:24 Haziran 1973.

normlaştırılmış spor tesisleri, günümüzde kitle iletişim araçlarının seyir sporlarını sunuları çocuğun hareket dünyasında yer alan etmenlerdir.³ Görüldüğü gibi çağımızda spor anlayışı çocuğun doğal ihtiyacı olan hareket ve oyun isteğini engellemesi okulda beden eğitimi derslerinin önemini artırmaktadır.

Günümüz eğitim öğretim kurumlarındaki tüm okullarda okutulan derslerle öğrencilerde sağlanması öngörülen davranış değişiklikleri salt bilişsel davranışlarla sınırlı olmamaktadır. Hemen hemen okullarda okutulan her bir dersin amaçları; belli bilgi ve beceriler gibi bilişsel davranışlar yanında psikomotor gelişim, kişilik, tutumlar, değerler ve ilgiler gibi duyuşsal davranışlar da içermektedir.⁴

Eğitimin genel amaçları doğrultusunda, belirlenmiş özel amaçlarına ulaşmada; eğitim kurumlarındaki beden eğitimi ve spor derslerinin içeriğinde; yürüyüş, koşu, atma ve atlama gibi tabii ve fonksiyonel hareketler, amaca yönelik her türlü bireysel, eşli ve grupla araçlı ve araçta yapılan bedensel hareketler, dans ve kendini ifade, eğitsel oyunlar, küçük alan oyunları, sportif oyunlar v.b. etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle eğitim-öğretim kurumlarındaki beden eğitimi ve spor dersi çocuklarda salt psikomotor gelişimi sağlamakla kalmayıp aynı zamanda sağlıklı ve organik gelişimin yanında; bağımsız kendini yönetebilen kurallara saygılı topluluk ve arkadaşlık sevgi ve bağlılığı içinde işbirliği, kendine ve topluma yararlı olma gibi davranışları da geliştirebilmektedir. Sportif oyunlara bir takım mensubu olarak katılmak çocuklarda zamanla karşılıklı yardımlaşma, beraber çalışma takımının diğer oyuncularına ve oyunun düzenine saygılı olma duygularını da geliştirmektedir.⁵

Görüldüğü gibi gelecekte toplumda sorumluluk yüklenecek yetişkinlerin; psikomotor gelişimlerinde, iyi alışkanlıklar edinmesinde, gerek kişiler arası gerekse toplumlar arası iyi ve olumlu ilişkiler kurmasında okullarımızdaki beden eğitimi ve spor etkinlikleri büyük önem taşımaktadır.

³ Stafen GRÖSSING, "*Beden-Spor-Hareket*", Çev. Adnan Orhun (I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, M.E. B. Yayınları, 1992), s. 49-50.

⁴ Nizamettin KOÇ, "*Liselerde Öğrencilerin Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi Uygulamasının Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma*", (A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 104, Ankara, 1981), s. 7.

⁵ Nihat GÜNDÜZ, "*Beden Eğitiminde Öğrencilerin Değerlendirilmesi*", (Orta Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara), s. 151-152.

İlkokullarda ilk olarak 1960'lı yıllardan başlayan ilkokul programları geliştirme çalışması içinde beden eğitimi de önemle yer almış ve 1968'de de geliştirilerek uygulamaya konulan programda beden eğitimi dersine işlerlik getirecek programlar oluşturulmuştur. 1971 yılında ilkokullara beden eğitimi yetiştirmeye yönelik sınıf öğretmenlerine kurslar düzenlenmiştir. Bugün yürürlükte olan Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 4.12.1987 tarih ve 232 karar sayılı İlköğretim Okulları, Lise ve Dengi Okullar "Beden Eğitimi Ders ve Öğretim Programları" kabul edilmiş, 1987-1988 öğretim yılından itibaren uygulanmak ve denenip geliştirilmek kaydıyla okul programlarında uygulanmaktadır.⁶

Sportif eğitimin en önemli devresini kapsayan ilköğretim okullarındaki beden eğitimi etkinlikleri günümüzde gerek etkinliklerin uygulanışı, gerekse öğrencilere sağlanan spor ortamları açısından yeniden incelenme gereğini göstermektedir. Branş öncesi ve branşa yönelik temel eğitimin yer aldığı ilköğretim okullarında gelişim sürecindeki çocuk fizyolojik, psikolojik ve zihinsel yönden yetişkinlik döneminin temel özelliklerini almaktadır. Bu dönemde çocuğun sportif ve kişilik gelişimine olumlu ya da olumsuz etkide bulunmak veya hiç etkide bulunmamak gelecekteki başarı-başarısızlık durumunun sınırlarını belirlemektedir. Ayrıca bu dönem çocuğun spor yapma alışkanlığının kazandırılması ve biçimlendirilmesi yönünden ayrı bir önem taşımaktadır.

Çocuğun büyüme ve gelişiminin oldukça hızlı seyrettiği ve öğrenme becerileri açısından kritik birkaç dönemi kapsayan ilköğretim çağı beden eğitimi ve spor etkinlikleri bakımından geniş bir alana sahiptir. Bir çok ülkede ana okulu ile bağlantılı şekilde düşünülen ilköğretim beden eğitimi ve spor etkinlikleri iki açıdan yaklaşımı gerektirir. Birincisi çocuğun kişilik gelişimine yönelik beden eğitimi ve spor etkinlikleri başta olmak üzere olumlu toplumsal kişilik gelişimi ve spor yapma alışkanlığının kazandırılması gibi eğitsel değerlerin geliştirilmesini sağlamaktır. İlköğretim beden eğitimi ve spor faaliyetleri bu görevini eğitsel oyunlar, ritmik jimnastik, millî ve mahallî oyunlarla gerçekleştirir. Bir anlamda çocuk için toplumsallaşma, kültürleme ve

⁶ Mehmet İNAN, Cafer VELİOĞLU ve Saim ÇAĞLAK, "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Beden Eğitimi Derslerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi", *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C. 11, S. 4: 1300-2805 (Ekim 1997), s. 19-20.

duygusal gelişimi sağlayan etkinlikler ilköğretim okullarının beden eğitimi ve spor uygulamalarının vazgeçilmez aktiviteleridir. Çünkü çocuk oyun ve serbest ortam içinde toplumsal kimliğini sağlıklı biçimde kazanabilmektedir. Ancak sosyal etkinliklerin niteliği yaşlara göre farklılık gösterebilir. İkinci özelliği de beden eğitimi dersi içerisindeki sportif etkinlikler, çocuğun sportif yeteneğini ölçme ve değerlendirme görevini yerine getirmelidir. Sportif anlamda tespit edilmiş yeteneklerin gelecekte üst sınırlarına ulaşabilmesi için içerik olarak birbirine bağlı çeşitli basamaklardan geçmektedir. Bu amaçla spora başlama dönemine yaklaşan çocukları yönlendirme bu dönemlerde olacaktır. Çocukların yeteneklerinin belirlenmesi ve bu yetenekleri doğrultusunda gelişme imkanlarının belirlenmesi, vücut sağlığı ve moral değerlerinin iyileştirilmesine dayanak olacaktır. Ayrıca bireylere vereceğimiz eğitim ortamları günümüzde ulusal moral, tanıtım gibi önemli toplumsal işlevleri olan uluslar arası sportif başarıların garantisi olacaktır. Ancak okul öncesi ve ilköğretim okullarındaki beden eğitimi ve spor etkinliklerinin bu amaca ulaşabilmesi yeterli sayıda ve nitelikte spor tesisi ile meslekî alanda bilgiyle donatılmış öğretici ve bunları kapsayan ülke gerçeklerine dayalı organizasyona gereksinim göstermektedir.⁷

Çocukların gelişiminde kritik devreler teorisi, gelişim süreci içerisinde belli zamanların özel belirli bazı becerilerin öğretilmesinde önemli olduğunu önerir. Eğer bu beceriler uygun zamanda geliştirilmemişse becerilerin ortaya konmasında gelecekteki başarıları etkilenir. Bu sadece teori olmasına rağmen ilkokullarda fırsat noksanlığı kişinin hayatı boyunca başarılı hareket etme yeteneği üzerinde uzun süreli etki sahibi olabilir. Bu erken yaşta çocuklar sadece dans ve spor becerilerinin temeli olan temel motor becerileri iyice öğrenmek için değil aynı zamanda öğrenmenin transferinde kendi hareket kavramını da geliştirmek için fırsata ihtiyaç duyarlar.⁸

⁷ Fuat KOÇYIĞIT ve Füsun ÖZTÜRK, "İlkokul ve İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersi Uygulama Sorunu", (I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, M.E.B. Yayınları, 1992), s. 210-215.

⁸ Beverly NICHOLS, "Öğrenme ve Motor Öğrenme", Çev. Yeşim Bulca, Spor Ekin, C. I, S. I: 1301-4390, 1997, s. 41-42.

Buraya kadar önemine değinmiş olduğumuz beden eğitim dersinin ilköğretim okullarındaki gerekliliği ve çocuğun gelişimi üzerindeki etkileri kuşkusuz büyük önem taşımaktadır. Bu noktadan hareketle araştırmanın kapsamını oluşturan ilköğretim kurumlarındaki sınıf öğretmenlerinin yürüttüğü beden eğitimi etkinliklerini değerlendirmek gerekmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim birinci kademedeki yürüttükleri beden eğitimi derslerinin eğitim-öğretim programlarını uygulayabilecek biçimde alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi açısından toplumun, alanın ve çocuğun ihtiyaçlarını karşılamadaki problemlerini ortaya koymaktır. Bu dönemde beden eğitimi dersi ile kazandırılacak bedenî yeterlilik ve diğer sağlıkla ilgili davranışlar çocuğa ömür boyu etkili olacak kendisinin doğrudan yararlanacağı ve kullanacağı davranışlardır. Ülkemizde bu dönemde uygulanması planlanan beden eğitimi derslerinin önemsenmemesi; okul idarelerinin, denetleyicilerin gerekli hassasiyeti göstermedikleri, derslerin başka dersleri takviye amacıyla kullanılmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin beden eğitimi derslerinden soğuduklarını ve kendilerini yenileme ihtiyacı duymadıkları gözlemlendiğinden bu araştırmanın yapılması düşünülmüştür.

A) BEDEN EĞİTİMİ VE SPORUN ÇOCUĞUN GELİŞİMİNE ETKİSİ

İlköğretim çağı çocuk gelişimi için sürekli değişken bir dönemdir. Motor becerilerin gelişimi yetenekler ve fiziksel büyüme alanlarında insan gelişimine yardım eden beden eğitimi ve sporun ilköğretim programlarında önemli bir rolü vardır. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri çocuğun gelişimi üzerinde genel etkileri şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Beden Eğitimi ve Sporun Fiziksel Gelişim ve Sağlık Üzerine Etkisi

Fiziksel gelişim, bedenin ağırlıkça artması ve boyca uzamanın yanında bedeni oluşturan tüm alt sistemlerin de büyümesini ve olgunlaşmasını içerir. Bireyin sağlıklı olması tüm alt sistemleri ile birlikte bedenin sağlıklı gelişmesine ve işlevlerini gereğince yapmasına bağlıdır.⁹ Fiziksel gelişime katkıda bulunmak eğitim bütünlüğü içerisinde yalnız beden eğitimi ve spor aracılığı ile olmaktadır.

Günümüzün yaşam felsefesinde spor, kaliteli yaşamın bir parçası ve en yararlı sosyal etkinliklerden biri olarak kabul edilir. Çocuğun buluş çağı öncesi ve sonrası düzenli olarak yaptığı spor etkinlikleri sağlıklı bir fizik yapının gelişmesini sağlar. Bu devre aynı zamanda insan vücudunun zararlı çevresel etkilerden de en fazla etkilendiği çağdır. Bunlar; hatalı ve yetersiz beslenme, hastalıklar, kötü sosyo-psikolojik etkenler ve yetersiz fiziksel aktivitelerdir. Bu etkenler bir arada olduğu zaman büyüme ve gelişme yeteri kadar olmamakta ve kişi genetik olarak sahip olduğu fiziki yapıya ulaşmamaktadır.¹⁰

Sağlığı korumada en ucuz tıbbî yöntem düzenli ve bilimsel egzersiz yapmaktan geçer. Günümüz çocuklarının yoğun eğitim etkinlikleri arasında planlı yaptığı tek sportif çalışmalar okullardaki beden eğitimi derslerinde olmaktadır.

⁹ Hülya GÖKMEN, Tansu KARAGÜL ve F. Hülya AŞCI, *Psiko-Motor Gelişim* (G.S.G.M., 1995), s. 85-86.

¹⁰ Caner AÇIKADA ve Emin ERGER, *Bilim ve Spor*, (Büro-Tek, 1990), s. 211-213.

Okullarda beden eğitimi faaliyetleri çocukların sağlıklı bir şekilde gelişimini sağlamanın yanında onların sağlıklı bir yaşamı amaç edinmeleri hedeflenir. Bu hükümetlerin politikası olmanın yanında okulların da hedefi olmalıdır.¹¹

İnsanlık her zaman insan ömrünün uzatılması için çeşitli yollar bulmaya çalıştı. Bilim adamlarına göre insan vücudunun yaşam kapasitesi 120 yıla kadar ulaşabilmektedir. Bizler bu harika makinayı kötüye kullanarak vücudun yaşam süresini 70 yaş civarına kadar indirmekteyiz.¹²

Sağlıklı beden gelişimin engelleyen asıl neden daha çok evde ve okulda oturarak seçilen yaşam biçimi olmaktadır. Beden eğitimi ve spor derslerinde belli bir yaştan önce kazanılmayan hareket, beceri ve spor yapma alışkanlıklarının sonradan edinilmesi oldukça güçtür. Çocuklar çevrelerindeki şeyleri keşfederken hareket onlar için bir araçtır. Çocuğun hareket ihtiyacını karşılayan etkinliklerden ve ilköğretim programlarındaki beden eğitimi derslerinden yoğun bir şekilde yer alan oyun etkinlikleri içerisinde de çocuk hareket dağarcığını geliştirir.

Doğal gelişim süreci içerisinde hareket eden çocuk besin yoluyla aldığı kaloriyi tükettiği için iştahının açılmasına dolayısıyla sağlıklı ve düzenli beslenme alışkanlığını kazanır. Özellikle kentlerde yaşayan çocukların en büyük problemlerinden birisi de iştahsızlıktır.

Çocukların büyümesinin, genelde kalıtsal özelliklerine, beslenme ve ortam gibi dış etkilere bağlı olmakla birlikte biraz da fiziksel aktiviteye göre değişim gösterdiği bulunmuştur. Hiç spora katılmayan çocukların kas yapılarının az geliştiği boylarının biraz daha kısa, aşırı ya da yetersiz beslenme nedeniyle şişman ya da zayıf bir vücut yapısına sahip oldukları, algılama-öğrenme yeteneklerinin yavaş olduğu söylenmektedir.¹³

¹¹ Victor P., DAUER ve Robert P. PANGRAZİ, *Dynamic Physical Education For Elementary School Children*, (Macmillan, 1989), s. 4.

¹² Allesen E., *Fitness For Life*, (Brown, 1989), s. 7.

¹³ AÇIKADA ve ERGER, a.g.e., s. 167-168.

Beden eğitimi ve oyun etkinliklerinde çocukların şu sistemleri geliştirir:

- a. Büyük ve küçük kas grupları.
- b. Solunum-dolaşım sistemleri.
- c. Kemikler, eklem yapıları ve tendonları.
- d. Bağışıklık ve sinir sistemi.

Çocukta bu sistemlerin gelişmesi kendini şu şekilde gösterir:

- a. Kuvvet, çabukluk ve dayanıklılık gelişimi.
- b. Hareket ve esneklik gelişimi.
- c. Koordinasyon ve beceri gelişimi.

2. Beden Eğitimi ve Sporun Kişilik ve Duygusal Gelişim Üzerine Etkisi

Her beden eğitimi etkinliği toplumsal bir deneyimdir ve çoğunlukla duyguları içerir. Bu tür etkinliklere katılan çocuklar hareketler aracılığı ile duygularını ifade etme olanağı bulurlar. Saldırganlık, öfke, utançlık, kıskançlık v.b. duygularda boşalım sağlar, bunları kontrol etmesini öğrenir. Baskı altındaki duygusal enerjiden kurtulmanın bir yolu spor yapma ya da oyun etkinliklerine katılmaktır.¹⁴

Çocuk diğer çocuklarla oynamaya başladığında kendisinin zayıf ve güçlü yönlerini anlamaya başlarlar. Oyunlar sırasında kendisi ile başkalarını karşılaştırır. Yeterlilik ve yetersizliklerini fark eder. Başarılı olma, çocuğun önemli güdülerindedir ve doyurulması gerekir. Oyun ortamında uygun yaşantılar hazırlayarak çocukların başarıya ulaşmaları sağlanır. Beden eğitim programlarında çok çeşitli etkinliklere yer verilerek çocukların başarılı olmalarına fırsatlar tanınmalıdır.¹⁵

Evinde aile içinde ve okulda katı, baskılı tutum içerisinde yetiştirilen duygu ve düşüncelerini içten ve doğal bir şekilde anlatamama nedeniyle her gün biraz daha sıkıntı ve gerilim ortamına giren ve bunun acısını çevresinden çıkarmak isteyen, uyumsuz ve

¹⁴ Hikmet ARICI, *Okullarda Beden Eğitimi*, (Yardımcı, 1998), s. 34.

¹⁵ Hülya GÖKMEN, "*Gençlerin Gelişmesinde Beden Eğitiminin Rolü*", (Orta Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara), s. 151-152.

başarısızlıklar içerisindeki öğrencilerin topluma kazandırılmaları, kendini tanıma ve kabul noktalarına getirilmelerinde beden eğitimi dersi etkinlikleri eşsiz birer fırsat olmaktadır. Derslerin zenginlik, renk, neşe ve uyum içinde işlendiği durumlarda öğrencideki birikmiş olumsuz duyguların deşarjı sağlanabilecek ve çocuğu olumlu yöne kanalize edebilecektir. Bu faaliyetler ders dışında sürdürüldüğü ve öğrencilerin yönlendirildiği taktirde çocukların sağlıklı kişilik kazanmalarında yararlı olunacaktır.

Oyunları duygusal gereksinimlerin doyurulması için de kullanabiliriz. Bir oyun etkinliği çocuğun günlük okul çalışmaları sırasında geliştirdiği ya da hissettiği kızgınlık ve gerginlikten güvenli bir şekilde kurtarılmasını sağlar. Çocuklar için duygusal bir çıkış yolu oluşturması oyunun dikkate alınması gereken bir diğer özelliğidir.¹⁶

Oyun sahaları, oyun çevresi, spor salonu olumlu benlik kavramı geliştirmek için bir araçtır. Dolayısıyla beden eğitimi ve spor etkinlikleri kişinin benlik kavramının gelişimi için ortam hazırlar. Beden eğitimi ve spor ortamı başarıyı artırır, fiziksel uygunluğu geliştirir, çocuklara sorumluluk alma alışkanlığı kazandırarak başarılı bir yaşam elde edilmesinde yardımcı olur.¹⁷

3. Beden Eğitimi ve Sporun Çocuğun Sosyal Gelişimi Üzerine Etkisi

Çocuk sosyalleşmesi gereken bir varlıktır. Eğitime ve öğrenmeye muhtaç olarak belirli bir kültür kalıbında doğan insan yavrusu kültüre bağlı bir tarzda meydana gelmiş bulunan çeşitli sosyal gruplara katılma şansını elde eder. Bu gruplar aile, oyun grupları ve arkadaş gruplarıdır.¹⁸

Beden eğitimi ve oyun etkinlikleri çocukların sosyalleşmeleri için uygun ortamlar oluşturur.

¹⁶ Paul M. HOLLINGSWORTH ve Kenneth H. HOOVER, “İlköğretimde Öğretim Yöntemleri”, Çev. Tanju Gürkan ve diğerleri, (A.Ü. 1999), s. 310-311.

¹⁷ Hülya GÖKMEN, Tansu KARAGÜL ve F. Hülya AŞCI, a.g.e., s. 85-86.

¹⁸ Savaş BÜYÜKKARAGÖZ ve diğerleri, *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, (Mikro-98), s. 144-145.

Okullarda iyi planlanmış beden eğitimi derslerinde çocuklar istenilen sosyal ve ahlak kavramlarını kazanırlar. Çocuklar katılımın değerini bilir ve onaylarlar. Kabul gören veya görmeyen davranışları tanırlar. Tolerans, centilmenlik, iyi insan olma gibi değerleri oyun ve spor etkinlikleriyle daha kolay kazanırlar. Rekabete dayalı oyunlar işbirliğinin değerini öğretir. Centilmenlik kazanma ve kaybetmeyi kabullenme, daha iyisini yapma oyunların doğasında vardır.¹⁹

Çocuk beden eğitimi ve oyun etkinliklerinde öğrenmenin yanında bireylerin oluşturduğu ve kendisinin de içinde bulunduğu toplumu tanır. Oyun içerisinde almış olduğu görevler nedeniyle sosyal rolleri ve meslekleri tanır.

İlköğretim okulları beden eğitimi dersi öğretim programları genel amaçları içerisinde dostça oynama ve yarışma, kazananı takdir etme, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olma gibi çocuğun sosyal gelişimine yönelik davranışlar kazandırılması amaçlanan davranış özellikleri olarak belirlenmiştir.

Görüldüğü gibi gelecekte toplumsal sorumluluklar yüklenen yetişkinlerin iyi alışkanlıklar edinmesinde gerek bireyler arası gerek toplumlar arası iyi ilişkiler kurulmasında ve devam ettirilmesinde, barış içinde mutlu yaşamda çocukluktan başlayan spor etkinlikleri büyük bir önem taşımaktadır.²⁰

4. Beden Eğitimi ve Sporun Çocuğun Zeka Gelişimi Üzerine Etkisi

Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin öğrenilmesi çocuklarda zihin gelişimine yardımcı olur. Zihin gelişimi bilgi, kavrama ve uygulama ile ilgilidir. Bunlar aracılığı ile çocukların yorum yapabilme değerlendirebilme, karar verme ve düşünme yetenekleri gelişir. Beden eğitimi programlarında önemli yer tutan oyun, her öğrenci açısından zihinsel etkinliklere yol açar. Oldukça hayali bir oyun oynayan çocuk analiz etme, hipotez geliştirme ve genellemeler çıkarma konusunda hazırlık yapmaktadır. Oyun etkinlikleri zihinsel gelişimi doğrudan ya da dolaylı olarak çocuğun çeşitli seçenekler

¹⁹ VİCTOR, Dauer ROBERT, P. PANGRAZİ, a.g.e, s. 4.

²⁰ Necati AKGÜN, *Egzersiz Fizyolojisi*, (Ege Üniversitesi, 1986), s. 191.

arasından seçim yapma ve uyarılma yeteneklerini artırır. Bu tür zihinsel etkinlikler ilköğretim programındaki pek çok sorunun çözümüne yardım eder.²¹

Çocuklar beden eğitimi derslerinde fiziksel aktiviteler aracılığı ile sağlık ilkeleri ve yaşamdaki önemini kavrar. İnsan hareketinin doğası büyüme ve gelişmedeki önemi, temizlik, hastalıklardan korunma, dengeli ve yeterli beslenme, iyi sağlık alışkanlıkları gibi konularda bilgi edinir. Bu gerçeklere ilişkin bilgilerin birikimi ile etkinlikler yeni bir anlam kazanacak bu da her çocuğun daha sağlıklı ve amaçlı bir yaşam sürdürmesine yardımcı olacaktır.

B) BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİNİN GÖREVLERİ

Genel eğitim içerisinde önemli bir yeri olan beden eğitimi ve sporun amacı öğrencilerin fiziki, psikomotor, zihinsel, ruhsal, sosyal ve kültürel gelişmelerinde katkıda bulunmak.²²

Çocuk bir çok şeyi taklit ederek öğrenir. Sadece hareketler değil duygular, tutumlar, konuşma, alışkanlıklar gibi özellikler de taklitte öğrenilir. Sonuç olarak çocuğun yakın çevresinde bulunan yetişkinlerin yansıttığı model tipi, çocuğun geliştirdiği bir çok duygu ve tutumu belirler. Okula başlayan bir çocuk üzerinde arkadaş grubu kadar öğretmen de etkili olmaya başlar. Öğretmen çocuk için anne-babadan da önce gelen birinci model olma konumuna girer.²³

Beden eğitimi öğretmeninde öğrenme stratejileri etkili öğretim, dikkatli planlanıp organize edilmiş öğrenme deneyimleri ile öğretmenin dersi başarılı sonuçlara taşıma becerisinin birleşmesi sonucudur. Öğretmen sınıftaki çocukların ihtiyaçlarını belirleme ve uygun öğrenme faaliyetlerini seçme becerisini göstermelidir. Bu faaliyetler mantıksal bir sırada öğretim ünitelerine ve günlük derslere ayrılarak organize edilir. Bu dikkatli planlamayı takip ederek öğretmen bu faaliyetleri çocuklara anlamlı gelecek,

²¹ Paul M. HOLLINGSWORTH ve Kenneth H. HOOVER, a.g.e., s. 310.

²² Kemal TAMER, "Beden Eğitimi ve Spor Eğitmcilerinin Yetiştirilmesi", (I. Eğitim Kurumları Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, M.E.B. Yayınları, 1992), s. 397.

²³ Dilara Sevim ÖZER ve Kamil ÖZER, *Çocuklarda Motor Gelişim*, (Antalya, 1998), s. 175-176.

zamanı verimli kullanacak ve belirlenen amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenleyebilmelidir.²⁴

Başarılı öğretim hem öğretimin hem de yönetimin dikkatli planlanması sonucudur. Öğretim öğretmenin dersin amaçlarını karşılamak için kullandığı bütün etkinliklerden oluşur. Öğretmen sınıfın bir etkinlikten diğerine ve dersin başlangıcından sonuna yavaşça geçmesi için gerekli önlemleri düzenler.²⁵

Bu amaca ulaşabilmesi için gerekli unsurların başında kaliteli eğitimcilere ihtiyaç vardır. Beden eğitimi öğretmeni öğrencilere beden eğitimini etkili bir şekilde verebilmeleri, öğrencileri tanımaları yanında ne öğreteceklerini, nasıl öğreteceklerini çok iyi bilmelerine bağlıdır.

Beden eğitimi öğretmenin meslekî faaliyetleri dört ana bölümde toplanır:

1. Beden eğitimi dersiyle ilgili hususlar (ders uygulamaları).
2. Spor kolu çalışmaları (okul içi ve okul dışı).
3. İzcilik faaliyetleri (okul içi ve okul dışı).
4. Okul dışı faaliyetlerle ilgili diğer hususlar.²⁶

Etkilî bir beden eğitimi ve spor eğitimcisi için gerekli kalitenin belirlenmesi zordur. Ancak Morris ve Stiehl beden eğitimi öğretmenin uygulamada başarıya ulaşabilmesi için sahip olması gereken becerileri şu dört grupta toplamıştır:

1. Öğrenci ile etkili bir iletişim kurabilme.
2. Öğrenci ile kişisel ilişkiler geliştirebilme.
3. İyi bir eğitim ortamı hazırlayabilme.
4. Karar vermede öğrencilerin katkıda bulunmalarını sağlama.²⁷

²⁴ Beverly NICHOLS, "*Beden Eğitimi Öğretim Stilleri*", Çev.: Yeşim BULCA, Spor Ekin, C. II, S. I: 1301-4390, 1998, s. 37.

²⁵ Beverly NICHOLS, "*Beden Eğitiminde Güvenlik, Örgütsel Stratejiler ve Sınıf Yönetimi*", Çev.: Yeşim BULCA, Spor Ekin, C. II, S. II: 1301-4390, 1998, s. 29-30.

²⁶ M.E.B., *İlk-Ortaöğretim Kurumları Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışmaları Talimatı*, (Millî Eğitim, 1994), s. 137.

²⁷ Kemal TAMER, a.g.e., s. 395.

Beden eğitimi ve spor eğitimcilerinin görevleri sadece öğrencilerin sınıf içi eğitimi ile sınırlı değildir. Buna ilave olarak okul içi sportif faaliyetler düzenlemek, okullar arası sportif faaliyetlere öğrencileri hazırlamak ve katılımlarını sağlamak, antrenörlük ve hakemlik yapmak, çeşitli boş zaman faaliyetleri düzenlemek gibi görev ve sorumlulukları da bulunmaktadır.

1. İlkokullara Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme Çalışmaları

Türkiye’de beden eğitimi öğretmeni yetiştirilmesi Cumhuriyet döneminde (1926-1930) devlet tarafından bir yıl süreli açılan kurslarla başlamıştır. “Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü” bünyesinde 1932 yılında “Beden Terbiyesi” şubesi açılmış 1933 yılında eğitim-öğretime başlamıştır. Önceki kursları başarıyla bitiren kişiler ile yurt dışında eğitim yapmış kişiler bu bölümün ilk öğretmenleri olmuştur. Lise olgunluk sınavını verenlerle ilkokul öğretmenliği yapmış kişiler arasından seçilerek alınan kişiler ilk öğrencileri olmuştur. 1946-1947 yılından itibaren ismi değişerek “Gazi Eğitim Enstitüsü” adını almıştır. 1967-1968 yılında İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü, 1974-1975 yılında İzmir Buca Eğitim Enstitüsü, 1978 yılında Diyarbakır Eğitim Enstitüsü bünyesinde beden eğitimi bölümleri açılmıştır.²⁸

Orta dereceli okullara beden eğitimi öğretmeni yetiştirmekte olan bu okullar daha sonraki yıllarda özellikle 1992 yılından itibaren spor yüksek okulları adı altında ülke çapında sayıları artmıştır.

İlkokullara beden eğitimi öğretmeni yetiştirme çalışmaları ilk olarak Gençlik ve Spor Bakanlığı’nca 1971 yılında 21 günlük 1. ve 2. devre halinde düzenlenen kurslarla başlamıştır.²⁹ 1979 yılına kadar devam etmiştir. Açılan bu kurslar istenen amaçların tersi yönünde uygulamalar başlattığı gerekçesiyle kapatılmıştır. Bu kurslardan başka yine ilkokullarda beden eğitimi öğretmeni yetiştirmek için aynı bakanlıkça 1974-1980 yılları arasında seminerler niteliğinde hizmet içi kurslar, spor branşlarına yönelik olarak

²⁸ Nalan BİLGE, *Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetiştirilmesi*, (Kültür Bakanlığı-1989), s. 73-95;

Suat KARAKÜÇÜK, *Beden Eğitimi Öğretmeni Eğitimi*, (Gazi Üniversitesi, 1989), s. 46-50.

²⁹ H. Fehmi YALÇ IN, “Çocuk, Beden Eğitimi ve İlkokullara Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme”, *G.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. VII, S. I, 1991, s. 143.

düzenlenmiştir. 1981 yılından itibaren yeni adıyla Millî Eğitim Bakanlığı'nca yine ilkokul öğretmenleri için hizmet içi kurslar düzenlenmiştir.³⁰ Millî Eğitim Bakanlığı 1986 yılında yaz aylarında ilkokullara beden eğitim öğretmeni yetiştirmek amacıyla hizmet içi eğitim programları projesi doğrultusunda ilkokul formasyonuna yönelik “Spor Branşları” içerikli kurslar düzenlemiştir.³¹

Okul öncesi ve ilköğretim I. kademe, özel ihtisas gerektiren alanlardan biridir. Beden eğitimi öğretmeni yetiştiren yüksek öğretim kurumlarının programlarında okul öncesi ve ilköğretim beden eğitimi ile ilgili dersler ya hiç bulunmamakta ya da kredisi yeterli olmamaktadır. Programlarında okul öncesi ve ilköğretim I. kademe için beden eğitim bilgileri ve özel öğretim yaklaşımları ile ilgili sadece “Okul Öncesi ve İlköğretimde Beden Eğitimi” dersi bulunan üniversitelerin beden eğitimi bölümlerinde bu ders bir dönemde iki kredi ile okutulmaktadır.³²

İlköğretim I. kademeye, üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı sınıf öğretmenliği bölümleri öğretmen yetiştirmektedir. Sınıf öğretmenliği, ilköğretim kurumlarının eğitim, öğretim ve yönetim görevlerini yerine getirmekle yükümlü özel bir ihtisas mesleğidir. Sınıf öğretmenleri kendilerine verilen sınıf ve derslerin programdaki esaslara göre eğitim-öğretim sürdürmek, eğitsel çalışmalar ve yönetim işlerine etkin bir biçimde katılmak, bu konularda okul müdürünün verdiği görevler ile kanun ve yönetmelikte belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür. Sınıf öğretmenlerinin nitelikleri genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi olarak sınıflandırılmıştır.³³

İlköğretim I. kademedede beden eğitimi dersleri sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. Ancak özel bilgi, beceri ve yetenek isteyen beden eğitimi, müzik gibi derslere ilköğretim kurumlarındaki branş öğretmenlerinin maaş karşılığını dolduramayana 4 ve 5. sınıflarda bu dersler verilebilir.³⁴ İlköğretim I. kademeye

³⁰ Nalan BİLGE, *Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetiştirilmesi*, (Kültür Bakanlığı-1989), s. 162-165.

³¹ Suat KARAKÜÇÜK, *Beden Eğitimi Öğretmeni Eğitimi*, (Gazi Üniversitesi, 1989), s. 25.

³² Mehmet İNAN, Cafer VELİOĞLU ve Saime ÇAĞLAK, a.g.e., s. 20-21.

³³ Sınıf Öğretmenliği İçin Eğitim Programları, (YÖK, 1996), s. 16-17.

³⁴ H. Hüsnü TEKİŞİK ve E. Ünal KARABIYIK, *Millî Eğitimle İlgili Yönetmelikler*, (Ünver, 1986), s. 25-26.

öğretmen yetiştiren sınıf öğretmenliği bölümlerinde beden eğitimi dersleri “Beden Eğitimi ve Oyun I”, “Beden Eğitimi ve Oyun II”, “Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi” adıyla iki kredilik tek devrelerde okutulmaktadır. Yukarıda adı geçen dersleri bütün öğrenciler ilk iki yılda zorunlu olarak alırlar. Üçüncü sınıfta tek branş seçerler.³⁵ Ek branş eğitiminin amacı; öğrenciye ilköğretim II. kademe “Branş Danışman Öğretmeni” olabilecek düzeyde bilgi ve beceri kazandırmaktır. Bu branşlardan birisi de beden eğitimidir. Beden eğitimi ek branşını seçen öğrenciler toplam 18 kredilik dersleri ile ilköğretim II. kademe stajını görerek hem sınıf öğretmeni hem de branş danışman öğretmeni sıfatı ile mezun olurlar. Şu anda Eğitim Fakülteleri sınıf öğretmenliği programlarında “Beden Eğitimi I” iki kredi, “Beden Eğitimi II” iki kredi ve “Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi” dört kredi olmak kaydıyla toplam sekiz kredilik beden eğitimi dersi yer almaktadır.³⁶

C) İLKÖĞRETİM I. KADEME BEDEN EĞİTİMİ UYGULAMALARI

Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi aynı zamanda kişiliğin eğitimidir. Başka bir deyişle, öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde tutularak onların, fert ve toplum yönünden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi; millî kültür değerlerine ve demokratik hayatın gerektiği davranışları kazanmış fertler olarak yetiştirilmesi için önemli araç olacaktır.³⁷

İlköğretimde, beden eğitiminin birincil amacı, çocukların yaşam boyu beden eğitimi aktivitelerine katılmalarını sağlamak, hareket bilgisi ile ilgili tutum ve beceri kazandırmaktır. Bu amaca, sadece harekettten alınan haz ile ve çocuğun sahip olduğu beceriler kadar zayıf becerilerde de desteklediği bir çevrede ulaşılabilir. Bu deneyimler çocuğun yaşam biçiminin gerekli bir parçası olarak yer alır.³⁸

³⁵ Eğitim Yüksek Okulları Öğretim Programı, (YÖK, 1990), s. 1; Sınıf Öğretmenliği İçin Eğitim Programları, (YÖK, 1996), s. 3.

³⁶ Millî Eğitim Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı, (YÖK, 1999), s. 20.

³⁷ M.E.B., a.g.e., s. 7.

³⁸ ÖZER ve ÖZER, a.g.e., s. 176.

Çağdaş bir toplum olma arzusu aynı zamanda spora çağdaş boyutlarda önem vermeyi de beraberinde getirir. İleriki yaşlarda terkedilmeyen yaşam biçimi, spor alışkanlıkları ve becerilerin temelini okul öncesi, ve ilköğretim dönemi gibi erken dönemlerde kazandırmak bilimsel bir gerçektir. Spor alanındaki bu çağdaşlaşmanın gereği eğitimciler tarafından şöyle belirtilmektedir.

1. Okul öncesi ve ilköğretim gibi erken dönemlerde beden eğitimi ve spor uygulamalarına önem verilmesi.
2. Eğitim ve öğretim kurumlarının sağlıklı ve güvenli koşullarda spor yapabilecekleri saha, malzeme, araç-gereç ve kapalı spor alanlarına kavuşturulması.
3. İyi yetişmiş uzman elemanlarca bu etkinliklerin yürütülmesi.
4. Uygulamalarda oluşabilecek sakatlık ve arızaları tanımak, tedavi etmek ve gerekli ilgili araştırma ve incelemeleri yürütebilmesi için spor hekimleri ve psikologlarla işbirliği.
5. Herşeyden önemlisi de tüm bunların önemi ve gereğine inanılmasına sahip çıkılmasına bağlıdır.

İlköğretim okullarında beden eğitimi dersinin amaçlarının çok iyi hazırlanmış ve çocuk gelişiminin bütün boyutlarını ele alan çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek esneklik özelliklerine sahip eğitim programlarının, çok ortamlı eğitim durumlarında gerçekleştirilebileceği anlaşılmıştır.³⁹

İlköğretim I. kademedeki beden eğitimi derslerinde ünite esasına dayalı konu alanlarının sınıflara göre dağılımına yer verilmiştir.

³⁹ Filiz YAYLACI, "İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersi Programı ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi", (İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999), s. 18-22.

a) İlköğretim I. Kademe 1, 2 ve 3. Sınıf Beden Eğitimi Ders Konuları:⁴⁰*Ünite 1. Koşular*

Ara dinlenmeli koşular.

Hız koşuları.

Koşu oyunları.

Ünite 2. Atlamalar

Durarak ve hız alarak tek ve çift ayakla serbest olarak uzağa atlama.

Serbest olarak derinliğine atlama.

Atlamalarla ilgili taklit ve oyunlar.

Ünite 3. Atmalar

Küçük araçları çeşitli şekilde atma.

Atma ve fırlatma hareketlerini kapsayan oyun ve yarışmalar.

Ünite 4. Yürüme, Sekme ve Sıçramalar

Küçük araçların üzerinden serbest atlamalar.

Taklit yürüme, sekme, sıçrama ve koşular.

Serbest olarak ip atlama.

Konuyla ilgili taklit ve oyunlar.

Ünite 5. Yuvarlanma ve Dayanmalı Aşmalar

Eğik zeminlerde serbest olarak öne yuvarlanma.

Taklidî yuvarlanma ve dayanmalı aşmalar.

Ünite 6. Kaldırma ve Taşımalar

Çeşitli duruşlarda küçük araçları kaldırma ve taşıma.

Konuyla ilgili yarışma ve oyunlar.

Ünite 7. Tırmanmalar

Çeşitli araçlara taklidî tırmanmalar.

Konuyla ilgili yarışma ve oyunlar.

Ünite 8. Asılma ve Sallanmalar

Asılı duruşta hareketler.

Taklidî asılma ve sallanmalar.

Ünite 9. Denge Alıştırmaları

Araçsız taklidî denge alıştırmaları.

Araçlarda denge alıştırmaları.

Ünite 10. Top Alıştırmaları

Top atma alıştırmaları.

Top fırlatma alıştırmaları.

Top yakalamak alıştırmaları.

Top zıplatma alıştırmaları.

Topa vurma alıştırmaları.

Topla eğlenceli oyun ve yarışmalar.

Ünite 11. Halk Oyunları ve Şarkılı Oyunlar

Basit figürlü şarkılı oyunlar.

Basit figürlü halk oyunları.

Ünite 12. Beden Eğitimi, Spor ve Sağlık Bilgileri

Temizliğin önemi.

Temiz hava ve güneşin faydaları.

Sağlığı koruma ve kazalardan korunma.

Beden eğitimi dersinde giyinme.

Spor tesis, araç ve gereçleri.

⁴⁰ Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Okulları Lise ve Dengi Okullar Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programları (MEB, 1988), s. 16-153.

b) İlköğretim I. Kademe 4 ve 5. Sınıflar Beden Eğitimi Ders Konuları:⁴¹

Ünite 1. Koşular

Hız Koşuları.
Dayanıklılık koşuları.
Engelli koşular.
Bayrak koşuları.

Planör, kartal, mum v.b. duruşlar.
Konu ile ilgili oyun ve yarışmalar.

Ünite 2. Atlamalar

Uzun atlama.
Yüksek atlama.
Atlamalar ile ilgili oyun ve yarışmalar.

Ünite 7. Araçla Hareketler

Jimnastik sopasıyla hareketler.
Toplu hareketler.
Eşarp ve kurdele ile ilgili hareketler.
Çember ile hareketler.
Lobut ile hareketler.
Konu ile ilgili oyun ve yarışmalar.

Ünite 3. Atmalar

Fırlatma topu atma.
Saplı top, çember atma.
Atma ve fırlatma ile ilgili oyun ve yarışmalar.

Ünite 8. Araçta Hareketler

Jimnastik sırasında hareketler.
Denge ağacında hareketler.
Kasa, kuzu v.b. araçlarda hareketler.
Konu ile ilgili oyun ve yarışmalar.

Ünite 4. Düzen Alıştırmaları ve Temel Duruşlar

Temel duruşlar.
Yürüyüş ve dönüşler.
Dizilme ve sıralanmalar.
Açılma ve yayılmalar.
Konu ile ilgili oyun ve yarışmalar.

Ünite 9. Basketbol

Basketbole hazırlayıcı hareketler.
Basketbol temel becerileri.

Ünite 5. Serbest Hareketler

Çeşitli duruşlarda serbest hareketler.
Tempo ve ritim eşliğinde hareketler.
Şarkılı oyun ve danslar.
Konuya yönelik oyun ve yarışmalar.

Ünite 10. Voleybol

Voleybol temel becerileri.
Voleybola hazırlayıcı oyunlar.

Ünite 6. Yer Hareketleri

Öne ve geriye yuvarlanma.
El-baş dengesi.
Çember hareketleri.

Ünite 11. Hentbol

Hentbole hazırlayıcı hareketler.
Hentbol temel becerileri.

Ünite 12. Futbol

Futbol temel becerileri.
Futbola hazırlayıcı oyunlar.

⁴¹ Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Okulları Lise ve Dengi Okullar Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programları (MEB, 1988), s. 16-153.

Ünite 13. Halk Oyunları

Mahallî halk oyunları.

Değişik bölgelerin halk oyunları.

Ünite 14. Beden Eğitimi, Spor ve Sağlık Bilgisi

Beden eğitimi ve spor ile ilgili özdeyişler.

Giyinme bilgisi.

Spor tesis ve araçları.

Temel sağlık bilgisi.

1. Beden Eğitimi ve Spor Uygulamaları ile İlgili Genel Esaslar

Beden eğitiminde başarılı deneyimler sadece günlük derslerdeki ve içeriğin dikkatli planlanması değil aynı zamanda bütün çocukların sağlıklı ve dengeli katılımını garanti eden politikaların gerçekleştirilmesini de gerektirir. Bu politikalar çocukların beden eğitimine katılmalarının, geçici ya da kalıcı şekilde her çocuğa uygun olacak deneyimler ve beden eğitimi programının güvenli yürütülmesinin ayrıntılarıyla ilgilenilmelidir.⁴²

Beden eğitimi uygulamalarındaki genel esaslar şu şekilde sıralanmıştır⁴³:

1. Birinci ergenlik çağına kadar, gelişim özellikleri yönünden kız ve erkek çocukları arasında büyük farklılık görülmez. Ancak her sınıfta aynı takvim yaşlarında farklı biyolojik gelişimde öğrenciler bulunacaktır. Derslerde ve ders dışı çalışmalarda bu konu göz önünde tutulmalı, gerektiğinde seviye grupları oluşturularak tüm öğrencilere eğitim imkanı sağlanmalıdır.
2. Derslerde ve ders dışı çalışmalarda yüklenmelerin şiddeti seviyeye uygun düzenlenmelidir. Aşırı terleme; hiç terlememe, aşırı kızarma, çabuk yorgunluk ve titizlik ve buna benzer belirtiler görüldüğünde; nabız sayılmalı ve değerlendirilmesi yapılarak gerekli önlemler alınmalı.
3. Gelişim çağındaki çocuklarda eklem ve kasları aşırı zorlayan hareketler ile statik kas çalışmalarını gerektiren hareketler zararlıdır. Bu tür uygulamalardan kaçınılmalıdır.
4. Temiz hava ve güneşin çocuğun sağlıklı gelişimi bakımından faydalıdır, düşünerek spor salonu bulunan okullar dahil olmak üzere derslerin uygun hava şartlarında açık havada yapılmasına önem verilmelidir.
5. Her türlü şartlarda kolaylıkla uygulanabilen sağlıklı büyüme ve gelişim için en uygun faaliyetlerden birisi olan kır koşularının seviyeye uygun şekilde ve arada diğer faaliyetlere de yer verilerek (yürüme, sıçrama, sekme, yaylanma, esneme, çevirme, savurma, v.b.)

⁴² NICHOLS, a.g.e., s. 29.

⁴³ Mahmut ACAK, Aziz ve Selçuk ERHAN, *Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı*, (Dünya, 1997), s. 13-15.

derslerde ve ders dışı çalışmalarda uygulanmasına önem verilmelidir. Bu suretle hava şartları uygun olmadığı zamanlarda, derslerin amaca uygun biçimde işlenilmesi sağlanmış olacaktır.

6. Derslerin monotonluktan kurtulması ve tüm öğrencilerin ders içerisinde etkin olmalarının sağlanması, ders veriminin artırılması yönünde sınıfın tamamına sürekli olarak aynı konuda eğitim verilmesi her zaman yararlı olmamaktadır. Özellikle ders dönemleri sonlarına doğru kazanılan becerilerin pekiştirilmesi, derslerde canlılık sağlanması için zaman zaman istasyon yöntemi ile ders yapılmasında büyük ölçüde yarar görülmektedir.
7. Her kademedeki okullarımızda beden eğitimi dersi ile ders dışında düzenlenen spor çalışmalarının okulların çoğunda spor salonu bulunmadığından açık alanlar veya uygun olan kapalı yerlerde yapılması için;
 - a. Kış mevsiminde açık alanlarda ders veya spor çalışması yapılacak ise öğrencilerin bu çalışmalara faaliyetin gerektirdiği uygun kıyafet ile katılmaları sağlanmalıdır.
 - b. Beden eğitimi derslerinde, kır koşusu uygulamaları ve öğrencilerin tümünü faaliyete sevk eden hareket ve oyunlara yer verilerek işlenmelidir.
 - c. Ders veya çalışmaların başlama ve bitiminde öğrencilerin uygun bir ortamda kıyafet değiştirmelerinin sağlanması, beden eğitimi dersi yapılan spor alanı, spor salonu, çok amaçlı salon, koridor ve sınıfların temiz tutulmasına özen gösterilmeli, bu hususta temizlik görevlileri ile birlikte öğrencilerden de yararlanılması, ders yapılan çok amaçlı salon, koridor veya uygun görülen diğer bölümlerin mümkün olduğu takdirde teneffüs yeri olarak kullanılmaması gereklidir.
 - d. Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin yapıldığı kapalı yerlerin temizliği, havalandırılması ve ısıtılması için okul müdürlüğüne gerekli tedbirlerin alınması, öğrenci sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır.

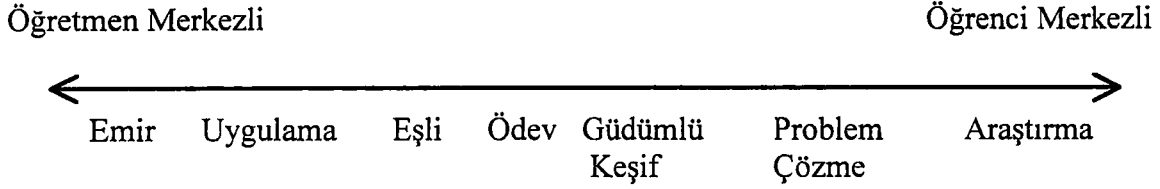
2. Beden Eğitimi Öğretim Yöntemleri

Beden eğitimi dersinde öğrenme stratejileri, etkili öğretim, dikkatli planlanıp organize edilmiş öğrenme deneyimleri ile, öğretmenin dersi başarılı sonuçlara taşıma becerisinin bileşimi sonucudur. Bu dikkatli planlamayı takip eden öğretmen bu faaliyetleri çocuklara anlamlı gelecek, zamanı verimli kullanacaktır.⁴⁴ Çocuklar için öğrenme deneyimleri uygularken öğretmen çeşitli öğretim stillerini kullanabilir.

⁴⁴ NICHOLS, a.g.e., s. 37.

Beden eğitimi derslerinde yapılacak hareketler ve etkinlikler şu veya bu metodun gelenek ve ilkelerine göre değil çocukların beden ve ruh ihtiyaçlarına, ilgilerine ve okulların imkanlarına göre ayarlanmalıdır.⁴⁵

Beden eğitimi dersi öğretim teknikleri direkt, (öğretmen merkezli) yaklaşımdan endirekt ve daha çok öğrenci merkezli yaklaşımlara uzanır.

Öğretmenin karar verdiği bir uçtan kararların öğretmenden çocuğa doğru gelişen bir değişim gösterir.⁴⁶

a) Emir (Komut)

Beden eğitimi derslerinde öğretmen merkezli bir stildir. Öğretmen tek karar vericidir. Öğretmen ne yapılacağını, nasıl yapılacağını, kabul gören performans kalitesine karar verir.⁴⁷

Emir stilinde öğretmen önce yapılacak hareketin vurgulanması gerekli önemli noktaları açıklanması ile gösterir. Bunu takiben öğretmen dersin akışı içerisinde faaliyetlerin gelişimini takip eder. Ders çocukların hareketleri doğru sıralama ve zamanlama ile yapması ve öğretmenin zaman zaman grup veya bireylere açıklayıcı direktiflerinin eklenmesi ile bir çok kez tekrarlanır.

Emir stilinin kullanılmasını gerektiren okul programlarında birçok konular vardır. Özellikle düzen alıştırmalarında grupları istenilen şekilde yönlendirmek ve beraber hareket etmeyi kazandırmak için bu metot en uygun yöntemdir. Uygun

⁴⁵ M.E.B., İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Öğretmen Kılavuzu, (M.E.B., 1997), s. 10.

⁴⁶ Caner AÇIKADA, "*Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi*", (Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu, M.E.B. Yayınları, 1994), s. 70-71.

⁴⁷ NICHOLS, a.g.e., s. 38.

komutların verildiği ve öğretmenin kontrolünde geçen bir faaliyettir. Halk oyunları ritmik jimnastik gibi beden eğitimi faaliyetlerinde emir stili kullanılmaktadır.

Emir stilinin en büyük avantajı kısa zamanda motor becerilerin sunulmasında çok verimli olmasıdır. Özellikle kalabalık sınıfların oluşturduğu derslerde tüm grubu etkin kontrol etmek ve herkesin zaman kaybına neden olmadan etkinliklere katılmasını sağlamak bu stille mümkündür. Bu stilin dezavantajı bireysel farklılık ve ihtiyaçlara hassas olmamasıdır. Çok yetenekli ve henüz hazır olmayanları daha az göz önünde tutar.

Bu öğretim şekli daha çok “antrenörlük” yaklaşımı ağırlıklı olarak ele alınabileceği gibi; eğitimi “geleneksel eğitim” ağırlıklı kılarken, beden eğitiminin amaçlarında yer alan bir çok sosyal, bilişsel ve duyuşsal kavramın gelişiminde de engelleyici olmaktadır.⁴⁸ Ayrıca çocukları yaratıcı ve yeniliklere teşvik etmez. Eğer dersin amacı anlama ve kavram geliştirme ise emir stili zayıf bir seçimdir.

b) Uygulama (Alıştırma)

Uygulama beden eğitimi derslerinde en çok kullanılan yöntemlerden birisidir. Öğretmen esas karar vericidir, öğrencinin hangi bilgiye ihtiyacı olduğunu belirler ve çok çeşitli uygulama seansları hazırlar. Öğretmen yapılacak uygulamayı anlatır, gösterir daha sonra öğrenciler arasında dolaşarak onlara tavsiyede bulunan bir kişi olarak faaliyeti devam ettirir. Uygulama sırasında öğrencilerin daha özel ihtiyaçları varsa aktivitelerde değişiklikler uygulamalara girer. Vurgulanacak olan ana noktaları pekiştirir.

Alıştırma ya da uygulama, zihinsel ve motor becerilerin iyi bir duruma gelmesi için temel bir öğretim yöntemidir. Yöntemin bireysel doğası doğrudan öğrenci katılımına ve ilgisine sebep olmaktadır. Özellikle motor beceri alanında ilgi süreklili

⁴⁸ AÇIKADA, a.g.e., s. 71.

olarak devam etmektedir. Alıştırma uygun aralıklarla kullanıldığında becerinin gelişmesine katkıda bulunabilir ve unutma oranını azaltır.⁴⁹

Avantajları başlangıç açıklaması ve gösterim öğrencinin amacı görmesini sağlar. Beden eğitimi dersinde çocuklardan beklenen aktif olma isteğine cevap verir. Ancak bütün öğrencilerden aynı performansı beklemek zordur.

Çocuklar aynı yaşta olmalarına karşın çevresel ve kalımsal etmenlere bağlı olarak motor gelişimleri farklı dönemlerde olabilir. Öğretmen çocukların gelişimsel gereksinimleri ve kapasitelerine uygun olarak aktiviteleri belirlemeli ve gerektiğinde değiştirmelidir.⁵⁰

Uygulama stili beden eğitimi derslerinde istenilen becerileri oyun içinde veya müsabaka şartlarında yapılan faaliyetlerde gözlenmesini de kapsamaktadır. Öğretmen bu uygulamalarda çocukların yardımlaşma, kolektif oyun ve grup halinde spor yapma alışkanlıklarını gözler, uyarılarda bulunur.

c) Karşılıklı (Eşli Yöntem)

Eşli yöntemde karar vermenin öğretmenden öğrenciye geçtiğini görmeye başlarız. Bu stilde öğrenciler yaştlarının performanslarını gözlemek ve hareket anında eşlerinin hatalarının düzeltiminde yardım etmeleri için uyarılmalıdır. Beden eğitimi derslerinde eşli yöntem dersin içeriğine göre uygun bir aktivite şekli olabilir. Özellikle ısınma hareketlerinde eşli çalışmalar, ikili spor branşlarında, halk oyunları ve dans alıştırmasında kullanılmaktadır.

⁴⁹ HALLINGSWORTH, a.g.e., s. 123.

⁵⁰ ÖZER, a.g.e., s. 55.

İlköğretim dönemi ilk sınıflarında insanı araç olarak kullanma imkanı verilmesi, neşe ve canlılık yaratacak, işbirliğini artıracak en uygun hareket şekli eşli hareketlerdir. Bu dönemdeki çocukların işi ciddiye almaları, sorumluluk duygusu taşımaları, düzensizliğe, kargaşaya hatta bu yüzden doğacak kazalara neden olabilir. Bunun için eşli hareketlerin uygulanması öğretmenden büyük bir dikkat, anlayış ve derse hakimiyet ister. İyi ve faydalı bir çalışma için eşlerin boy, ağırlık ve kuvvet oranlarının denkliği esasına göre ayrılmasına, hareketlerin de öğrencilerin bu şartlarına uygun olarak seçilmesine dikkat edilmeli.⁵¹

Bu stilde çocuklar motor becerilerini geliştirme yanında iletişim becerileri, sabır ve tolerans anlayışları da gelişir.

d) Ödev Yöntemi

Ödev öğretmenler tarafından çocukların ders dışı zamanlarda hazırlanması için verilen derse hazırlık veya derste öğrenilenleri pekiştirme, geliştirme ve tamamlamayı amaçlayan çalışmalardır.⁵²

Okullardaki beden eğitimi faaliyetleri ders dışı etkinliklerde desteklenmelidir. Çocuklar kendi yeteneklerini geliştirmek için öğretmenlerin vereceği programlar doğrultusunda çalışmalarını sürdürürler. Beden eğitimi derslerinde ödevin kullanılması çocukların ferdi yeteneklerini geliştirme açısından kolaylık sağlar. Çocuk sorumluluk alır bağımsız spor yapma alışkanlığı edinir.

Çoğunlukla ferdi sporlarda “atletizm, jimnastik v.b.” çocukların ders içi etkinlikleri yeterli gelmeyebilir. Bu sporlara karşı ilgisi olan çocuklar hazırlanan bir program çerçevesinde çalışmalarını sürdürürler. Öğretmen çocuğun etkinliklerini organize etmede ona yardımcı olur.

⁵¹ M.E.B., İlk-Orta Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışma Talimatı, (M.E. Yayınevi, 1994), s.136.

⁵² Mustafa ERGUN, Ali ÖZDAŞ, *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, (Kaya, 1997), s. 87.

Bu yöntemde ders içi faaliyetlerde de öğrencilere görev verilerek aynı görevi alan grupların çalışmalarını ders içerisinde sürdürmeleri sağlanabilir. Ödev uygulamaları içerisinde çeşitli spor branşlarının kural bilgileri, ilk yardım, sağlık bilgisi gibi teorik konuların öğrencilerin önceden hazırlanarak ön bilgiler edinmeleri sağlanmalıdır.

e) Güdümlü Keşif

Öğretmen merkezli hareket öğretim yöntemlerinde öğretmen sık sık çocukların belirli düzeyde performans göstermelerini ya da özel performans modellerini yakalamak için rekabet etmelerini istese de bu çocuklar için arzu edilen performans düzeyine ulaşmada zorluk çekerler. Öğretmenin baskın olduğu yöntemlerde her öğrenci için başarılı deneyimler sağlamakta sınırlılıklar vardır.⁵³

Bu yöntemde öğretmen çocukların becerileri daha verimlilikle yapmaları için, vücudun nasıl kullanılacağını özümsemelerine yardım etmek amacıyla bu yöntemi kullanabilir. Bu kere başarılırsa öğretmen çocukların kişisel beceri performansını ilerlettiği bir seri zorlayıcı aktiviteleri sağlayarak devam eder. Her zorlaştırılmış hareketi çocuğun yapabilmesi olumlu benlik kavramını geliştirecektir. Öğretmenler çocuğa ihtiyacı olan zamanı sağlamalı ve sonuca çocukların kendilerinin ulaşmalarını beklemelidir.⁵⁴

Öğretmenlerin beden eğitimi derslerinde beklentileri, çocukların kendi yeteneklerini gerçekçi olarak sergilemelerini sağlamalıdır. Çocukların yeteneklerini karşılaştırmada yaşlılarının yeteneklerini kullanmak yerine çocukların eski performansları ile yeni performanslarını karşılaştırmak gerekir.

Okullarda ilk beden eğitimi uygulamaları oyun formunda işlenmesi öğrencilerin aktif, öğretmenlerin faaliyetin odak noktasında gerektiği zaman öğrencilerin dikkatini çeken, çocukların amaca doğru gitmesine yardım etmede kaynak olmalıdır.

⁵³ ÖZER ve ÖZER, a.g.e., s. 231.

⁵⁴ NICHOLS, "Beden Eğitimi Öğretim Stilleri", Çev.: Yeşim Bulca, Spor Ekin, C. II, S. I: 1302-4390, 1998, s. 37.

f) Problem Çözme

Başarılı deneyimler çocukların “yapabilirim” duygusunu geliştirecektir. Özellikle öğrenmenin ilk dönemlerinde, başarı duygusu çok önemlidir. Çocuk başarılı olduğunu düşündüğü aktiviteleri sürdürmek ister. Öğretmen en iyi çözümü bulmaktan ziyade problemin bireysel çözümüne önem vermelidir. Öğretmen derslerde çeşitli hareket problemleri yaratarak çocukların bu probleme sayısız çözüm yolları bulmalarına fırsat vermeli, öğretmen çocuğun bu problemi yenmede nasıl bir performans göstermesi hakkında bilgi vermekten veya mükemmel bir model göstermekten kaçınmalıdır.⁵⁵

Bu yöntemde beden eğitimi dersine ilk katılan çocukların öğrenmeleri için daha fazla sorumluluk almaları gerekmektedir. Öğretmen tarafından daha az yönlendirme ve yapılandırma vardır. Fakat dersin amaçlarını gerçekleştirmek için çok zaman ihtiyaç duyulur.

g) Araştırma

Araştırma en çok çocuk merkezli bir yöntemdir. Bu yöntemde hareket ödevi çocukların güvenlik sınırları içerisinde istedikleri gibi özgürce hareket etmelerini sağlar. Okul öncesi eğitim kurumlarında güvenlik önlemi alınmış bir ortamda asgari öğretmen yönlendirmesi ile kendi faaliyetlerini sergiler. Çocukların kendi kendilerine çalışmalarını ve kendi yapabileceklerini araştırmalarını sağlar.

Yeni hareket öğretirken tüm çocukların kendi hareket potansiyellerini aramalarına ve denemelerine imkan verilmelidir. Bu yöntemde en iyi sonuç yoktur bireysel çözümler önemlidir.

⁵⁵ ÖZER ve ÖZER, a.g.e., s. 230.

İlköğretim I. devredeki ilk sınıflarda beden eğitimi faaliyetlerini değerlendirirken uzunluk, süre, ağırlık gibi ölçütler kullanılmamalı faaliyetler yarışma şeklinde düzenlenmemelidir.⁵⁶

3. Beden Eğitimi Dersinin İşlenmesi

Beden eğitimi dersi öğrencilere verilmek istenen eğitim bakımından belli bir disiplin gerektirir. Bu disiplin ise önce kıyafet ile başlar. Ders kıyafetini istenilen biçimde giymiş olan öğrenciler ders alanında yerlerini alırlar. Selamlaşma ve sınıf yoklaması alınarak derse başlanır. Beden eğitimi dersi üç bölümden oluşur:

1. Başlama devresi amacı: Öğrencilerin programa göre ders içinde yapacakları hareketleri kolayca başarabilmeleri, hareketleri yaparken bir sakatlığa uğramamaları için vücudun hazırlanması ve ısıtılmasıdır.

Isınma yoluyla organizmanın fizyolojik olarak işlevlerini daha etkin uygulayabilecek bir ortama getirmeye çalışır. Genel aktif ısınma yoluyla kişinin esnekliği artar. Kaslar daha yumuşak, esnek ve gerilme yeteneği kazanır. Böylece yüklenmelerde kaslarda sakatlanma oranı asgariye düşer ve verimlilik artar.⁵⁷ Isınma hareketleri esas devrede işlenecek konunun özelliği göz önünde tutularak çeşitli yürüyüşler, şekli ve hızı değişen koşullar, kas ve eklemleri çalıştıran jimnastik hareketleri, eşli hareketler, koordinasyon hareketleri ve eğitsel oyunlara yer verilir. Amaç hem esas devreye hazırlanmak hem de çocuğun temel motorik özelliklerini geliştirmektir.

2. Başlama devresi: Bu devrede eğitim programına göre yıllık ve günlük planlara konulara konulan ana konular ele alınır. Bu devrede işlenecek konunun öğretim tekniğini konunun türüne göre öğretmen belirler. Hareket öğretimi kolaydan zora doğru prensibi uygulanarak basamaklamaya gidilmelidir. Hareketin yapımı sırasında çocukların herhangi bir sakatlığa maruz kalmaması için öğretmen gerekli önlemleri alır.

⁵⁶ M.E.B., İlk-Orta Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışma Talimatı, (MEB, 1994), s.136.

⁵⁷ Yaşar SEVİM, *Antrenman Bilgisi*, (Gazi-Büro, 1995), s. 260.

Beden eğitimi dersinde temel ilke öğrencilerin derslere düzenli şekilde girmeleri ve gösterilen hareketleri samimiyetle yapmaya çalışmalarıdır. Her öğrencinin tüm hareketleri istenilen şekilde yapması beklenemez. Öğrencilerin hareket yapmadaki başarıları kendi yeteneği doğrultusunda değerlendirilmelidir.

3. Bitirme devresi: Öğrencilerin ders boyunca belirli yüklenmeye maruz kalmış, organizmasındaki yorgunluğu biraz olsun atarak dinlenmelerini sağlamak neşeli şekilde dersi sonuçlandırmak amaçtır. Çeşitli eğlenceli grup yarışmalarına ve eğitsel oyunlara yer vererek öğrencilerin derse olan ilgi ve sevgilerinin sürekliliği ve diğer derslerle günlük hayatta yüksek moral sahibi olmaları sağlanmalı.

Beden eğitimi derslerinde verilmek istenen teorik bilgiler uygulamalar esnasında yeri geldikçe ele alınmalıdır. Yalnız teorik konular verilmek üzere sınıfta ders yapılmaması üzerinde titizlikle durulmalıdır.⁵⁸

Bu devredeki etkinliklerde sınıf düzeninin bozulmamasına özen gösterilmelidir. Çünkü kalabalık sınıflarla yapılan eğitsel oyun etkinliklerinde çocukları kontrol etmek daha çok dikkat gerektirmektedir. Çocukların kazanma arzusu içerisinde yapabilecekleri kontrolsüz hareketler çeşitli kazalara neden olabilir. Derslerin ya da faaliyetlerin sonunda öğrencilerin dinlenme ve dış ortama uyum sağlamasına özen gösterilmelidir.

4. Hareket Öğretimi

Çocuğun gelişimi için vücut organlarını çalıştırması son derece zorunludur. Çocuk organlarını çalıştırmak, iskelet çatisını kuvvetlendirmek, ciğerlerini geliştirmek, kanını zenginleştirmek ve sinir bağlantılarını kuvvetlendirmek için harekete muhtaçtır.⁵⁹

Öğrenme; uygulama ve deneyim sonucunda davranışlardaki kalıcı değişiklik olarak tanımlanabilir. Çocukların sahip oldukları ve yüksek hareket potansiyelini karşılamak için zengin bir öğrenme çevresine ihtiyaç duyar. İlköğretimdeki fırsat

⁵⁸ Celal URAL, "Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışmaları", M.E.B. Teftiş Kurulu Semineri, (Ankara, Ekim 1989), s. 11-12.

⁵⁹ Jacquin GUY, *Çocuk Psikolojisinin Ana Çizgileri*, Çev.: Mehmet Toprak, (Remzi, 1965), s. 28.

noksanlığı kişinin hayat boyunca başarılı hareket etme yeterliliği üzerinde uzun süreli etki sahibi olur.⁶⁰

Hareket öğretiminde temel iki yöntem kullanılır:

1. Yüklenme Yöntemi: Organizmanın uyum yeteneğinin ve verimlilik derecesine göre değişiklikler sağlar. Bu özellikler özde vardır (kuvvet, dayanıklılık, çabukluk, v.s.), öğrenilmez ancak geliştirilir.⁶¹ Çocukların daha verimli hareket yapabilmeleri için bu özelliklerin hazır olması gerekir.

2. Öğretim Yöntemleri: Tümdengelim ve tümevarım yöntemi olarak bilinir (bütünsel, parçalama ve dril).

Bütünsel Yöntem: Basit hareketlerin öğretiminde bu yol tercih edilir. Öğrencilerin kapasiteleri hareketi öğrenmede yeterli ise hareket bütün olarak öğretilir. Zaman kazanma bakımından avantajlıdır.

Parçalama ve Dril Yöntemi: Bu yöntem zor ve karmaşık hareketlerin öğretiminde öncelik kazanır. Hareket kolaydan zora doğru bir basamaklamayla bütüne erişilecek şekilde öğretilir. Bu yöntem bütünsel yöntemin uygulanamadığı ayrıntıların çok iyi öğrenilmesi gereken durumlarda, koordinasyon sıkıntısı çekiliyorsa ve yeterli zaman varsa başvurulur.⁶²

Her iki yöntem de genellikle üç öğrenme basamağından geçer. Birinci aşamada; görevin sıralanması kavramını, vücudun kısımlarının nasıl kullanıldığını, başarılı performans için alan kontrolü ve hareket niteliklerinin algılanması ile başlar. Bu öğretimde öğretmenin hareketi açıklaması ve göstermesi ile devam eder. Burada öğrenciler vücut hareketlerini inceler.⁶³

⁶⁰ Beverly, NICHOLS, "Öğrenme ve Motor Öğrenme", Çev. Yeşim Bulca, Spor Ekin, C. I, S. I: 1301-4390, 1997, s. 41-43.

⁶¹ SEVİM, a.g.e., s. 27.

⁶² Sedat MURATLI, *Çocuk ve Spor*, (Bağırhan, 1997), s. 231-232.

⁶³ NICHOLS, a.g.e., s. 43.

Bu bölümde çeşitli eğitim araçları kullanılmalı veya hareketi çok iyi yapabilecek bir öğrencinin gösterimi yapması diğer öğrencilerin motivasyonunu artırır. Öğretmen ayrıca harekette yapılabilecek muhtemel hataları söyler.

İkinci basamak; hareket öğrenciler tarafından uygulanır. Kaba formu kavratılır. Bu bölümde ilk teşebbüsler istenen sonuçları vermeyebilir, bazen de tehlikeli denemeler yapılabilir. Öğretmenin bu tür kazalara karşı gerekli önlemleri almış olması gerekir.

Üçüncü basamak; hareketin akıcı bir şekilde yapılabilmesi için değişik şartlar altında, değişik durumlarda, yeterli sayıda uygulanması gerekir.

Öğretmen hareketlerde yapılan yanlışlıkları zamanında düzelterek yerleşmesini önlemelidir. Öğrenciye öğrenme sonuçları hakkında bilgiyi anında vermelidir.⁶⁴

Burada hareketin öğretilmesi için fizikî hazırlığın yerine getirilmesinde yüklenme yöntemleri ön koşul olarak yer alır. Herhangi bir sportif eylemde çocukların iyi performans göstermeleri ve başarılı olabilmeleri için, hareketlerin çok iyi öğretilmiş olması gerekmektedir. Bu durumda öğrenme öncelik kazanmaktadır. Birbirinin içinde ve birbirinin bütünleyicisi olarak bu iki yöntem (öğrenme, yüklenme) beden eğitimi ve sporda çocuklarda geliştirilmek istenen psikomotor gelişimler için takip edilen yol olmaktadır.

5. İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersinde Eğitsel Oyunun Yeri

Oyun bir eğitim aracıdır. Öncelikle temel eğitimin bütün dallarında ve beden eğitimi dersinde, hem öğretim metodu hem de öğretim aracıdır. Temel eğitimde kişi düşünerek öğrenmez. Çeşitli durumlarda oluşan deneyimlere göre öğrenme gerçekleşir. Gerçek durumlardan örnekler oluşturan oyunlar, çocukların gerçek hayatta karşılaşacağı durumlarda ne yapması gerektiğini ortaya koyan bir eğitim yoludur.⁶⁵

⁶⁴ Nuray SENEMOĞLU, *Gelişim-Öğrenme ve Öğretim*, (Özen, 1998), s. 556.

⁶⁵ Muhsin HAZAR, *Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim*, (Tutibay, 1996), s. 18-19.

Eğitsel oyunlar, çoğunlukla motorik özelliklere dayandığından değişen çevre şartlarında her zaman her mevsimde yapılabilme imkanı sebebiyle fiziksel, zihinsel ve sağlık bakımından gelişmenin sağlanmasında ve geliştirilmesinde çok önemli bir araç sıfatını almıştır.

Oyun ve oyun etkinliklerinde yer alan motor işlevlerle ilgili olarak yapılan araştırmalar, kuvvet gelişimi, çabukluk gelişimi, dayanıklılık gelişimi, esneklik ve hareketlilik gelişimi, koordinasyon ve beceri gelişimi ile çocuğun fiziksel gelişimi üzerinde olumlu etkide bulunmaktadır. Oyun oynarken çocuğun elde ettiği fiziksel bir kazançtır. Çocuklar oyun sırasında yapan ve rol oynayan bireyler durumundadır.⁶⁶

Fiziksel gelişim ile sağlığı ayrı ayrı düşünmek yanlıştır. Sağlık ve fiziksel gelişim iç içedir. Hareketli oyunlar aynı zamanda duyu organları sinir sistemi algılamayı yorumlama üzerinde olumlu etkileri bulunur. Bu da oyunun çocuk gelişimindeki etkisi beden eğitimi amaçları ile paralellik gösterir.

Oyunun çocuğun fiziksel gelişimi yanında sosyal gelişimi üzerinde de etkisi fazladır. Çocuk oyunla bireylerin oluşturduğu ve kendisinin de içinde bulunduğu toplumu tanır. Toplumun koymuş olduğu iyi ve kötü, doğru ve yanlış kavramlarını öğrenir. Grup oyunlarında çocuk mensubu olduğu grubun çıkarlarını kendi çıkarlarından önde tutmak zorundadır. Böylece çocuğun mensubiyet ve fedakarlık duyguları gelişir. Kendi haklarını koruma, başkalarına saygı, işbirliği ve paylaşma, kurallara uyma aslında toplumsal hayatın gerektirdiği şeylerdir.

Oyun çocuğun tüm gelişim alanlarına yardım etmek için bir çok fırsat sağlar. Çocuğun kendini, bedenini, yeteneklerini, başkalarıyla ilişkilerinin nasıl olduğunu

⁶⁶ Paul M. HOLLINGSWORTH – Kenneth H. HOOVER, a.g.e., s. 130.

anlaması yönünden oyun çok önemlidir. Jimnastik salonları oyun alanları benlik gelişimleri için kusursuz araçlardır.⁶⁷ Beden eğitimi derslerinde kazandırılması amaçlanan beceri, tavır ve alışkanlıkların tamamı ders içerisinde yeri geldikçe uygulanacak oyun etkinlikleri ile dersleri daha zevkli hale getirmek mümkündür.

Eğitsel oyunda iki amaç vardır: Birincisi; oyuncunun amacı olup, oyuncu oyunun çekiciliği ve zevk verme özelliği içerisinde oyunu kazanmayı ve üstün gelmeyi amaçlar. İkincisi; öğretmenin amacı olup oyuncuların kazanma arzularından ve mücadelelerinden faydalanarak bireylere bazı yetenekleri kazandırmayı ve geliştirmeyi amaçlar. Yani esas hedef için birinci amaç ikinci amaç için bir araçtır.⁶⁸

Deneyerek oynanan oyunlarda çocuklar yeni öğrendikleri becerileri anlamlı şekilde uygulamaktadırlar. Fakat sadece birkaç öğrencinin katıldığı, bazı çocukların baskın olduğu ve yetenek gelişimine katkısı az olan oyunlara programlarda yer verilmemelidir. Beden eğitimi derslerinde oyunların uygulanması sonunda öğrencilerin ne kazandıklarının farkında olmaları gerekir.⁶⁹

Oyun, çocuğun isteyerek hiçbir dış baskının etkisinde kalmadan geliştirdiği etkinliklerin tümüdür. Oyunlar çocukların kendi seçtikleri ve kendilerine göre sağlam kuralları olan eylemlerdir. Oyun çocuğun en önemli işidir; en doğal öğrenme ve yaratma ortamıdır. Oyun çocuğun özgürlüğüdür, dilidir. Çocukların en doğal anlaşma ortamıdır.⁷⁰

Oyun çocukların genel gelişimleri için çok önemli bir araç, çocuğun kendini ifade etme yeteneğini geliştirmede önemli bir unsurdur. Çocuklara zor hareketleri öğretirken bile hareketler oyun formunda eğlenceli bir şekilde verilmeli çocuğun hareketlerden zevk alması yaparken neşelenmesi sağlanmaya çalışılmalıdır.⁷¹

⁶⁷ ÖZER ve ÖZER, a.g.e., s. 229.

⁶⁸ ARACI, a.g.e., s. 346.

⁶⁹ DAUER, PANGRAZI, a.g.e., s. 487.

⁷⁰ Atalay YÖRÜKOĞLU, *Çocuk Ruh Sağlığı*, (Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1980), s. 46-50.

⁷¹ George GRAHAM, Shirley Ann HOLT, Hale Melissa PARKER, *Children Moving*, (Mayfield, 1987), s. 686-687.

İlköğretim okullarının ilk üç sınıfında, beden eğitimi dersleri hayat bilgisi üniteleri ile bağlantılı olmalı, oyun ve taklitlerden büyük ölçüde yararlanılmalıdır. Bu yolla beden, zihin ve sosyal yetenekleri ile duyguları ortaya çıkar. Ancak; oyunlar her türlü hareketleri kapsamadığından, dersin amaçlarını gerçekleştirebilmek için hareket değeri kazandırılmış dramatizeler ile az ölçüde düzeltici alıştırmalara da yer verilmelidir.⁷²

İlköğretim okulları birinci kademe beden eğitimi derslerinde her ünitenin sonunda ünite içerikleriyle ilgili taklit ve oyun konuları yer almaktadır. Beden eğitimi dersi işlenişi süreci içerisinde eğitsel oyunları başlama devresinde oyun formunda vücudu derse hazırlayıcı etkinlikler öğretmenlerin en çok kullandığı aktiviteleri oluşturmaktadır. Esas devre ve bitirme devresinde eğitsel oyunlar amaca ulaşmak için bir araç olarak kullanılması, çocukların bütün yeteneklerini sınyarak mükemmelleştirmek için uygun şartları oluşturmaktadır. Özellikle ilköğretim okullarında beden eğitimi derslerinin büyük bir bölümü oyunlaştırılmış beden aktivitelerinden oluşmaktadır.

6. Sağlık Kontrolü ve Rapor

Çocukların spor programlarına katılmadan önce bir muayeneden geçirilmeleri ve değerlendirmeye tabi tutulmaları gerekir. Bu değerlendirmelerin amacı; sakatlıkların ya da var olan tıbbî sorunların belirlenmesine ve bu durumların sağlıklılığının yanısıra performans üzerine etkisini araştırmaktır. Bundan en fazla yarar görececek olan çocuktur.⁷³

Sık sık beden eğitimi ya da sınıf öğretmenleri olası sağlık sorunlarının habercisi olabilecek çocuklardaki değişiklikleri not ederek gözleyebilirler. Görme ya da duymada sorunlar ve davranış ya da etkinliğe tepkilerde değişiklikler önce okul çalışmaları tarafından fark edilebilir. Olası sağlık sorunlarının erken tespiti gereklidir. Erken teşhis hem çocuğun rahatsızlığının seyrinde gerekli önlemlerin alınmasında faydalı olacak

⁷² M.E.B., İlk-Orta Öğretim Kurumları Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışma Talimatı, (M.E.B., 1994), s. 93

⁷³ MURATLI, a.g.e., s. 167-168.

hem de beden eğitimi derslerindeki yüklenmelerde ortaya çıkabilecek olumsuzlukları önleyecektir.

Okul idaresi varsa okul doktoru veya resmî hastanelerle ilişki kurarak öğretim yılı başında bütün öğrencilerin sağlık kontrolünden geçirilmesine çaba göstermeli bu kontrolde rahatsızlığı önceki yıllarda bilinenler ve rahatsızlığını ileri sürenlere gerekli işlem yerine getirmek suretiyle rapor almaları konusunda süratli davranılmalıdır. Raporla sağlık durumlarının veya beden bozukluklarının geçici bir süre için mi, sürekli olarak mı beden eğitimi dersine engel oluşturduğu açıklanmalıdır.⁷⁴

Ailelerin veya çocukların çoğu zaman bazı rahatsızlıklarını önemsiz gördüklerinden veya çocuğun arkadaşları yanında hasta muamelesi görmesini istemedikleri için bu tip rahatsızlıklarını gizleyebilmektedirler. Öğretmenlerin beden eğitimi derslerinde bu tip çocukları farkettileri zaman ailesiyle irtibat sağlayarak gerekli önlemler alınmalıdır.

Bazı çocuklar kronik sağlık sorunları nedeniyle, aynı zamanda sosyal bir olgu olan spora katılmadıklarından psikolojik yönden olumsuz bir şekilde etkilenebilirler. Oysa kontrollü bir program hem bu psikolojik sorunu çözmeye hem de sağlık sorununa yardım etmeye yönelik olabilir.⁷⁵

Hasta ve özürlü öğrencilerin derslere ilgilerini çekecek her türlü tedbir alınmalı ve bu öğrenciler sağlık raporlarının sınırları içinde durumlarının elverdiği görev ve faaliyetlere sokularak aktif duruma getirilmelidir.⁷⁶

7. Öğrenci ve Öğretmenin Kıyafeti

Çocukların beden eğitimi etkinliklerine güvenli katılabilmeleri için giyinmiş olmaları gerekmektedir. Hareketleri kısıtlayan ya da fazla terlemeye yol açan ağır giysiler çıkarılmalıdır. Her seferinde özellikle ilköğretim okullarının büyük sınıflarında

⁷⁴ M.E.B., Çalışma Talimatı, a.g.e., s. 96-97.

⁷⁵ AÇIKADA, ERGEN, a.g.e., s. 211-213.

⁷⁶ M.E.B., Ders Programları, a.g.e., s. 11-12.

beden eğitimi etkinliklerine katılım için giysilerini değiştirmelidir. Giysi değişimi sağlam kişisel hijyen alışkanlıkları oluşturmada önemlidir.⁷⁷

Bir çok okulda çocuklar spor kıyafeti giymezler. Ancak mutlaka spor ayakkabılarını giymeleri istenmelidir. Vücudun hareketleri sırasında defalarca yere temas eden ayakkabı çocuğun hareket kabiliyetini artıracak aynı zamanda zeminin sertliğini azaltarak sporda beklenen faydayı olumlu etkileyecektir. Zira spor ayakkabısız yapılacak spor etkinlikleri hem sakatlanmaya neden olacak ve hem de çocukta bedensel rahatsızlıklara neden olacaktır.

Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinde temel kıyafetler:

- a. Kızlar için; düz renk şort, bisiklet fanila, çorap, spor ayakkabısıdır.
- b. Erkekler için; düz renk şort, bisiklet fanila, çorap ve spor ayakkabısıdır. Soğuk havalarda temel kıyafete ek olarak vücudun ısını koruyan eşofman kullanılmalıdır. Beden eğitimi dersine giren öğretmenler ısrarla bu kıyafeti istemelidir. Okul yönetimi de imkanları zorlayarak kız ve erkek öğrenciler için spor kıyafetlerini değiştirebilecekleri sağlık şartlarına uygun ayrı ayrı oda belirlemelidir.⁷⁸

Öğretmen kıyafeti:

Öğretmen öğrencilere yaptıracığı hareketi göstermek ve öğrencilerle beraber yapılacak uygulamalara katılmak için spor kıyafeti giymelidir. Beden eğitimi dersine giren her öğretmen spor kıyafeti ve öğrencilerle iletişimi sağlamada kullanacağı düdük ve benzeri araçları da yanında bulundurmalıdır.⁷⁹

8. Tesis, Araç ve Gereçler

Bu dersin gereği olarak okulun salonu ve açık spor ve oyun alanlarının mevcut olması gerekmektedir. Ayrıca beden eğitimi dersi programlarının yürütülebilmesi için gerekli her türlü araç gerecin olması gerekir.

⁷⁷ NICHOLS, Güvenlik, Örgütsel Stratejiler, a.g.e., s. 29-30.

⁷⁸ M.E.B., Çalışma Talimatı, a.g.e., s. 95-96.

⁷⁹ URAL, a.g.e., s. 10-12.

İlköğretim I. kademe beden eğitim dersi programlarının yürütülebilmesi için gerekli araçlar şunlardır:

1. Jimnastik sırası: Yürüme, sekme, sıçramalar, denge alıştırmaları, dayanmalı aşmalar üniteleri.
2. Denge ağacı: Denge alıştırmaları, tırmanmalar.
3. Kasa: Atlamalar, yuvarlanma ve dayanmalı aşmalar.
4. Atlama ipi: Sekme ve sıçramalar, atlamalar.
5. Jimnastik topu, çember, jimnastik değneği ve lobut: Değişik atıp tutmalar, çevirmeler, savurma ve hamleler şeklinde hareketler.
6. Sağlık topu: Kaldırma ve taşıma, atmalar, top alıştırmaları.
7. Yatay parmaklık, ip merdiven, dik halat: Asılma, dayanma, sallanma, esnetme, tırmanma ve denge alıştırmaları.
8. Jimnastik minderi: Tüm jimnastik hareketleri, oyunlar.
9. Voleybol, basketbol, futbol, hentbol v.b. topları, masa tenisi masası, stafet çubukları, pompa, düdük: Spor branşlarına yönelik etkinlikler.
10. Voleybol, basketbol sahaları, kum havuzu, barfiks, paralel: Oyun etkinlikleri ve diğer etkinlikler.

Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bütün eğitim kurumlarının yurt içi ve yurt dışı spor faaliyetlerini programlamak, beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin esaslarını tespit etmek, yürütmek, bu faaliyetlere ait araç-gereç v.b. ihtiyaçları sağlamakla Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve taşra teşkilatı görevlendirilmiştir.⁸⁰ Ancak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ülkemizin tüm okullarının beden eğitimi araç ve gereç ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır.

⁸⁰ Nuri DEMİRCİ, *Sporla Yönetim-Teşkilatlanma ve Organizasyon*, (M.E.B., 1986), s. 49.

Ülkemizin ekonomik durumu göz önünde tutularak tesis ve araç yönünden yeterli olmayan okullarda araçların doğal çevredeki benzerlerinden yararlanılmalı ayrıca okul ve çevre imkanları değerlendirilerek basit beden eğitimi ve spor araçlarının yapımı yönüne gidilmelidir.⁸¹

Öğretim kurumlarında beden eğitimi dersi için gerekli araç-gereç temini okul spor kollarının imkanları ile de karşılanmaya çalışılmaktadır. Çoğu okulların bu imkanları sınırlı olduğu için beden eğitimi dersleri kısıtlı araç ve gereçler uygulanmaktadır. Beden eğitimi dersine giren öğretmenlerin bu zorlukları aşmak için özellikle ilköğretim I. kademe seviyesindeki çocuklar okul dışı semt sahalarını, çocuk parklarını veya imkanı olan okulların oyun sahalarını kullanmaları önerilmektedir.

9. Ders Dışı Faaliyetler

Ders dışı etkinlikler; ders saatleri dışında ya da bu amaçla düzenlenen belli zamanlarda öğrencilerin kendi istekleri ile, okul yönetiminin rehberlik ve denetimi altında yaptıkları ödevlerdir. Veya derslerin eksikliklerini tamamlamak, öğrencilerin birbirlerinden çok ayrı olan ihtiyaçlarını doyumak ve iyi bir yurttaşlık eğitimi sağlamak amacıyla yapılan etkinliklerdir.⁸²

Öğrencilerin yalnız ders içi çalışmalarında beden eğitimi ve sporun amaçlarına uygun derecede eğitilmeleri mümkün değildir. Bu bakımdan okullarda ders dışı faaliyetlere büyük önem ve ağırlık verilmeli, bu faaliyetler dersin devamı ve bölünmez parçası olarak düşünülmesi ve değerlendirilmelidir.

Okullarımızda bu faaliyetler Millî Eğitim Bakanlığı'nca hazırlanıp 1.4.1991 gün ve 20832 sayılı Resmî Gazete ile 13.5.1991 gün ve 2336 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan okul spor kolları doğrultusunda yürütülmektedir.

⁸¹ M.E.B., Çalışma Talimatı, a.g.e., s. 96-97.

⁸² Cavit BİNBAŞIOĞLU, *Genel Öğretim Bilgisi*, (1991), s. 241.

Ders dışı çalışmalar; derslerin dışında düzenlenen sınıflar arası yarışmalar, okul takımlarının haftalık çalışmaları, izcilik faaliyetlerini beden eğitimi faaliyeti alanı içerisine giren her türlü hazırlık ve halk oyunları çalışmalarını kapsamaktadır.⁸³

Okullarda ders dışı çalışmalar daha çok okul sınırları ve imkanları içerisine hapsedilmektedir. Oysa okullar, toplumla iç içedir. Okullar çevrenin ilgisini ve desteğini etkinlikler için kullanma yollarını araştırmalıdır. Çevredeki spor salonları, kütüphaneler ve diğer boş zaman değerlendirme imkanları verebilecek tesisler kullanılmalıdır.⁸⁴

Beden eğitimi dersleri ile ilgili ders dışı faaliyetler içerisinde en önemli organizasyonlardan biri de okullar arası spor yarışmalarıdır. İlköğretim okulları yaş gruplarına uygun olarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün organizatörlüğünde yarışmalar düzenlenir. Önce il birincilikleri yapılarak il birincisi olan takımlar diğer illerin okul takımları ile grup, çeyrek final, yarı final ve final karşılaşmaları olarak devam eden Türkiye şampiyonu olan takım ortaya çıkar.⁸⁵ Bu organizasyonların öncesi ve devamı sırasında beden eğitimi dersi dışında hazırlıkların yeterli derecede olması başarıyı etkileyen önemli unsurlardandır. Beden eğitimi dersine giren öğretmenler sporcu seçimi, antrenman ve çocukların müsabakalara katılımını sağlayan diğer işlemleri yürütür.

Okul içi spor organizasyonları, çeşitli yarışmalar, gösteri grupları, halk oyunları, izcilik çalışmaları gibi bütün öğrencileri faaliyet içine sokan okul içi çalışmalara ve sınıflar arası karşılaşmalara ağırlık verilmelidir. Ayrıca tabana yayılan bu faaliyetlerde başarılı öğrenciler okul takımlarına alınarak okullar arası yarışmalara katılmaları sağlanmalıdır. Tüm eğitim-öğretim kurumlarında gerçekleştirilen bu etkinlikleri ilköğretim birinci kademedede beden eğitimi derslerine giren sınıf öğretmenlerinin de yürütmesi gerekmektedir.

⁸³ M.E.B., Çalışma Talimatı, a.g.e., s. 139-140.

⁸⁴ Suat KARAKÜÇÜK, *Rekreasyon*, (Seren, 1997), s. 146.

⁸⁵ DEMİRCİ, a.g.e., s. 116.

10. Beden Eğitimi Dersinde Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin beden eğitimi dersleri ve spor çalışmaları aracılığıyla kazandırılması amaçlanan ilgi, beceri ve alışkanlıkların tümünün değerlendirilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin yalnızca fizik yeteneklerinin ölçülerek sonunda not takdir edilmesi, kişinin sadece bedenî gelişimiyle ilgili verileri ortaya koyacaktır. Oysaki zihinsel, duyuşal ve sosyal yönlerden sağlıklı ve dengeli gelişim beden eğitimi ve sporun başta gelen amaçlarındandır. Bu alanlarla ilgili bilgi, beceri ve alışkanlık gelişiminin de değerlendirilmesi ve bunun sonucunda öğrenciye not verilmesi esas olmalıdır. Ancak değerlendirme not vermek için bir işlem değil eğitim süreci içinde araç olarak ele alınmalıdır.⁸⁶

Beden eğitimi dersleri sayısal yönden yeterli olmadığı için ders dışı spor çalışmalarının özendirilmesi bu yolda öğrencilere hayatın her döneminde spor yapma alışkanlığının kazandırılması amaç olmalıdır. Bu nedenle derslerin dışındaki tüm sportif faaliyetleri de değerlendirme kapsamına alınmalıdır. Öğrenci değerlendirmeleri sürekli gözlem, izleme ve yönlendirme esas alınarak yapılmalıdır.

Beden eğitiminde değerlendirmede dikkat edilecek hususları şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Yalnız becerileri ölçerek değerlendirme yapılmamalıdır. Ölçülebilen performansın dışındaki etkenler de değerlendirmenin içine alınmalıdır. Beden eğitimi derslerinde öğrencinin performansını etkileyen başka faktörler de vardır. Bunlar; fiziksel faktörler (boy, kilo, kalıtsal özellikler v.b.), psikolojik faktörler (motivasyon, kendine güvenme, saldırganlık, kararlılık v.b.), beceri boyutu (koordinasyon, tepki zamanı, çeviklik, denge v.b.), dış koşullar (spor tesisleri, iklim koşulları, araç-gereçler gibi). Performansın ortaya çıkışında etkili olan bu faktörleri dikkate alarak beden eğitimi ve spor etkinliklerinin değerlendirilmesinde çocuğun beceri gelişimini bir başka çocukla mukayese edilmemelidir. Her çocuğun aynı

⁸⁶ M.E.B., Çalışma Talimatı, a.g.e., s. 100-101.

seviyede yetiştirilmesi değil her birinin kendi yeteneklerine göre değerlendirilip yönlendirilmesi esas olmalıdır.⁸⁷

2. Değerlendirmede; ilgi, çaba ve çalışmalara katılma ön planda tutulmalıdır.
3. Değerlendirmede çalışma imkanları da eşit olarak yararlanmaya dayanmalıdır.
4. Değerlendirme esasları öğrenciye açıklanmalıdır.

Ölçme değerlendirme faaliyetlerinde başarılı sonuçlar alabilmek için çeşitli yardımcı araçlara gerek duyulmaktadır. Beden eğitimi ve spor etkinliklerinde öğrenmenin tamamlanması ve öğrenilenlerin performansa dönüştürülmesi sürekli ve uzun vadeli, planlı çalışmalarla ancak mümkün olabilmektedir. Bu nedenle öğrencinin gerek öğrenmesi ve gerekse performans artışının denetlenmesi ve sürekli izlenmesini gerektirir. Bu amaçla çocuğa ait her türlü bilgiyi bulunduracak şekilde düzenlenmiş performans kartları, çocuğun psiko-motor yetenekleriyle ilgili elde ettiği dereceleri kapsayan performans cetvelleri ve standartlaştırılmış kondisyon testleri ölçme ve değerlendirmede öğretmenin kullanabileceği araçlardır.⁸⁸

Okul beden eğitimi ve spor etkinlikleri çocuğa sadece hareket eğitimi ve beceri kazandırmakla kalmaz sosyal ve ahlakî bakımdan bazı olumlu davranışlar da kazandırır. Bu amaçla çocuğun performans ve sosyal gelişimi hakkında sağlıklı not verme modelleri oluşturulması ve isabetli değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Aşağıda Avusturya eğitim kurumlarında uygulanan not verme sistemine baktığımızda; çocuğun performansı ile ilgili 1 ila 5 arasında değişen bir not, davranış ve birlikte çalışma boyutunda ise “çok iyi, iyi, normal ve davranışı iyi değil” gibi bazı hükümler verilmektedir.

⁸⁷ GÜNDÜZ, a.g.e., s. 155-156.

⁸⁸ M. Fuat TURGUT, *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*, (Saydam, 1988), s. 44-45.

Tablo 1. Avusturya Eğitim Kurumlarında Uygulanan Not Verme Sistemi

Davranış	Performans (Genel Not)				
	Çok İyi	İyi	Orta	Yeterli	Yetersiz
Birlikte Çalışma	1	2	3	4	5
Çok İyi	1	1	2	3	4
Normal	1	2	3	4	4(5)
Davranış İyi Değil	2	3	4	4(5)	5

Çocuğun karnesine yansıyan not bu iki ayrı boyuttan notun karışımından çıkmaktadır. Bir yerde her iki not birbirini belli oranlarda etkilemektedir.⁸⁹

Ülkemizde beden eğitimi ve spor derslerinde yapılacak değerlendirme ve yönlendirme performans ve sosyal davranış boyutları ele ayrı ayrı alınıp değerlendirmeye yönelik “İlk-orta Öğretim Kurumları Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışmaları Talimatı” adlı “Beden Eğitimi Dersi Öğrenci Tanıma, İzleme, Yönlendirme ve Değerlendirme” adlı çizelgenin bir örneği verilmiş eğitim yılı başında öğretmenlerin her öğrenci için bu çizelgeyi hazırlar ve dosyasında bulundurarak değerlendirme ve yönlendirme açısından kullanılmalıdır denilmektedir.

Derslerin değerlendirilmesinde aşağıdaki işlemler yapılır:

Öğrencilerin ders içi ve ders dışı faaliyetleri gözlenerek, amaçlanan bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkların kazanma dereceleri tespit edilip örneğine uygun “Öğrenci Gözlem Fişleri”ne işlenir. Gözlem fişleri beden eğitimi dersine giren bütün öğretmenler tarafından kullanılacaktır. Bu fişler her sınıf için ayrı ayrı dosyalanarak her derste öğretmenin yanında bulunacaktır. Gözlem fişleri dönem sonu okul yönetimince onaylanıp bir sonraki yıl tekrar kullanmak için saklanacaktır. Bu fişler yalnız not vermek için kullanılacak eğitim süresinde bir araç ele alınacaktır. Öğrenci nakillerinde gözlem fişleri öğrenci dosyası ile birlikte yeni kayıt yaptığı okul müdürlüğüne gönderilecektir.⁹⁰

⁸⁹ Hans GROLL, 1971, Avusturya, (Gündüz, 1988, s. 172'deki alıntı).

⁹⁰ M.E.B., Çalışma Programları, a.g.e., s. 101.

D) İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

H. Nazım ÇÖKER 1991 yılında “Ankara İlkokullarında Beden Eğitimi Derslerinin Etkililiğinin Değerlendirilmesi” adlı bir araştırma yapmış, ilgili araştırmada elde edilen sonuçlara göre: Beden eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu beden eğitiminin amaçlarının gerçekleşmediği görüşündedirler. Ancak iyi derecede gerçekleştiğini söyleyen sadece % 9 civarındadır. Bulgular arasında öğretmenlerin yeterliliği, beden eğitimi dersinin amaçlarının gerçekleştirilmesini etkileyen önemli bir faktör olarak yer almaktadır. Araştırma ile ilgili bazı sonuçlar şöyledir: Beden eğitimi dersi ilkokullarda genellikle kendi amacını gerçekleştirmek doğrultusunda işlenmemektedir. Bunun en başta gelen sebebi okulların yer, araç-gereç imkanları bakımından yetersizliği olarak görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersini işlemek için yeterli olmamaları öğretmen yönetici ve velilerin de bu dersi önemsememelerine, beden eğitiminin amaçlarının gerçekleştirilmesini engelleyen en önemli faktörler arasında olduğu tespit edilmiştir.⁹¹

Şevki KOÇ ve Yılmaz ÇOBANOĞLU 1994 yılında “İlköğretimde Beden Eğitimi Derslerinin Uygulamasında Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Araştırma” konulu çalışmasında Manisa il merkezindeki 22 ilkokul ve ilköğretim okulunda görev yapan ilkokul öğretmenlerinin, okullarda uyguladıkları beden eğitimi dersiyle ilgili görüş ve değerlendirmeleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 98’i beden eğitimi dersinin branş öğretmenleri tarafından verilmesini istemişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 16’sı ders yaptıklarını % 84’ü diğer faaliyetlerle ilgilendikleri için beden eğitimi derslerinin yapılmadığını ifade etmişlerdir. Yapılamayan beden eğitimi dersleri açısından öğrencilerin tepkisi ise % 91’i hoşlanmadığını, üzüldüğünü v.b. yanıtlar vermişlerdir. Okulda araç-gereç bulunmamasından yakınanların oranı ise % 40’tır. Beden eğitimi dersinde öğrencilerin en çok sevdiği etkinlik (% 37) top oyunlarıdır. Öğretmenlerin % 85’i ise okul yöneticilerinin faaliyetleri teşvik ettiğini belirtmektedir. Beden eğitimi dersi için

⁹¹ H. Nazım ÇÖKER, “Ankara İlkokullarında Beden Eğitimi Etkililiğinin Değerlendirilmesi”, (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991), s. 91-104.

öğretim programında yer alan konular değerlendirilerek önem derecesine göre sıralanmıştır.⁹²

Necla KÖKSAL 1994 yılında Denizli ili Merkez ilçesindeki ilkokullarda “Temel Eğitim I. Devre Eğitim Programlarında Beden Eğitimi Dersi” adlı bir araştırma yapmıştır. Örneklemine oluşturan okulları sosyo-ekonomik düzeyleri bakımından “üst, orta ve alt gelişmişlik” düzeylerine ayırmış, öğrencileri de cinsiyetlerine göre gruplamıştır. Beden eğitimi dersinin önemine ilişkin görüşleri sorulan öğrencilerin her iki grubu da % 100 önemlidir demişlerdir. Okullar açısından bakıldığında aralarında anlamlı bir fark görülmemiştir. Ders etkinliklerinin değerlendirilmesinde kız öğrenciler erkek öğrencilere nazaran dersleri daha olumlu bulmuşlardır. Okullar arasında etkinliklerin niteliği açısından anlamlı bir fark görülmemiştir.⁹³

Güner SÖNMEZ 1989 yılında Ankara’da “İlkokullarda Beden Eğitimi ve Spor Uygulamaları ile İlgili Sorunlar” adlı bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonuçlarına göre beden eğitimi derslerine giren sınıf öğretmenlerinin % 85’i derslerde kendilerini az yeterli olarak tanımlamışlardır. Derslerde beden eğitimi araç-gereçlerinden hiç yararlanmıyoruz diyen öğretmenlerin oranı % 84, öğrencilerin spor kıyafeti temin edemediklerini söyleyenlerin oranı ise % 61’dir. Okul yöneticileri beden eğitimi etkinliklerini desteklemiyor diyenlerin oranı % 54’tür. Öğretmenlerin % 96’sı beden eğitim dersini önemli bulmakta, önemli bulan öğretmenlerin % 100’ü beden eğitimi dersinin diğer derslerdeki başarıyı arttıracığını söylemişlerdir. Öğretmenlerin % 93’ü beden eğitimi dersini verebilmek için özel yeteneğin gerekliliğini vurgulamış, beden eğitimi formasyon kursu isteyenlerin oranı ise % 98 olmuştur. Araştırmada başarılı öğrencilerin spora yönlendirilmediği de tespit edilmiştir.⁹⁴

Mehmet SEZEN 1989 yılında Ankara’daki ilkokullarda yaptığı araştırmada “İlkokul Dönemi Çocukların Temel Motorik Gelişmelerine Beden Eğitimi ve Spor

⁹² Şevki KOÇ, Yılmaz ÇOBANOĞLU, “İlköğretimde Beden Eğitimi Dersinin Uygulanmasında Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Bir Araştırma”, (Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu, M.E.B. Yayınları, 1994), s. 369-380.

⁹³ Necla KÖKSAL, “Temel Eğitim I. Devre Eğitim Programlarında Beden Eğitimi Dersi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994), s. 25-43.

⁹⁴ Güner SÖNMEZ, “İlkokullarda Beden Eğitimi ve Spor Uygulamaları ile İlgili Sorunlar”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 1989), s. 39-49.

Öğretmenlerinin Etkisi” adlı bir çalışma yapmıştır. Araştırmasında aynı yaş grubundaki çocukların beden eğitimi dersini yürüten sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin etkisi karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmada çocukların temel motorik özelliklerinden çabuk, kuvvet, esneklik ve sıçrama kuvveti üzerinde yapılan ölçümlere bakılmıştır. Bu çalışmada ilköğretim birinci sınıflarda anlamlı bir fark görülmemiştir. Diğer iki, üç, dört ve beşinci sınıflarda yapılan çabuk, kuvvet, esneklik ve sıçrama kuvveti ölçümlerinde branş öğretmenleri tarafından yürütülen sınıflardaki öğrencilerin daha iyi değerlere sahip olduğu gözlemlenmiştir. Öneriler kısmında ilköğretimdeki beden eğitimi derslerine branş öğretmenlerinin girilmesi savunulmuştur.⁹⁵

Hüseyin BOZTEPE “İlköğretim Çağındaki Bedensel ve Sosyal Gelişiminde Beden Eğitimi ve Sporun Önemi” adlı bir araştırma yapmıştır. İstanbul’da 522 veli ve öğrenci üzerinde yapılan anket sonucunda iki saatlik beden eğitimi dersini yeterli bulan velilerin oranı % 41, öğrencilerin oranı ise % 33’tür. Beden eğitiminin bedensel ve sosyal gelişime yararlı yönde etkili olduğunu her iki grup da yaklaşık % 65 oranında inandıklarını söylemişlerdir. Velilerin % 57’si çocukların sporla ilgilenmediklerini belirtmişlerdir. Veliler çocuklarını spora yönlendirmedeki etkilerinin bedensel gelişimin temeli kabul edilen atletizm ve jimnastik gibi sporlara değil, ileride ekonomik bağımsızlık garantisi olabilecek sporlara kaydığı gözlemlenmiştir.⁹⁶

James G. Ross RUSSELL, R. PATE 1985 yılında Amerika’da “Ulusal Çocuk ve Gençlik-Dinçlik (NCYFS II)” araştırması yapılmıştır. Araştırmada 6 ila 9 yaş arasındaki Amerikalı çocukların dinçlik ve aktivite alışkanlıkları hakkında üç grup soru sorulmuştur. Soruların birinci grubu çocukların okul programlarındaki spor aktivitelerine yöneliktir. Bu sorulardan bazıları şunlardır; Beden eğitimi dersini yeterli sıklıkta alıyorlar mı?, Öğrenciler sınıf öğretmenlerinden mi yoksa yetkili bir beden eğitimi uzmanından mı ders alıyorlar?, Müfredat dışı beden eğitim programlarının uygunluğu, ders dışı boşluklar beden eğitimi dersini destekliyor mu?, Beden eğitimi

⁹⁵ Mehmet SEZEN, “İlkokul Dönemi Çocukların Temel Motorik Gelişmelerine Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Etkisi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 1989, s. 50-78.

⁹⁶ Hüseyin BOZTEPE, “İlköğretim Çağındaki Çocukların Bedensel ve Sosyal Gelişmelerinde Beden Eğitimi ve Sporun Önemi”, (Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu, M.E. Yayınları, 1994), s. 361-362.

programını yaşam boyu dinçliği destekliyor mu? Elde edilen sonuçlar şunlardır: Ankete katılan çocukların % 97'si beden eğitimi programlarına kayıtlı; beden eğitimi programlarına kayıtlı olan çocukların % 36,4'ü haftada ortalama üç gün beden eğitimi dersine katılıyor; öğrencilerin % 76'sı beden eğitimi dersi için sınıf öğretmenini tercih etmediklerini, % 83'ü haftada en az bir kez beden eğitimi uzmanı ile derse girdiklerini söylemiştir; 1 ila 4. sınıf arasındaki çocuklar sırasıyla: Hareket Deneyimleri, Zıplama veya İp Atlama, Futbol, Jimnastik, Basketbol, Ritmik Hareketler, Beysbol gibi etkinlikleri tercih etmektedirler.

Araştırmada ortaya çıkan sonuçlardan birisi de çocukların ders dışı boş zamanlardaki spor etkinliklerinden daha çok hoşlandıklarıdır. Haftalık ders saatlerini arttırmadan ziyade boş zamanlardaki spor etkinlikleri çocuklar açısından dinçliği daha çok teşvik ettiği görülmüştür.⁹⁷

II. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı ilköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ile problem algılamalarını belirlemektir. Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi dersine ilişkin görüşleri ile derslerde problem olarak algıladıkları durumları, mezun oldukları yüksek öğretim kurumu, cinsiyet, kıdem ve derse girdikleri sınıf düzeyleri açısından önemli bir farklılık gösterip göstermediğini ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla aşağıdaki problem cümlesi ve alt problem cümlelerindeki sorulara cevap aramaktır.

PROBLEM CÜMLESİ

İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ile problem algılamaları nelerdir? Sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ve problem algılamaları bazı değişkenler (cinsiyet, kıdem, mezun oldukları yüksek öğretim kurumu, derse girdikleri sınıf düzeyleri) açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

⁹⁷ James G. ROSS, "Ulusal Çocuk ve Gençlik-Dinçlik Araştırması (NCYFS II)", Çev.: YeşimBulca, Spor Ekin, C. I, S. 4: 1301-4390, 1998, s. 43-44.

Alt Problemler

1. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri nedir?
2. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ve problem algılamaları, cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ve problem algılamaları, meslekteki kıdem değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ve problem algılamaları, mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ve problem algılamaları, derslere girdikleri sınıf düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Hipotezler

1. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ve problem algılamaları cinsiyet değişkeni açısından 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık göstermemektedir.
2. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ve problem algılamaları meslekteki kıdem değişkeni açısından 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık göstermemektedir.
3. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ve problem algılamaları mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkeni açısından 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık göstermemektedir.
4. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ve problem algılamaları derslere girdikleri sınıf düzeyi

değişkeni açısından 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık göstermemektedir.

Değişkenler

İlköğretim I. Kademedede beden eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin cinsiyetleri, meslekteki kıdemleri, mezun oldukları yüksek öğretim kurumları, girdikleri sınıf düzeyleri, ve sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin görüş ve problem algılamaları birer değişkendir.

III. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Çağımızda ileri gitmiş toplumlarda çok önemli bir yer tutan beden eğitimi, resim, müzik gibi derslere ülkemizde maalesef gerekli önem verilmemekte hatta bu derslere ayrılan saatler başka dersleri takviye amacıyla kullanılmaktadır. Çocuğun harekete en çok ihtiyaç duyduğu okul çağlarının ilk yıllarında fiziksel aktivite alanlarının yokluğu, 30'ar 40'ar ve hatta 50'şer kişilik sınıflarda eğitimlerini oldukça hareketsiz bir ortamda sürdürüldüğü görülmektedir. Çocuğun büyüme ve gelişiminin hızlı seyrettiği ve ilk beden eğitimi ve spor deneyimlerini planlı olarak almaya başladığı ilköğretim I. Kademedede, dersi yürüten sınıf öğretmenlerinin dersle ilgili problemlerini ortaya çıkarmak gerekmektedir. Bu araştırma, ilköğretim I. Kademedede beden eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin hangi durumları problem olarak gördüklerini belirlemek ve ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın bulguları ve sonuçları ilköğretim I. Kademedede beden eğitimi derslerini yürüten sınıf öğretmenlerinin problemlerine sağlıklı çözümler bulunmasında katkıda bulunabilecek olması açısından önem taşımaktadır.

IV. VARSAYIMLAR

1. Sınıf öğretmenlerinin anketi cevaplarken görüşlerini içtenlikle yansıttıkları kabul edilmiştir.

V. SINIRLILIKLAR

Örneklem açısından,

1. Uşak ili merkezinde 1999-2000 öğretim yılı ve ilköğretim okullarında görev yapan 206 sınıf öğretmeni ile sınırlıdır.
2. Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin görüşleri ve problem algılamaları ile ilgili anket, 34 sorudan oluşmaktadır.

VI. TANIMLAR

Beden Eğitimi: Bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyun, jimnastik, spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir.⁹⁸

Spor: Beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli branşlarda somutlaşmış fizyolojik, psikolojik, estetik, teknik özellikleri gerekli kılan yarışmaya dayalı ve katı kurallarla çevrili bir etkinliktir.⁹⁹

Antrenman: Fizik ve moral gücü, teknik ve taktik becerilerin organik ve psikolojik yüklenmeler düzenlenmesi ve en üst düzeye getirilmesi amaçlarına yönelik bir eğitim sürecidir.¹⁰⁰

⁹⁸ ARACI, a.g.e., s. 2.

⁹⁹ ARACI, a.g.e., s. 3.

¹⁰⁰ SEVİM, a.g.e., s. 7.

Performans: Beden eğitimi ve spordaki eylem ve edimlerin, sonuçların genel olarak değerlendirilmesidir.¹⁰¹

Psikomotor Gelişim: Bedenin ağırlıkça artması ve boyca uzamasının yanında bedeni oluşturan tüm alt sistemlerin de büyümesini ve olgunlaşmasını içerir.¹⁰²

Beceri: Deneyim ve öğrenmenin etkisiyle doğru olarak yapılan bir ya da bir grup harekettir.¹⁰³

¹⁰¹ GÜNDÜZ, a.g.e., s. 158.

¹⁰² GÖKMEN, KARAGÜL ve AŞÇI, a.g.e. s. 5.

¹⁰³ ÖZER, ÖZER, a.g.e., s. 10.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın; modeli, evreni, örnekleme, araştırma kullanılacak ölçme aracının hazırlanması, geliştirilmesi ve uygulanması, araştırma verilerinin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili açıklamalar yer almıştır.

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma betimsel bir alan araştırmasıdır.

2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın çalışma evrenini, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Uşak ilindeki Merkez İlköğretim Okullarında 1999-2000 eğitim-öğretim yılında görev yapan 460 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmanın örnekleme; Uşak ili Merkez ilçesinde bulunan İlköğretim Okulları arasından rándom yoluyla seçilen 16 İlköğretim Okulunda görev yapan Sınıf Öğretmenlerinden oluşmaktadır. Uşak ili Merkez İlköğretim Okullarında görev yapan 460 sınıf öğretmenin yaklaşık % 45'i oranında örnekleme alınıp, toplam 16 okuldan 206 sınıf öğretmeni araştırmaya dahil edilmiştir. Geriye dönen ve geçerli kabul edilen 206 anket sonucu ile 206 sınıf öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan öğretmenlerin görev yaptıkları okullara, cinsiyetlerine, mezun oldukları yükseköğretim kurumlarına, kıdemlerine göre dağılımları ve yüzdeleri aşağıdaki tablolarda sırasıyla verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmanın Örneklemi Oluşturan Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Okullarına Göre Dağılımı:

Okulun Adı	Örneklem	
	n	%
Atatürk İlköğretim Okulu	36	17,42
Aybey İlköğretim Okulu	24	11,65
Bir Eylül İlköğretim Okulu	11	5,33
Ergenekon İlköğretim Okulu	15	7,28
Fatih İlköğretim Okulu	8	3,88
Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulu	3	1,45
Hasan Hilmi İlköğretim Okulu	16	7,76
H. Mazhar Gürbüz İlköğretim Okulu	5	2,42
Kurtuluş İlköğretim Okulu	5	2,42
Malkoçoğlu İlköğretim Okulu	16	7,76
Mehmetçik İlköğretim Okulu	16	7,76
Millî Egemenlik İlköğretim Okulu	8	3,88
Muzaffer Mert İlköğretim Okulu	7	3,39
Ömer Bedrettin İlköğretim Okulu	16	7,76
Özdemirler İlköğretim Okulu	10	4,85
23 Nisan İlköğretim Okulu	10	4,85
TOPLAM	206	100,0

Tablo 3. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	n	%
Kadın	91	44,2
Erkek	115	55,8
TOPLAM	206	100,0

Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan sınıf öğretmenlerinin 91'i (% 44,2) kadın, 115'i (% 55,8) erkektir. Araştırmaya toplam 206 öğretmen katılmıştır.

**Tablo 4. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Mezun Oldukları
Yükseköğretim Kurumlarına Göre Dağılımı:**

Mezun Olunan Yükseköğretim Kurumu	n	%
Öğretmen Okulu	2	1,0
Önlisans (İki Yıllık Eğitim Enstitüsü veya Eğitim Yüksek Okulu)	141	68,4
Üç Yıllık Eğitim Enstitüsü	13	6,3
Lisans (Dört Yıllık Eğitim Fakültesi veya Dört Yıllık Eğitim Yüksek Okulu)	38	18,4
Diğer Okullar	12	5,8
TOPLAM	206	100,0

Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmakapsamına alınan öğretmenlerin 2'si (% 1,0) öğretmen okulu, 141'i (% 68,4) önlisans mezunu, 13'ü (% 6,3) üç yıllık eğitim enstitüsü, 38'i (% 18,4) lisans, 12'si (% 5,8) diğer yükseköğretim kurumlarından mezun olmuşlardır.

**Tablo 5. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Meslekî Kıdemlerine Göre
Dağılımı:**

Kıdem	n	%
1-5 Yıl	18	8,7
6-10 Yıl	41	19,9
11-15 Yıl	39	18,9
16-20 Yıl	27	13,1
20 ve Üzeri Yıl	81	39,3
TOPLAM	206	100,0

Tablo 5'te görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin 18'i (% 8,7) meslekteki kıdemleri 1-5 yıl, 41'i (% 19,9) 6-10 yıl, 39'u (% 18,9) 11-15 yıl, 27'si (% 13,1) 16-20 yıl, 81'inin (% 39,3) 20 yıl ve üzerindedir.

Tablo 6. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Görev Yaptığı Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı:

Sınıf Düzeyleri	n	%
1,2,3. Sınıfların Beden Eğitimi Dersine Giren Öğretmenler	127	61,7
4 ve 5. Sınıfların Beden Eğitimi Dersine Giren Öğretmenler	79	38,3
TOPLAM	206	100,0

İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Programları ilk üç sınıfta hareket ve oyun içerikli konulardan oluşmakta 4 ve 5. Sınıf konuları da spor branşları ile uygulamaları ağırlıklı olması nedeniyle sınıf öğretmenlerinin girdikleri sınıf düzeyleri 1,2,3 ile 4 ve 5. Sınıflar olarak iki değişken şeklinde alınmıştır.

Tablo 6'da görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin 127'si (% 61,7) ilköğretim okulları 1,2 ve 3. Sınıfların Beden Eğitimi Dersi'ne, 79'u (% 38,3) 4 ve 5. Sınıfların Beden Eğitimi Dersi'ne girmektedir.

3. VERİ TOPLAMA ARACI

İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersi'ne giren sınıf öğretmenlerinin bu derle ilgili görüşleri ve Beden Eğitimi Dersi uygulamaları ile Beden Eğitimi formasyon düzeylerini nasıl algıladıklarını tespit etmeye yönelik olarak anket uygulanmıştır.

4. VERİ TOPLAMA ARACININ GELİŞTİRİLMESİ VE UYGULANMASI

Araştırmanın amacı doğrultusunda geliştirilen anket; ilköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersi'ne giren sınıf öğretmenlerinin bu dersle ilgili görüşleri ve Beden

Eğitimi Dersi uygulamaları ile Beden Eğitimi formasyon düzeylerini nasıl algıladıklarını yansıtacak şekilde araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

a) Anketin Geliştirilmesinde İzlenen Yollar

Araştırma konusu ile ilgili öncelikle literatür taranmış, gerekli ön bilgiler toplanmıştır. İlköğretim I. Kademedeki görev yapan sınıf öğretmenleri ile konu ile ilgili görüşmeler yapılmıştır. Bunun yanısıra okullarda beden eğitimi dersleri gözlenmiş ve bu bilgiler doğrultusunda anket taslağı hazırlanmıştır. Önce anket taslağı danışman hoca ile birlikte gözden geçirilerek düzenlenmiştir. Sonra bu şekliyle ilköğretim okullarında görev yapan 30 öğretmene uygulanmıştır. (Bu öğretmenler örnekleme dahil edilmemiştir.) Ön uygulama sonuçları doğrultusunda geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda anket taslağı tekrar gözden geçirilerek, gerekli düzeltme, ekleme ve çıkarmalar yapıldıktan sonra ankete son şekli verilmiştir.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır:

1. Kişisel bilgilere yönelik bölüm.
2. Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersi ile ilgili görüşleri ile kendi formasyon ve ders uygulamaları düzeylerini nasıl algıladıklarını belirlemeye yönelik bölüm.

Araştırmanın verilerinin toplanmasında kullanılan anket maddelerinin ölçtüğü alanlara göre dağılımı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Anket Maddelerinin Ölçtüğü Alanlara Göre Dağılımı:

Sıra No	Alanlar	Madde Numaraları	Madde Sayısı
1	İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersi İle İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri	1,2,3,4,7,10,13,19,22,25,27,29,30,31,33	15
2	Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Formasyon Bilgilerine İlişkin Anket Maddeleri	5,8,11,14,16,17,20,23,26	9
3	Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Anket Maddeleri	6,9,12,15,18,21,24,28,32,34	10

b) Verilerin Toplanması

Anket 250 adet çoğaltılarak uygulanmaya hazır hale getirilmiştir

Anket uygulamadan önce, Uşak Valiliği ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Anketi uygulayacağımız her okula bizzat giderek uygulamada yardımcı olacak idareci ve öğretmenlerin desteği alınmıştır. Örneklemi oluşturan 16 ilköğretim okulunda görev yapan sınıf öğretmenlerine 20.03.2000 tarihinde 230 adet anket dağıtılmış ve bu anketler dağıtıldıktan 4 gün sonra 24.03.2000 tarihinde toplanılmıştır. Geri dönen anket sayısı 210 adet olmuş ve içlerinden 4 adedi geçersiz sayılmıştır. Sonuç olarak değerlendirmeye alınan anket sayısı 206 adet olmuştur.

5. VERİLERİN ANALİZİ

Dağıtılan anketlerden geri dönen 206 anketin sonuçları SPSS programı kullanılarak bilgisayara girildi.

Araştırma kapsamına alınan araştırmanın konusu ile ilgili sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin görüşleri ve derslerde karşılaştıkları problemlere ait tüm sorulara verdikleri seçeneklerin dökümü ve yüzdeleri hesaplandı.

Sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ve hipotezleri test etmek için ki-kare testi, t- testi ve f- testi uygulanmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırma kapsamına alınmış olan Uşak örneklemindeki İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersi'ne giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ile Beden Eğitimi formasyonu ve ders uygulamaları düzeyleri ile ilgili problem algılamalarına ilişkin görüşlerinin dökümü ve hipotezler doğrultusundaki bulgular değerlendirilmektedir.

Bu bölümdeki bulgular ve yorumlar aşağıdaki alt başlıklara göre düzenlenmiştir:

1. İlköğretim I. Kademe beden eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin dersle ilgili görüşleri ile formasyon ve ders uygulamalarına ilişkin görüş ve tutumları.
2. Cinsiyet değişkeni açısından Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ilişkin görüşleri ile formasyon ve ders uygulamaları düzeylerini nasıl algıladıklarıyla ilgili bulgular ve yorumları
3. Kıdem değişkeni açısından Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ilişkin görüşleri ile formasyon ve ders uygulamaları düzeylerini nasıl algıladıklarıyla ilgili bulgular ve yorumları
4. Mezun oldukları Yüksek Öğretim Kurumu açısından Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ilişkin görüşleri ile formasyon ve ders uygulamaları düzeylerini nasıl algıladıklarıyla ilgili bulgular ve yorumları
5. Derse girdikleri sınıf düzeyleri açısından Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ilişkin görüşleri ile formasyon ve ders uygulamaları düzeylerini nasıl algıladıklarıyla ilgili bulgular ve yorumları

I. İLKÖĞRETİM I. KADEMEDE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE GİREN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DERSLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ İLE FORMASYON VE DERS UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE TUTUMLARI

Bu bölümde ilköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersi'ne giren sınıf öğretmenlerine dersle ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla 15 soru sorulmuştur. Bu sorulara verdiği cevapların frekans ve yüzdelik değerleri Tablo 8'de verilmiştir. Tablo 7'de görüşlere katılma dereceleri 1'den 4'e kadar şöyle derecelenmiştir. (1) Tamamen Katılıyorum (2) Çoğunlukla Katılıyorum (3) Pek Katılmıyorum (4) Hiç Katılmıyorum.

A) İLKÖĞRETİM I. KADEMEDE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE GİREN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DERSE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Tablo 8. İlköğretim 1. Kademe Beden Eğitimi Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinin Dersle İlgili Genel Görüşleri

Madde No	İlköğretim 1. Kademe Beden Eğitimi Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinin Dersle İlgili Genel Görüşleri	1		2		3		4		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır	186	90,3	17	8,3	3	1,5	-	-	206	100
2	Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Birisidir	168	81,6	34	16,5	4	1,9	-	-	206	100
3	İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip Yeterli Derecede Uygulanır	75	36,4	41	19,9	76	36,9	14	6,8	206	100
4	İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır	35	17,0	62	30,1	45	21,8	64	31,1	206	100
5	İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersleri Amaçlarına Uygun Olarak İşlenmemektedir	57	27,7	76	36,9	47	22,8	26	12,6	206	100
6	Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir	171	83,0	33	16,0	2	1,0	-	-	206	100
7	Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir	109	52,9	82	39,8	13	6,3	2	1,0	206	100
8	Beden Eğitimi Derslerini Severek İşliyorum	84	40,8	77	37,4	41	19,9	4	1,9	206	100
9	Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum	22	10,7	76	36,9	73	35,4	35	17,0	206	100
10	Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum	20	9,7	32	15,5	83	40,3	71	34,5	206	100
11	Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır	24	11,7	37	18,0	78	37,9	67	32,5	206	100
12	İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar	6	2,9	17	8,3	67	30,1	121	58,7	206	100
13	İlköğretim I. Kademe İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir	148	71,8	24	11,7	14	6,8	20	9,7	206	100
14	İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Derslerine Branş Öğretmenleri Girmelidir	154	74,8	31	15,0	18	8,7	3	1,5	206	100
15	Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İstiyorum	72	35,0	40	19,4	49	23,8	45	21,8	206	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi; “İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” yargısına % 90,3 ‘ü tamamen katıldıklarını, % 8,3’ü de çoğunlukla katıldıklarını belirtmektedirler. % 1,5’ i ise bu yargıya katılmamaktadır.

Örneklemdaki sınıf öğretmenlerinin diğer yargılara katılma dereceleri ve yüzdeleri ise şöyledir: “Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Birisidir” (% 81,6’sı tamamen katılıyorum, % 16,5’i çoğunlukla katılıyorum).

“İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip Yeterli Derecede Uygulanır” (% 36,4’ü tamamen katılıyorum, % 19,9’u çoğunlukla katılıyorum, % 36,9’u pek katılmıyorum, % 6,8’i de hiç katılmıyorum).

“İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” (% 17,0’ı tamamen katılıyorum, % 30,1’i çoğunlukla katılıyorum, % 21,8’i pek katılmıyorum, %31,1’i hiç katılmıyorum).

“İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” (% 27,7’si tamamen katılıyorum, % 36,9’u çoğunlukla katılıyorum, % 22,8’i pek katılmıyorum, % 12,6’sı hiç katılmıyorum).

“Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” (% 83,0’ı tamamen katılıyorum, % 16,0’ı çoğunlukla katılıyorum, % 1,0’ı pek katılmıyorum).

“Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” (% 52,9’u tamamen katılıyorum, % 39,8’i çoğunlukla katılıyorum, % 6,3’ü pek katılmıyorum, % 1,0’ı hiç katılmıyorum).

“Beden Eğitimi Derslerini Severek İşliyorum” (% 40,8’i tamamen katılıyorum, % 37,4’ü çoğunlukla katılıyorum, % 19,9’u pek katılmıyorum, % 1,9’u hiç katılmıyorum).

“Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” (% 10,7’si tamamen katılıyorum, % 36,9’u çoğunlukla katılıyorum, % 35,4’ü pek katılmıyorum, % 17,0’ı hiç katılmıyorum).

“Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” (% 9,7’si tamamen katılıyorum, % 15,5’i çoğunlukla katılıyorum, % 40,3’ü pek katılmıyorum, % 34,5’i hiç katılmıyorum).

“Beden Eğitimi Derslerinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” (% 11,7’si tamamen katılıyorum, % 18,0’ı çoğunlukla katılıyorum, % 37,9’u pek katılmıyorum, % 32,5’i hiç katılmıyorum).

“İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Derslerinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” (% 2,9’u tamamen katılıyorum, % 8,3’ü çoğunlukla katılıyorum, % 30,1’i pek katılmıyorum, % 58,7’si hiç katılmıyorum).

“İlköğretim I. Kademe İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” (% 71,8’i tamamen katılıyorum, % 11,7’si çoğunlukla katılıyorum, % 6,8’i pek katılmıyorum, % 9,7’si hiç katılmıyorum).

“İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Derslerine Branş Öğretmenleri Girmelidir” (% 74,8’i tamamen katılıyorum, % 15,0’ı çoğunlukla katılıyorum, % 8,7’si pek katılmıyorum, % 1,5’i hiç katılmıyorum).

“Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” (% 35,0’ı tamamen katılıyorum, % 19,4’ü çoğunlukla katılıyorum, % 23,8’i pek katılmıyorum, % 21,8’i hiç katılmıyorum).

İlköğretim I. Kademe beden eğitimi dersi yararlıdır yargısına tamamına yakını (% 95,5) tamamen ve çoğunlukla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yine çocuğun gelişimi

ve okulların önemli bir amacının gerçekleşmesinde beden eğitimi dersi etkili derslerden biridir görüşüne % 98,1 oranında ilk iki seçeneği tercih ederek katılmışlardır.

Beden eğitimi dersinin önemini bu denli yüksek oranlarda destekleyen sınıf öğretmenleri Tablo 7'deki üç nolu anket maddesinde ilköğretim okulları I. Kademe yarısına yakını (% 43,7'si) diğer mihver dersler kadar beden eğitimi dersinin önemli görülmediğini ifade etmişlerdir. % 47,1'i ders saatleri başka dersleri takviye amacıyla kullanıldığını, % 64,6'sı da derslerin amacına uygun işlenilmediğini belirtmişlerdir. Büyük oranda dersler uygulamalı işlenmeli (% 99), dersler ders dışı etkinliklerle desteklenmeli (% 92,7) fikirlerine katılırlarken; % 47,6'sı da derslerde başarılı olmadıklarını belirtmişlerdir. Kendilerini fiziksel olarak beden eğitimi derslerinde yetersiz hissettiklerini belirtenlerin oranı da % 25,2'dir. "İlköğretim müfettişlerinin beden eğitimi derslerinde gerekli rehberlik yapıyorlar" görüşüne %30,1'i pek yapmadıklarını, % 58,7'si de hiç yapmadıklarını belirtmiştir. Bu da derslerin etkisizliğini oluşturan nedenlerin önemlisi olarak görülebilir. Beden eğitimi derslerine branş öğretmenleri girmeli diyenlerin oranı % 89,8 gibi yüksek bir oran olarak ortaya çıkmaktadır.

B) İLKÖĞRETİM I. KADEMEDE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE GİREN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ FORMASYON DÜZEYLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Bu bölümde beden eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerine beden eğitimi formasyon düzeylerini nasıl algıladıklarına ilişkin dokuz soru sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevapların frekans ve yüzdeler değeri Tablo 9'da verilmiştir. Tablo 9'daki görüşlere katılım dereceleri 1'den 4'e kadar şöyle derecelendirilmiştir: (1) Tamamen Katılıyorum, (2) Çoğunlukla Katılıyorum, (3) Pek Katılmıyorum, (4) Hiç Katılmıyorum.

Tablo 9. İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Formasyon Düzeyleriyle İlgili Genel Görüşleri

Madde No	İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Formasyon Düzeyleriyle İlgili Genel Görüşleri	1		2		3		4		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Beden Eğitimi ve Sporun İnsan Gelişimi Açısından Önemine İlişkin Bilgi Birikimim Yeterli	46	22,3	97	47,1	54	26,2	9	4,4	206	100
2	Beden Eğitimi ve Sporla İlgili Gelişmeleri Takip Ediyorum	20	9,7	77	37,4	80	38,8	29	14,1	206	100
3	İnsan Hareketlerini Analiz Edebilecek Bilgi Düzeyine Sahip Değilim	39	18,9	80	38,8	67	32,5	20	9,7	206	100
4	Hareket Öğretiminde Uygun Yöntem ve Teknikleri Biliyorum	21	10,2	97	47,1	77	37,4	11	5,3	206	100
5	İlköğretim I. Kademe Programlarında Yer Alan Spor Branşlarıyla İlgili Kural ve Teknikleri Biliyorum	12	5,8	103	50,0	82	39,8	9	4,4	206	100
6	Çocuklara Yönelik Antrenman Bilgisi Hakkında Yeterli Bilgi Birikimine Sahip Değilim	40	19,7	78	37,9	61	29,6	27	13,1	206	100
7	Eğitsel Oyunla İlgili Dağarcığım Yeterli Düzeydedir	30	14,6	101	49,0	65	31,6	10	4,9	206	100
8	Beden Eğitimi Derslerinde Öğrencilerin Başarılarını Ölçme ve Değerlendirmede Yeterliyim	34	16,5	82	39,8	78	37,9	12	5,8	206	100
9	Yetenekli Çocukların Seçimi ve Yönlendirilmesinde Etkili Olamıyorum	44	21,4	76	36,9	70	34,0	16	7,8	206	100

Tablo 9’da görüldüğü gibi ilköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersi’ne giren sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi formasyon düzeylerine ilişkin soruların ilki; “Beden Eğitimi ve Sporun İnsan Gelişimi Açısından Önemine İlişkin Bilgi Birikimim Yeterlidir” yargısına (% 22,3’ü tamamen katılıyorum % 47,1’i çoğunlukla katılıyorum, % 26,2’si pek katılmıyorum, % 4,4’ü hiç katılmıyorum) demişlerdir.

“Beden Eğitimi ve Sporla İlgili Gelişmeleri Takip Ediyorum” (% 9,2 Tamamen Katılıyorum, % 37,4 Çoğunlukla Katılıyorum, % 38,8 Pek Katılmıyorum, % 14,4 Hiç Katılmıyorum).

“İnsan Hareketlerini Analiz Edebilecek Bilgi Düzeyine Sahip Değilim” (% 18,9 Tamamen Katılıyorum, % 38,8 Çoğunlukla Katılıyorum, % 32,5 Pek Katılmıyorum, % 9,7 Hiç Katılmıyorum).

“Hareket Öğretiminde Uygun Yöntem ve Teknikleri Biliyorum” (% 10,2 Tamamen Katılıyorum, % 47,1 Çoğunlukla Katılıyorum, % 37,4 Pek Katılmıyorum, % 5,3 Hiç Katılmıyorum).

“İlköğretim I. Kademe Programlarında Yer Alan Spor Branşıyla İlgili Kural ve Temel Teknikleri Biliyorum” (% 5,8 Tamamen Katılıyorum, % 50,0 Çoğunlukla Katılıyorum, % 39,8 Pek Katılmıyorum, % 4,4 Hiç Katılmıyorum).

“Çocuklara Yönelik Antrenman Bilgisi Hakkında Yeterli Bilgi Birikimine Sahip Değilim” (% 19,4 Tamamen Katılıyorum, % 37,9 Çoğunlukla Katılıyorum, % 26,6 Pek Katılmıyorum, % 13,1 Hiç Katılmıyorum).

“Eğitsel Oyunla İlgili Dağarcığım Yeterli Düzeydedir” (% 14,6 Tamamen Katılıyorum, % 49,0 Çoğunlukla Katılıyorum, % 31,6 Pek Katılmıyorum, % 4,9 Hiç Katılmıyorum).

“Beden Eğitimi Derslerinde Öğrencilerin Başarılarını Ölçme ve Değerlendirmede Yeterliyim” (% 16,5 Tamamen Katılıyorum, % 39,8 Çoğunlukla Katılıyorum, % 37,9 Pek Katılmıyorum, % 5,8 Hiç Katılmıyorum).

“Yetenekli Çocukların Seçimi ve Yönlendirilmesinde Etkili Olamıyorum” (% 21,4 Tamamen Katılıyorum, % 36,9 Çoğunlukla Katılıyorum, % 34,0 Pek Katılmıyorum, % 7,8 Hiç Katılmıyorum).

Tablo 8’de sınıf öğretmenlerinin formasyon ve alan bilgilerinin düzeylerine ait problemlerini belirlemek amacıyla düzenlenen anket maddelerine katılım oranları şöyledir: Dersin önemine ilişkin bilgi birikimlerini % 69,4 oranında yeterli görürlerken, % 52,9 beden eğitimi ve sporla ilgili gelişmeleri takip edemedikleri son iki seçeneği işaretleyerek belirtmişlerdir. Beden eğitimi formasyonu açısından önemli olan hareket öğretim yöntemlerini % 57,3’ü bilmediklerini, % 57,8’i spor açısından bedensel hareketleri analiz edebilecek düzeyde kendilerini yeterli bulmamaktadırlar. % 44,2’si

programda yer alan spor branşlarının kural ve temel tekniklerini bilmediklerini, % 57,3'ü antrenman bilgisi hakkında yeterli olmadıklarını düşünmektedirler. Öğrencileri değerlendirilmesi ve yetenekli öğrencilerin seçimi ve yönlendirilmesinde de % 58,3 oranında sınıf öğretmeni kendilerini yetersiz hissetmektedirler. Soruların bütününe bakıldığında sınıf öğretmenlerinin formasyon ve alan bilgisi düzeyi açısından kendilerini başarılı bulmadıkları ve bu eksiklikleri onların karşısına beden eğitimi derslerinde problem olarak çıkacağı düşünülebilir.

C) İLKÖĞRETİM I. KADEMEDE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE GİREN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERS UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Bu bölümde beden eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerine beden eğitimi formasyon düzeylerini nasıl algıladıklarına ilişkin on soru sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevapların frekans ve yüzdeler değeri Tablo 10'da verilmiştir. Tablo 10'daki görüşlere katılım dereceleri 1'den 4'e kadar şöyle derecelendirilmiştir: (1) Tamamen Katılıyorum, (2) Çoğunlukla Katılıyorum, (3) Pek Katılmıyorum, (4) Hiç Katılmıyorum.

Tablo 10. İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinin Ders Uygulamalarına Yönelik Kendi Yeterliklerine İlişkin Genel Görüşleri

Madde No	İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersine Giren Sınıf Öğretmenlerinin Ders Uygulamalarına Yönelik Kendi Yeterliklerine İlişkin Genel Görüşleri	1		2		3		4		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	F	%
1	Beden Eğitimi Dersine Katılan Çocukların Sağlıklarıyla İlgili Genel Bilgileri Edinirim	64	31,1	100	48,5	28	13,6	14	6,8	206	100
2	Beden Eğitimi Uygulamalarında Gerekli Güvenlik Önlemlerini Alırım	73	35,5	109	52,9	22	10,7	2	1,0	206	100
3	Uygulamadaki Yüklenmelerde, Çocukların Fiziksel Özelliklerinin Uygunluğuna Dikkat Ederim	106	51,5	86	41,7	9	4,4	5	2,4	206	100
4	Beden Eğitimi Ders Uygulamalarında Öğrencilerle İletişim Kurmakta Zorlanıyorum	5	2,4	30	14,6	74	35,9	97	47,1	206	100
5	Derslerde Hareket Gösterimi Yapamıyorum	20	9,7	49	23,8	80	38,8	57	27,7	206	100
6	Ders Uygulamalarında Hareket Zenginliği Sağlıyorum	23	11,2	99	48,1	64	31,1	20	9,7	206	100
7	Sınıfların Kalabalık Olması Nedeniyle Uygulamalarda Yeteri Kadar Tekrar Yaptıramıyorum	50	24,3	78	37,9	43	20,9	35	17,0	206	100
8	Uygulamaları Oyun ve Yarışmalarla Destekliyorum	80	38,8	105	51,0	19	9,2	1	0,5	206	100
9	Öğrencilerin Ders Dışı Spor Etkinliklerine Katılmalarını Sağlıyorum	23	11,2	68	33,0	75	36,4	40	19,4	206	100
10	İlköğretim I. Kademe Programında Yer Alan Spor Branşlarıyla İlgili Müsabakaları Yönetirim	19	9,2	27	13,1	50	24,3	110	53,4	206	100

“Beden Eğitimi Dersine Katılan Çocukların Sağlıklarıyla İlgili Gerekli Bilgileri Edinirim” (% 31,1 Tamamen Katılıyorum, % 48,5 Çoğunlukla Katılıyorum, % 13,6 Pek Katılmıyorum, % 6,8 Hiç Katılmıyorum).

“Beden Eğitimi Uygulamalarında Gerekli Güvenlik Önlemleri Alırım” (% 35,4 Tamamen Katılıyorum, % 52,9 Çoğunlukla Katılıyorum, % 10,7 Pek Katılmıyorum, % 1,0 Hiç Katılmıyorum).

“Uygulamalardaki Yüklenmelerde, Çocukların Fiziksel Özelliklerinin Uygunluğuna Dikkat Ederim” (% 51,5 Tamamen Katılıyorum, % 41,7 Çoğunlukla Katılıyorum, % 4,4 Pek Katılmıyorum, % 2,4 Hiç Katılmıyorum).

“Beden Eğitimi Ders Uygulamalarında Öğrencilerle İletişim Kurmakta Zorlanıyorum” (% 2,4 Tamamen Katılıyorum, % 14,6 Çoğunlukla Katılıyorum, % 35,9 Pek Katılmıyorum, % 47,1 Hiç Katılmıyorum).

“Derslerde Hareket Gösterimi Yapamıyorum” (% 9,7 Tamamen Katılıyorum, % 23,8 Çoğunlukla Katılıyorum, % 38,8 Pek Katılmıyorum, % 27,7 Hiç Katılmıyorum).

“Ders Uygulamalarında Hareket Zenginliği Sağlıyorum” (% 11,2 Tamamen Katılıyorum, % 48,1 Çoğunlukla Katılıyorum, % 31,1 Pek Katılmıyorum, % 9,7 Hiç Katılmıyorum).

“Sınıfların Kalabalık Olması Nedeniyle Uygulamalarda Yeteri Kadar Tekrar Yaptıramıyorum” (% 24,3 Tamamen Katılıyorum, % 37,9 Çoğunlukla Katılıyorum, % 20,9 Pek Katılmıyorum, % 17,0 Hiç Katılmıyorum).

“Uygulamaları Oyun ve Yarışmalarla Desteklerim” (% 38,8 Tamamen Katılıyorum, % 51,0 Çoğunlukla Katılıyorum, % 9,2 Pek Katılmıyorum, % 0,5 Hiç Katılmıyorum).

“Öğrencilerin Ders Dışı Spor Etkinliklerine Katılmalarını Sağlıyorum” (% 11,2 Tamamen Katılıyorum, % 33,0 Çoğunlukla Katılıyorum, % 36,4 Pek Katılmıyorum, % 19,4 Hiç Katılmıyorum).

“İlköğretim I. Kademe Programında Yer Alan Spor Branşlarıyla İlgili Müsabakaları Yönetirim” (% 9,2 Tamamen Katılıyorum, % 13,1 Çoğunlukla Katılıyorum, % 24,3 Pek Katılmıyorum, % 53,4 Hiç Katılmıyorum).

Tablo 9’da sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ders uygulamalarında kendilerini şu şekilde değerlendirmektedirler. Beden eğitimi dersinde çocukların genel sağlıklarıyla ilgili % 79,6 oranında öğretmenin yeterli bilgisi olduğunu, % 88,3 derslerde gerekli güvenlik önlemlerini aldıklarını belirtmişlerdir. Beden eğitimi derslerinde çocukların olası sağlık sorunlarının ortaya çıkma riskinin olması açısından bu oranların yüksek olması gerekmektedir.

Beden eğitimi derslerinde sınıf yönetimi farklı özellik taşıdığından iletişim kurma problemleri görülebilmektedir. % 17,0’ı bu konuda zorlandıklarını, % 93’2’si derslerdeki etkinliklerin zorluk derecesini çocukların fiziksel özelliklerine göre düzenlediklerini belirtmişlerdir. İlköğretim I. Kademedeki çocuklara yeterli düzeyde hareket deneyimleri sağlamak beden eğitimi dersine giren öğretmenlerin üzerinde durması gereken önemli konulardan biri olması gerekirken sınıf öğretmenlerinin sınıfların kalabalık olması nedeniyle % 62,1’i çocuklara yeterli düzeyde hareket deneyimi sağlayamadıklarını belirtmişlerdir. Beden eğitimi derslerinin sadece ders içi faaliyetlerle sınırlı olmadığı çocuğun haftada bir kez beden eğitimi dersinde sportif etkinliklere katılması beklenmemelidir. Bu amaçla sınıf öğretmenlerine ders dışı etkinliklere öğrencilerin katılımını sağlayıp sağlamadıkları konusundaki anket maddesine % 56,8’i “pek az” ve “hiç” seçeneklerini işaretlettikleri görülmüştür. Bu da ilköğretim I. Kademedeki ders dışı etkinliklerin yetersiz olduğu sonucuna varabiliriz. Ayrıca sınıf öğretmenleri ders içi ve ders dışı spor etkinliklerinin yönetimi ve hakemlik yapma konusunda % 22,3’ü kendilerini yetenekli görmemektedirler.

Ortaya çıkan sonuçlara bakarak sınıf öğretmenlerinin ders uygulamalarında da kendilerini çok başarılı bulmadıklarını görmekteyiz. Tüm bu sonuçlar ilköğretim I. Kademedeki beden eğitimi derslerinde sınıf öğretmenleri açısından problem oluşturan nedenler olarak ortaya çıkmaktadır.

II. CİNSİYET DEĞİŞKENİ AÇISINDAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ İLE FORMASYON VE DERS UYGULAMALARINI NASIL ALGILADIKLARIYLA İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

A) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN CİNSİYETLERİ AÇISINDAN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE AİT GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin ilköğretim I. Kademedeki beden eğitimi derslerine yönelik görüş ve tutumları sorulmuştur. Ankette bu bölüme ait 15 soru yer almaktadır. Sınıf öğretmenleri anket sorularına verdikleri cevapları (1) Tamamen Katılıyorum, (2) Çoğunlukla Katılıyorum, (3) Pek Katılmıyorum, (4) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler vererek ki-kare testi uygulanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim I. Kademedeki beden eğitimi derslerine ilişkin görüşlerine ait sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzdelik değerleri ve araştırmada yer alan cinsiyet değişkenine göre görüşlerinin değişip değişmediğine yönelik bulgular ve yorumlar.

Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	103	9	3	115
	%	89,6	7,8	2,6	100
Kadın	f	83	8		91
	%	91,2	8,8		100
Toplam	f	186	17	3	206
	%	90,3	8,3	1,5	100

Ki- Kare 2,446 sd 2 P 0,294 > 0,05

“İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” ifadesini değerlendiren kadın ve erkek öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05

anlamlılık düzeyinde bir fark görülmemektedir. ($P > 0,05$) Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetleri “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” konusunda istatistiksel anlamlılık düzeyinde farklı düşünmedikleri söylenebilir.

Tablo 12. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip, Yeterli Derecede Uygulanır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	47	20	42	6	115
	%	40,9	17,4	36,5	5,2	100
Kadın	f	28	21	34	8	91
	%	30,8	23,1	37,4	8,8	100
Toplam	f	75	41	76	14	206
	%	36,4	19,9	36,9	6,8	100

Ki- Kare 3,213 sd 3 P 0,360 > 0,05

Tablo 12’de “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip, Yeterli Derecede Uygulanır” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet grubu değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. ($P > 0,05$) Her iki değişken “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip, Yeterli Derecede Uygulanır” konusunda istatistiksel anlamda görüşlerinin birbirine benzediği söylenebilir.

Tablo 13. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersine Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	82	16	14	3	115
	%	71,3	13,9	12,2	2,6	100
Kadın	f	72	15	4		91
	%	79,1	16,5	4,4		100
Toplam	f	154	31	18	3	206
	%	74,8	15,0	8,7	1,5	100

Ki- Kare 6,530 sd 3 P 0,088>0,05

“İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersine Branş Öğretmenleri Girmelidir” görüşüne ilişkin elde edilen bilgilere göre öğretmen cinsiyetleri değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ki-kare tekniği ile incelenmiş (Ki- Kare 6,530, sd 3, P > 0,05) anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Her iki değişkene ait görüşlerin birbirine yakın olduğu Tablo 13’te görülmektedir.

Tablo 14. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	98	13	4	115
	%	85,2	11,3	3,5	100
Kadın	f	70	21		91
	%	76,9	23,1		100
Toplam	f	168	34	4	206
	%	81,6	16,5	1,9	100

Ki- Kare 7,860 sd 2 P 0,020<0,05

“Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” görüşü ile ilgili ki-kare analiz sonucu kadın ile erkek öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmüştür. Tablo 14’te görüldüğü gibi her iki cinsiyetin de “Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” görüşüne katıldıkları fakat erkek öğretmenler birinci seçenek olan “Tamamen Katılıyorum” seçeneğini daha fazla desteklediklerinden 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılığın ortaya çıktığı söylenebilir.

Tablo 15. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersini Severek İşliyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	53	47	14	1	115
	%	46,1	40,9	12,2	0,9	100
Kadın	f	31	30	27	3	91
	%	34,1	33,0	29,7	3,3	100
Toplam	f	84	77	41	4	206
	%	40,8	37,4	19,9	1,9	100

Ki- Kare 12,004 sd 3 P 0,007<0,05

“Beden Eğitimi Dersini Severek İşliyorum” ifadesini değerlendiren kadın öğretmenlerle erkek öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir fark görülmektedir. (P < 0,05) Tablo 15’te görüldüğü gibi erkek öğretmenlerin derse karşı olan ilgilerini daha yüksek gördükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 16. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	96	18	1	115
	%	83,5	15,7	0,9	100
Kadın	f	75	15	1	91
	%	82,4	16,5	1,1	100
Toplam	f	171	33	2	206
	%	83,0	16,0	1,0	100

Ki- Kare 0,056 sd 2 P 0,972>0,05

“Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet grubu değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Her iki değişkene ait görüşlerin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 17. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	14	16	43	42	115
	%	12,2	13,9	37,4	36,5	100
Kadın	f	10	21	35	25	91
	%	11,0	23,1	38,5	27,5	100
Toplam	f	24	37	78	67	206
	%	11,7	18,0	37,9	32,5	100

Ki- Kare 3,731 sd 3 P 0,292>0,05

“Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” görüşüne ilişkin elde edilen bilgilere göre cinsiyet değişkenleri açısından anlamlı bir ilişki olup olmadığı ki-kare tekniği ile incelenmiş 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılığa rastlanmamıştır. Hangi cinsiyet olursa olsun öğretmenlerin ilgili görüş hakkında birbirlerine yakın düşündükleri görülmektedir.

Tablo 18. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	18	32	25	40	115
	%	15,7	27,8	21,7	34,8	100
Kadın	f	17	30	20	24	91
	%	18,7	33,0	22,0	26,4	100
Toplam	f	35	62	45	64	206
	%	17,0	30,1	21,8	31,1	100

Ki- Kare 1,878 sd 3 P 0,598>0,05

“İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” görüşü ile ilgili ki-kare analiz sonucu erkek öğretmenler ile kadın öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. Cinsiyet değişkeni ilgili görüş üzerinde etkili olmadığı söylenebilir.

Tablo 19. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	63	45	6	1	115
	%	54,8	39,1	5,2	0,9	100
Kadın	f	46	37	7	1	91
	%	50,5	40,7	7,7	1,1	100
Toplam	f	109	82	13	2	206
	%	52,9	39,8	6,3	1,0	100

Ki- Kare 0,722 sd 3 P 0,868>0,05

“Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet grubu değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Her iki değişkenin “Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” konusunda istatistiksel anlamlılık düzeyinde farklı düşünmedikleri söylenebilir.

Tablo 20. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	10	38	39	28	115
	%	8,7	33,0	33,9	24,3	100
Kadın	f	12	38	34	7	91
	%	13,2	41,8	37,4	7,7	100
Toplam	f	22	76	73	35	206
	%	10,7	36,9	35,4	17,0	100

Ki- Kare 10,470 sd 3 P 0,015<0,05

“Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” görüşüne ilişkin elde edilen bilgilere göre öğretmenlerin cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ki-kare tekniği ile incelenmiş (Ki- Kare 10,470, sd 3, P < 0,05) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Erkek öğretmenlerin kendilerini beden eğitimi dersinde daha başarılı gördükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 21. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	7	13	46	49	115
	%	6,1	11,3	40,0	42,6	100
Kadın	F	13	19	37	22	91
	%	14,3	20,9	40,7	24,2	100
Toplam	f	20	32	83	71	206
	%	9,7	15,0	40,3	34,5	100

Ki- Kare 11,529 sd 3 P 0,009<0,05

“Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” ifadesini değerlendiren erkek öğretmenlerle kadın öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir fark görülmektedir. (P < 0,05) Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla kendilerini beden eğitimi derslerinde fiziksel olarak yetersiz gördükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 22. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim I. Kademe Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	28	47	23	17	115
	%	24,3	40,9	20,0	14,8	100
Kadın	f	29	29	24	9	91
	%	31,9	31,9	26,4	9,9	100
Toplam	f	57	76	47	26	206
	%	27,7	36,9	22,8	12,6	100

Ki- Kare 4,022 sd 3 P 0,259>0,05

“İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” görüşü ile ilgili ki-kare analiz sonucu erkek öğretmenler ile kadın öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. Her iki değişkene ait görüşlerin birbirlerine paralel olduğu söylenebilir.

Tablo 23. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	49	22	24	20	115
	%	22,6	19,1	20,9	17,4	100
Kadın	f	23	18	25	25	91
	%	25,3	19,8	27,5	27,5	100
Toplam	f	72	40	49	45	206
	%	35,0	19,2	23,8	21,8	100

Ki- Kare 7,673 sd 3 P 0,053>0,05

“Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet grubu değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanmamasına rağmen anlamlılık değerinin 0,05 yakın olduğu Tablo 23’te görülmektedir. (P=0,053) Bu sonuçla ilgili tablo incelendiğinde erkek öğretmenlerin formasyon kurslarına katılmada daha çok istekli oldukları görülmektedir. Bu sonuç erkek öğretmenlerin kendi formasyon düzeylerini yetersizlik bulmalarından veya formasyon kurslarına katılma konusunda kadın öğretmenlerden daha çok istekli oldukları düşünülebilir.

Tablo 24. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
Erkek	F	4	8	35	68	115
	%	3,7	7,0	30,4	59,1	100
Kadın	F	2	9	27	53	91
	%	2,2	9,9	29,7	58,2	100
Toplam	f	6	17	62	121	206
	%	2,9	8,3	30,1	58,7	100

Ki- Kare 0,832 sd 3 P 0,842>0,05

Tablo 24’te görüldüğü gibi “İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet grubu değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. (P > 0,05) Her iki değişken grubu “İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” konusunda istatistiksel anlamlılık düzeyinde farklı düşünmedikleri söylenebilir.

Tablo 25. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, “İlköğretim I. Kademe Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Cinsiyet		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
Erkek	f	79	18	8	10	115
	%	68,7	15,7	7,0	8,7	100
Kadın	f	69	6	6	10	91
	%	75,8	6,6	6,6	11,0	100
Toplam	f	148	24	14	20	206
	%	71,8	11,7	6,8	9,7	100

Ki- Kare 10,465 sd 3 P 0,236>0,05

“İlköğretim I. Kademedeki İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” ifadesini değerlendiren erkek öğretmenlerle kadın öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. Her iki değişkene ait görüşlerin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

B) CİNSİYET DEĞİŞKENİ AÇISINDAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN FORMASYON DÜZEYLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi ders uygulamaları düzeylerini nasıl algıladıklarına yönelik dokuz soru sorulmuş, bu sorulara verdikleri seçenekler için (3) Tamamen Katılıyorum (2) Çoğunlukla Katılıyorum (1) Pek Katılmıyorum (0) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir. Olumsuz görüş bildiren seçeneklere de (0) Tamamen Katılıyorum (1) Çoğunlukla Katılıyorum (2) Pek Katılmıyorum (3) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir.

Tablo 26. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi Formasyon Düzeylerini Nasıl Algıladıklarıyla İlgili Görüşlerine İlişkin t- Testi Sonucu

CİNSİYET	n	X	SS	T	p
ERKEK	115	1,687	0,485	4,713	0,000
KADIN	91	1,356	0,520		

*P<0,05 N= 206

Tablo 26’da öğretmenlerin cinsiyetlerine göre sayısal dağılımı, formasyon düzeylerini nasıl gördükleri konusundaki ortalama derecelerinin karşılaştırılmasına ilişkin t- testi sonucu verilmiştir. Tablo 26’da görüldüğü gibi cinsiyeti kadın olan 91 öğretmenin derecelerinin ortalaması 1,356, 15 erkek öğretmenin ise 1,687’dir. Bu ortalamalar en yüksek görüşü (tamamen katılıyorum) temsil eden 3 değerinden uzaklığına göre her iki ortalama da sınıf öğretmenlerinin kendi formasyon düzeylerini

düşük gördüklerini ortaya çıkarmaktadır. Anlamlılık açısından bakıldığında öğretmenlerin cinsiyetlerine göre formasyon düzeyleri açısından 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmektedir. Bu farklılık kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla formasyon yeterliliklerinin daha düşük olduğu yönündedir.

C) CİNSİYET DEĞİŞKENİ AÇISINDAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERS UYGULAMALARI YETERLİLİKLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi ders uygulamaları düzeylerini nasıl algıladıklarına yönelik on soru sorulmuş bu sorulara verdikleri seçenekler için (3) Tamamen Katılıyorum (2) Çoğunlukla Katılıyorum (1) Pek Katılmıyorum (0) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir. Olumsuz görüş bildiren seçeneklere de (0) Tamamen Katılıyorum (1) Çoğunlukla Katılıyorum (2) Pek Katılmıyorum (3) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir.

Tablo 27. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi Ders Uygulamaları Yeterliliklerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşlerine İlişkin t- Test Sonucu

CİNSİYET	n	X	SS	T	p
ERKEK	115	1,930	0,408	4,447	0,000
KADIN	91	1,664	0,441		

*P<0,05 N= 206

Tablo 27’de görüldüğü gibi cinsiyeti kadın olan 91 sınıf öğretmeni beden eğitimi ders uygulamaları ile ilgili yapılan değerlendirme sonuçlarının ortalaması 1,664, 115 erkek öğretmenin ise 1,930’dur. Sınıf öğretmenlerinin ders uygulamaları yeterlilikleri hakkındaki görüşleri (3) tamamen katılıyorum, (2) çoğunlukla katılıyorum, (1) pek katılmıyorum, (0) hiç katılmıyorum değerleri göz önüne alındığı zaman aldıkları ortalama puanların düşük olduğunu söyleyebiliriz. Tablo 27’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin cinsiyetleri açısından beden eğitimi uygulamalarındaki yeterlilik

algılamaları 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık göstermektedir. Erkek öğretmenlerin kendi ders uygulamalarını daha yeterli gördükleri anlaşılmaktadır.

III. KIDEM DEĞİŞKENİ AÇISINDAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ İLE FORMASYON VE DERS UYGULAMALARINI NASIL ALGILADIKLARIYLA İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

A) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KIDEMLERİ AÇISINDAN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE AİT GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin ilköğretim I. Kademedeki beden eğitimi derslerine yönelik görüş ve tutumları sorulmuştur. Ankette bu bölüme ait 15 soru yer almaktadır. Sınıf öğretmenleri anket sorularına verdikleri cevapları (1) Tamamen Katılıyorum, (2) Çoğunlukla Katılıyorum, (3) Pek Katılmıyorum, (4) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler vererek ki-kare testi uygulanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim I. Kademedeki beden eğitimi derslerine ilişkin görüşlerine ait sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzdelik değerleri, araştırmada yer alan kıdem değişkenine göre görüşlerinin değişip değişmediğine yönelik bulgular ve yorumlar.

Tablo 28. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	Toplam
KIDEM	1	F	15	2	1	18
		%	83,3	11,1	6,5	100
	2	f	36	3	2	41
		%	87,8	7,3	4,9	100
	3	f	34	5		39
		%	87,2	12,8		100
	4	f	21	6		27
		%	77,8	22,2		100
	5	f	80	1		81
		%	98,8	1,2		100
	Toplam	f	186	17	3	206
		%	90,3	8,3	1,5	100

Ki- Kare 21,219 sd 8 P 0,006<0,05

“İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” ifadesini değerlendiren her beş kıdem kategorisine ait öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmektedir. Bu sonuç her beş kıdem grubunun beden eğitimi dersinin yararlılığı hakkında olumlu görüş bildirmelerine rağmen olumlu görüş seçenekleri arasında (Tamamen Katılıyorum, Çoğunlukla Katılıyorum) farklı dağılım göstermesi istatistiksel anlamda kıdem grupları arasında farklı düşündüklerini ortaya çıkarmıştır.

Tablo 29. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip, Yeterli Derecede Uygulanır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
KIDEM	1	f	3	5	6	1	18
		%	16,7	27,8	50,0	5,6	100
	2	f	6	9	21	5	41
		%	14,6	22,0	5,2	12,2	100
	3	f	12	9	5	3	39
		%	30,8	23,1	38,5	7,7	100
	4	f	11	6	8	2	27
		%	40,7	22,2	29,6	7,4	100
	5	f	43	12	23	3	81
		%	53,1	14,8	28,4	3,7	100
Toplam		f	75	41	76	14	206
		%	36,4	19,9	36,9	6,8	100

Ki- Kare 24,022 sd 12 P 0,020<0,05

“İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip, Yeterli Derecede Uygulanır” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde meslekî kıdem değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. ($P < 0,05$) Tablo 29’da görüldüğü gibi ilköğretim I. Kademedede derslerin diğer dersler kadar önemli görülmediğini 4 ve 5. Kademe grubuna ait sınıf öğretmenleri % 40 ve % 50 oranında diğer gruplarda daha fazla ifade etmişlerdir. 6 ile 10 yıl kıdem sahibi olan öğretmenler ise ilgili görüşü % 14 oranında desteklemişlerdir.

Tablo 30. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersine Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
KIDEM	1	f	10	5	2	1	18
		%	55,6	27,8	11,1	5,6	100
	2	f	34	5	2		41
		%	82,9	12,2	4,9		100
	3	f	24	8	7		39
		%	61,5	20,5	17,9		100
	4	f	17	6	4		27
		%	63,0	22,2	14,8		100
	5	f	69	7	3	2	81
		%	85,2	8,6	3,7	2,5	100
Toplam		f	154	31	18	3	206
		%	74,8	15,0	8,7	1,5	100

Ki- Kare 22,210 sd 12 P 0,035<0,05

“İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersine Branş Öğretmenleri Girmelidir” görüşüne ilişkin elde edilen bilgilere göre sınıf öğretmenlerinin kıdem düzeyleri değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ki-kare tekniği ile incelenmiş 0,05 anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu görüşe en fazla 21 yıl ve yukarı yıl kıdem sahibi öğretmenler desteklemiş, en az 1 ila 5 yıl arası kıdemli öğretmenler olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 31. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	Toplam
KIDEM	1	f	16	1	1	18
		%	88,9	5,6	5,6	100
	2	f	26	13	2	41
		%	63,4	31,7	4,9	100
	3	f	32	7		39
		%	82,1	17,9		100
	4	f	21	6		27
		%	77,8	22,2		100
	5	f	73	7	1	81
		%	90,1	8,6	1,7	100
Toplam		f	168	34	4	206
		%	81,6	64,5	1,9	100

Ki- Kare 17,738 sd 8 P 0,023<0,05

“Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” ifadesini değerlendiren öğretmen kıdem kategorilerinin görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık ortaya çıkmıştır. (P < 0,05) 1 ila 5 yıl kıdem sahibi öğretmenler ile 21 yıl ve yukarısı beden eğitimi çocuğun sağlıklı büyümesinde etkili derslerden biridir ifadesine yüksek oranda (Tamamen Katılıyorum) desteklerken diğer kıdem grupları bu görüşe olumlu (Çoğunlukla Katılıyorum) fikir beyan etmişlerse de her iki seçeneğin desteklenmesi istatistiksel anlamda anlamlı bir ilişki olarak ortaya çıktığını söyleyebiliriz.

Tablo 32. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersini Severek İşliyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
KIDEM	1	f	6	6	6		18
		%	33,3	33,3	33,3		100
	2	f	8	22	10	1	41
		%	19,5	53,7	24,4	2,4	100
	3	f	20	11	7	1	39
		%	51,3	28,2	17,9	2,6	100
	4	f	9	10	7	1	27
		%	33,3	37,0	25,9	3,7	100
	5	f	41	28	11	1	81
		%	50,6	34,6	13,6	1,2	100
Toplam		f	84	77	41	4	206
		%	40,8	37,4	19,9	1,9	100

Ki- Kare 17,532 sd 12 P 0,130 > 0,05

“Beden Eğitimi Dersini Severek İşliyorum” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin kıdem grupları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. (P > 0,05) Sınıf öğretmenlerinin meslekî kıdemleri “Beden Eğitimi Dersini Severek İşliyorum” görüşü üzerinde etkili bir değişken olmadığı görülmüştür.

Tablo 33. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	Toplam
KIDEM	1	f	14	4		18
		%	77,8	22,2		100
	2	f	33	8		41
		%	80,5	19,5		100
	3	f	32	7		39
		%	82,1	17,9		100
	4	f	19	7	1	27
		%	70,4	25,9	3,7	100
	5	f	73	7	1	81
		%	90,1	8,6	1,2	100
Toplam		f	171	33	2	206
		%	83,0	16,0	1,0	100

Ki- Kare 9,436 sd 8 P 0,306 > 0,05

“Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” görüşü ile ilgili ki-kare analiz sonucu öğretmenlerin meslekî kıdem gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. Her iki değişkene ait görüşlerin birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 34. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
KIDEM	1	f	3	6	6	3	18
		%	16,7	33,3	33,3	16,7	100
	2	f	5	8	16	12	41
		%	12,2	19,5	39,0	29,3	100
	3	f	5	9	13	12	39
		%	12,8	23,1	33,3	30,8	100
	4	f	2	5	8	22	27
		%	7,4	18,5	29,6	44,4	100
	5	f	9	9	35	28	81
		%	11,1	11,1	43,2	34,6	100
Toplam		f	24	37	78	67	206
		%	11,7	18,0	37,9	32,5	100

Ki- Kare 10,258 sd 12 P 0,593>0,05

“Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” görüşüne ilişkin elde edilen bilgilere göre sınıf öğretmenlerinin meslekî kıdemleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ki-kare tekniği ile incelenmiş (Ki- Kare 10,258, sd 12, P > 0,05) anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin kıdem grupları “Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” konusunda istatistiksel anlamlılık düzeyinde farklı düşünmedikleri söylenebilir.

Tablo 35. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
KIDEM	1	f	6	6	2	4	18
		%	33,3	33,3	11,1	22,2	100
	2	f	6	13	12	10	41
		%	14,6	31,7	29,3	24,4	100
	3	f	7	11	9	12	39
		%	17,9	28,2	23,1	30,8	100
	4	f	7	4	7	9	27
		%	25,9	14,8	25,9	33,3	100
	5	f	9	28	15	29	81
		%	11,1	34,6	18,5	35,8	100
Toplam		f	35	62	45	64	206
		%	17,0	30,1	21,8	31,1	100

Ki- Kare 12,977 sd 12 P 0,370>0,05

“İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” görüşü ile ilgili ki-kare analiz sonucu öğretmenlerin meslekî kıdem gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. Bütün kıdem gruplarının birbirlerine yakın görüş bildirdikleri söylenebilir.

Tablo 36. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
KIDEM	1	f	7	10	1		18
		%	38,9	55,6	5,6		100
	2	f	23	15	3		41
		%	56,1	36,6	7,3		100
	3	f	22	6	1		39
		%	56,4	41,0	2,6		100
	4	f	14	13			27
		%	51,9	48,1			100
	5	f	43	28	8	2	81
		%	53,1	34,6	9,9	2,5	100
Toplam		f	109	82	13	2	206
		%	52,9	39,8	6,3	1,0	100

Ki- Kare 10,483 sd 12 P 0,573 > 0,05

“Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde meslekî kıdem kategorileri arası anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Öğretmenlerin kıdemlerinin ilgili görüş üzerinde etkili olmadığı söylenebilir. (P > 0,05)

Tablo 37. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam	
KIDEM	1	F	4	5	9		18	
		%	22,2	27,8	50,0		100	
	2	f	4	15	21	1	41	
		%	9,8	36,6	51,2	2,4	100	
	3	f	3	15	13	8	39	
		%	7,7	38,5	13,3	20,5	100	
	4	f	2	11	6	8	27	
		%	7,4	40,7	22,2	29,6	100	
	5	f	9	30	24	18	81	
		%	11,1	37,0	29,6	22,2	100	
	Toplam		f	22	76	73	35	206
			%	10,7	36,9	35,4	17,0	100

Ki- Kare 21,835 sd 12 P 0,039<0,05

“Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde, sınıf öğretmenlerinin meslekî kıdem değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. (P < 0,05) Bu görüşe 21 yıl ve yukarı kıdem grubu öğretmenler ile 16-20 yıl kıdem grubu öğretmenler (Pek Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum) seçeneklerini işaretleyerek diğer kıdem gruplarından daha yüksek oranda beden eğitimi derslerinde başarılı olduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 38. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
KIDEM	1	f	1	2	15		18
		%	5,5	11,1	55,6	27,8	100
	2	f	6	6	13	16	41
		%	14,6	14,6	31,7	39,0	100
	3	f	5	7	14	13	39
		%	12,8	17,9	35,9	33,3	100
	4	f	2	4	13	8	27
		%	7,4	14,8	48,1	29,6	100
	5	f	6	13	33	29	81
		%	7,4	16,0	40,7	35,8	100
Toplam		f	20	32	83	71	206
		%	9,7	15,5	40,3	34,5	100

Ki- Kare 5,856 sd 12 P 0,923>0,05

“Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde, öğretmenlerin meslekî kıdem kategorileri arası anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. ($P > 0,05$) Sınıf öğretmenlerinin kıdemleri “Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” görüşü üzerinde bir etkisi olmadığı söylenebilir.

Tablo 39. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
KIDEM	1	f	8	6	4		18
		%	44,4	33,3	22,2		100
	2	f	14	8	13	6	41
		%	34,1	19,5	31,7	14,6	100
	3	f	9	16	9	5	39
		%	23,1	41,0	23,1	12,8	100
	4	f	7	11	6	3	27
		%	25,9	40,7	22,2	11,1	100
	5	f	19	35	15	12	81
		%	23,5	43,2	18,5	14,8	100
Toplam		f	57	76	47	26	206
		%	27,7	36,9	22,8	12,6	100

Ki- Kare 12,729 sd 12 P 0,389>0,05

İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” görüşüne ilişkin elde edilen bilgilere göre sınıf öğretmenlerinin meslekî kıdemleri açısından anlamlı bir ilişki olup olmadığı ki-kare tekniği ile incelenmiş 0,05 anlamlılık düzeyinde bir fark görülmemiştir. Öğretmenlerin kıdemleri ilgili görüş hakkında etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 40. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam	
KIDEM	1	f	5	6	3	4	18	
		%	27,8	33,3	16,7	22,2	100	
	2	f	19	7	9	6	41	
		%	46,3	17,1	22,0	14,6	100	
	3	f	19	5	8	7	39	
		%	48,7	12,8	20,5	17,9	100	
	4	f	7	9	7	4	27	
		%	25,9	33,3	25,9	14,8	100	
	5	f	22	13	22	24	81	
		%	27,2	16,0	27,2	29,6	100	
	Toplam		f	72	40	49	45	206
			%	35,0	19,4	23,8	21,8	100

Ki- Kare 17,052 sd 12 P 0,148>0,05

“Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” ifadesini değerlendiren öğretmenlerin meslekî kıdem gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde manidar bir ilişki görülmemiştir. ($P > 0,05$) Tüm kıdem gruplarının görüşlerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 41. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam	
KIDEM	1	f		3	6	9	18	
		%		16,7	33,3	50,0	100	
	2	f		2	9	30	41	
		%		4,9	22,0	73,2	100	
	3	f		3	15	21	39	
		%		7,7	38,5	53,8	100	
	4	f	1	2	8	16	27	
		%	3,7	7,4	29,6	59,3	100	
	5	f	5	7	24	45	81	
		%	6,2	8,6	29,6	55,6	100	
	Toplam		f	6	17	62	121	206
			%	2,9	8,3	30,1	58,7	100

Ki- Kare 11,900 sd 12 P 0,454 > 0,05

Tablo 41’de görüldüğü gibi “İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin meslekî kıdem kategorileri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. (P > 0,05)

Tablo 42. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemlerine Göre, “İlköğretim I. Kademedeki İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam	
KIDEM	1	F	13	2	1	2	18	
		%	72,2	11,1	5,6	11,1	100	
	2	F	34		5	2	41	
		%	82,9		12,2	4,9	100	
	3	f	24	7	4	4	39	
		%	61,5	17,9	10,3	10,3	100	
	4	f	20	5	2		27	
		%	74,1	18,5	7,4		100	
	5	f	57	10	2	12	81	
		%	70,4	12,3	2,5	14,8	100	
	Toplam		f	148	24	14	20	206
			%	71,8	11,7	6,3	9,7	100

Ki- Kare 19,120 sd 12 P 0,086 > 0,05

“İlköğretim I. Kademedeki İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” görüşü ile ilgili ki-kare analiz sonucu öğretmenlerin meslekî kıdem gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında manidar bir ilişki görülmemiştir. ($P > 0,05$) Bu sonuç “İlköğretim I. Kademedeki İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” görüşü üzerinde öğretmen kıdemlerinin etkili olmadığını söyleyebiliriz.

B) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ KIDEM AÇISINDAN KENDİ FORMASYON DÜZEYLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi ders uygulamaları düzeylerini nasıl algıladıklarına yönelik dokuz soru sorulmuş bu sorulara verdikleri seçenekler için (3) Tamamen Katılıyorum (2) Çoğunlukla Katılıyorum (1) Pek Katılmıyorum (0) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir. Olumsuz görüş bildiren seçeneklere de (0) Tamamen Katılıyorum (1) Çoğunlukla Katılıyorum (2) Pek Katılmıyorum (3) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir.

Tablo 43. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekî Kıdem Açısından Kendi Formasyon Düzeylerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşleri

KIDEM	n	X	SS
1-5 Yıl	18	1,500	0,337
6-10 Yıl	41	1,506	0,428
11-15 Yıl	39	1,581	0,483
16-20 Yıl	27	1,629	0,502
20 Yıl ve Yukarısı	81	1,718	0,527

N=206 X=1,600 SS=0,440

Tablo 43'te sınıf öğretmenlerinin kıdemlerine göre sayısal dağılımları ile birlikte formasyon düzeylerinin ortalamaları ve standart sapmaları verilmiştir. Tablo 43'te görüldüğü gibi öğretmenlerin kıdemleri arttıkça kendi formasyonlarını iyi gördükleri ortaya çıkmıştır. Ortalamalar arası anlamlı farkın olup olmadığını test etmek için yapılan varyans analizi sonucu Tablo 44'te verilmiştir.

Tablo 44. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekî Kıdem Açısından Kendi Formasyon Düzeylerini Nasıl Algıladıklarına İlişkin Varyans Analizi

VARYANS KAYNAĞI	sd	K.T.	K.O.	F	P
Gruplar Arası	4	4,595	1,149	4,421	0,002
Grup İçi	201	52,229	0,260		

*P<0,05

Tablo 44'te verilen varyans analizi sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin formasyon düzeylerine ilişkin algıları kıdem değişkenine göre 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulgularla birlikte ortalamalara baktığımız zaman sınıf öğretmenlerinin 21 yıl ve yukarısı olarak belirlediğimiz meslekî kıdemde yer alan öğretmenlerin yer meslekî kıdem düzeylerine göre formasyonlarını daha yeterli görmekteyiz. Bu farklılık özellikle ilk iki kıdem grubu ile beşinci kıdem grubu arasında bir ilişki ortaya çıkmıştır.

C) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ KIDEM AÇISINDAN, DERS UYGULAMALARI YETERLİLİKLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi ders uygulamaları düzeylerini nasıl algıladıklarına yönelik on soru sorulmuş bu sorulara verdikleri seçenekler için (3) Tamamen Katılıyorum (2) Çoğunlukla Katılıyorum (1) Pek Katılmıyorum (0) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir. Olumsuz görüş bildiren seçeneklere de (0) Tamamen Katılıyorum (1) Çoğunlukla Katılıyorum (2) Pek Katılmıyorum (3) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir.

Tablo 45. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekî Kıdem Açısından, Ders Uygulamaları Yeterliliklerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşleri

KIDEM	n	X	SS
1-5 Yıl	18	1,633	0,329
6-10 Yıl	41	1,673	0,415
11-15 Yıl	39	1,792	0,491
16-20 Yıl	27	1,748	0,431
20 Yıl ve Yukarısı	81	1,956	0,420

N=206 X=1,813 SS=0,442

Tablo 45'te sınıf öğretmenlerinin kıdemlerine göre beden eğitimi uygulamalarında yeterlilik düzeylerini nasıl algıladıklarına ait ölçüm sonuçlarının ortalamaları ve standart sapmaları verilmiştir. Öğretmenlerin kıdemleri arttıkça beden eğitimi ders uygulamalarında kendilerini daha yeterli gördükleri ortaya çıkmıştır. Ortalamalar arası 0,05 düzeyinde anlamlı bir farkın olup olmadığına ait varyans analizi sonucu Tablo 46'da verilmiştir.

Tablo 46. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekî Kıdem Açısından, Ders Uygulamaları Yeterliliklerini Nasıl Algıladıklarına İlişkin Varyans Analizi

VARYANS KAYNAĞI	sd	K.T.	K.O.	F	P
Gruplar Arası	4	3,184	0,796	4,358	0,002
Grup İçi	201	36,706	0,183		

*P<0,05

Tablo 46'daki varyans analizi sonucu sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ders uygulamalarını nasıl algıladıklarına ilişkin görüşleri 0,05 anlamlılık düzeyinde meslekî kıdem değişkenleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmıştır. Öğretmenlerin kıdemleri arttıkça ders uygulamalarında da kendilerini daha yeterli gördükleri söylenebilir.

IV. MEZUN OLDUKLARI YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU AÇISINDAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ İLE FORMASYON VE DERS UYGULAMALARINI NASIL ALGILADIKLARINA İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

A) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MEZUN OLDUKLARI YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU AÇISINDAN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE AİT GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin ilköğretim I. Kademedeki beden eğitimi derslerine yönelik görüş ve tutumları sorulmuştur. Ankette bu bölüme ait 15 soru yer almaktadır. Sınıf öğretmenleri anket sorularına verdikleri cevapları (1) Tamamen Katılıyorum, (2) Çoğunlukla Katılıyorum, (3) Pek Katılmıyorum, (4) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler vererek ki-kare testi uygulanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim I. Kademedeki beden eğitimi derslerine ilişkin görüşlerine ait sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzdeler değeri, araştırmada yer alan sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkenlerine göre görüşlerinin değişip değişmediğine yönelik bulgular ve yorumlar.

Tablo 47. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	Toplam
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	f	2			2
		%	100,0			100
	2	f	128	12	1	141
		%	90,8	8,5	0,7	100
	3	f	12		1	13
		%	92,3		7,7	100
	4	f	34	3	1	38
		%	89,5	7,9	2,6	100
	5	f	10	2		12
		%	83,3	16,2		100
Toplam		f	186	17	3	206
		%	90,3	8,3	1,5	100

Ki- Kare 6,953 sd 8 P 0,541>0,05

“İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Her iki değişken “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” konusunda istatistiksel anlamlılık düzeyinde farklı düşünmedikleri söylenebilir.

Tablo 48. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip, Yeterli Derecede Uygulanır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	f	1	1			2
		%	50,0	50,0			100
	2	f	59	25	47	10	141
		%	41,8	17,7	33,3	7,1	100
	3	f	5	3	4	1	13
		%	38,5	23,1	30,8	7,7	100
	4	f	7	9	19	3	38
		%	18,8	23,7	50,8	7,9	100
	5	f	3	3	6		12
		%	25,0	25,0	50,0		100
Toplam		f	75	41	76	14	206
		%	36,4	19,9	36,9	6,8	100

Ki- Kare 11,541 sd 12 P 0,483>0,05

“İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip, Yeterli Derecede Uygulanır” görüşüne ilişkin elde edilen bilgilere göre öğretmenlerin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkenleri açısından anlamlı bir ilişki olup olmadığı ki-kare tekniği ile incelenmiş (Ki- Kare 11,541, sd 12, P > 0,05) anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Beş değişkene ait görüşlerin de birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 49. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersine Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam	
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	F	1	1			2	
		%	50,0	50,0			100	
	2	f	110	18	12	1	141	
		%	78,0	12,8	8,5	0,7	100	
	3	f	11		2		13	
		%	84,6		15,4		100	
	4	f	24	10	3	1	38	
		%	63,2	26,3	7,9	2,6	100	
	5	f	8	2	1	1	12	
		%	66,7	16,7	8,3	8,3	100	
	Toplam		f	154	31	18	3	206
			%	74,8	15,0	8,7	1,5	100

Ki- Kare 14,506 sd 12 P 0,269 > 0,05

“İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersine Branş Öğretmenleri Girmelidir” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. ($P > 0,05$) Sınıf öğretmenlerinin “İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersine Branş Öğretmenleri Girmelidir” görüşü üzerinde mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkeni etkili olmadığı söylenebilir.

Tablo 50. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	Toplam
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	f	1	1		2
		%	50,0	50,0		100
	2	f	113	25	3	141
		%	80,1	17,7	2,1	100
	3	f	12	1		13
		%	92,3	7,7		100
	4	f	31	6	1	38
		%	81,6	15,8	2,6	100
	5	f	11	1		12
		%	91,7	8,3		100
Toplam		f	168	34	4	206
		%	81,6	6,5	1,9	100

Ki- Kare 3,852 sd 8 P 0,870 > 0,05

“Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” ifadesini değerlendiren mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkenine ait beş grubun görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. ($P > 0,05$) Bu grup değişkenleri “Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” konusunda istatistiksel anlamlılık düzeyinde farklı düşünmedikleri söylenebilir.

Tablo 51. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Dersini Severek İşliyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	f	1	1			2
		%	50,0	50,0			100
	2	f	62	47	28	4	141
		%	44,0	33,3	19,9	2,8	100
	3	f	5	6	2		13
		%	38,5	46,2	15,4		100
	4	f	10	19	9		38
		%	26,3	50,0	23,7		100
	5	f	6	4	2		12
		%	50,0	33,3	16,7		100
	Toplam	f	84	77	41	4	206
		%	40,8	37,4	19,9	1,9	100

Ki- Kare 7,964 sd 12 P 0,787>0,05

“Beden Eğitimi Dersini Severek İşliyorum” görüşü ile ilgili ki-kare analiz sonucu öğretmenlerin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkenine ait öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. Bu beş değişken grubun “Beden Eğitimi Dersini Severek İşliyorum” konusunda istatistiksel anlamlılık düzeyinde farklı düşünmedikleri söylenebilir.

Tablo 52. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	Toplam	
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	f	1	1		2	
		%	50,0	50,0		100	
	2	f	117	22	2	141	
		%	83,0	15,6	1,4	100	
	3	f	12	1		13	
		%	92,3	7,7		100	
	4	f	31	7		38	
		%	81,6	18,4		100	
	5	f	10	2		12	
		%	83,3	16,7		100	
	Toplam		f	171	33	2	206
			%	83,0	16,0	1,0	100

Ki- Kare 3,488 sd 8 P 0,900>0,05

“Derslerin Mutlaka Uygulamalı İşlenmesi” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin mezun olduğu yüksek öğretim kurumu değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu açısından “Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” görüşü üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 53. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	f	1		1		2
		%	50,0		50,0		100
	2	f	15	22	57	47	141
		%	10,6	15,6	40,4	33,3	100
	3	f	3	3	3	4	13
		%	23,1	23,1	23,1	30,8	100
	4	f	4	7	15	12	38
		%	10,5	18,4	39,5	31,6	100
	5	f	1	5	2	4	12
		%	8,3	41,7	16,7	33,3	100
Toplam		f	24	37	78	67	206
		%	11,7	18,0	37,9	32,5	100

Ki- Kare 12,230 sd 12 P 0,428>0,05

“Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” görüşüne ilişkin elde edilen bilgilere göre sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları yüksek öğretim kurumları değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ki-kare tekniği ile incelenmiş (Ki- Kare 12,230, sd 12, $P > 0,05$) anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 54. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	f		1		1	2
		%		50,0		50,0	100
	2	f	21	42	31	47	141
		%	14,9	29,8	22,0	33,3	100
	3	f	3	4	5	1	13
		%	23,1	30,8	38,5	7,7	100
	4	f	7	11	8	12	38
		%	18,4	28,9	21,1	31,6	100
	5	f	4	4	1	3	12
		%	33,3	33,3	8,3	25,0	100
Toplam		f	35	62	45	64	206
		%	17,0	30,1	21,8	31,1	100

Ki- Kare 9,239 sd 12 P 0,683 > 0,05

“İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Beş grup değişkenin de “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” konusunda istatistiksel anlamlılık düzeyinde farklı düşünmedikleri söylenebilir.

Tablo 55. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	f	2				2
		%	100,0				100
	2	f	76	54	9	2	141
		%	53,9	38,3	6,4	1,4	100
	3	f	5	7	1		13
		%	38,5	53,8	7,7		100
	4	f	20	16	2		38
		%	52,6	42,1	5,3		100
	5	f	6	5	1		12
		%	50,0	41,7	8,3		100
Toplam		f	109	82	13	2	206
		%	52,9	39,8	6,3	1,0	100

Ki- Kare 4,210 sd 12 P 0,979>0,05

Tablo 55’te görüldüğü gibi “Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” ifadesini değerlendiren öğretmenlerin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkenleri gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir fark görülmemektedir. Bu sonuç öğrenim durumu değişkenine ait öğretmenlerin görüşlerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 56. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam	
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	f		1	1		2	
		%		50,0	50,0		100	
	2	f	14	54	43	30	141	
		%	9,9	38,3	30,5	21,3	100	
	3	f		5	6	2	13	
		%		38,5	46,2	15,4	100	
	4	f	6	10	19	3	38	
		%	15,8	26,3	50,0	7,9	100	
	5	f	2	6	4		12	
		%	16,7	50,0	33,3		100	
	Toplam		f	22	76	73	35	206
			%	10,7	36,9	35,4	17,0	100

Ki- Kare 14,471 sd 12 P 0,271>0,05

“Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” görüşü ile ilgili ki-kare analiz sonucu öğretmenlerin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkenleri arasındaki görüşler karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. Öğrenim durumuna ait değişkenlerin görüşlerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 57. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	F		1	1		2
		%		50,0	50,0		100
	2	f	15	19	58	49	141
		%	10,6	13,5	41,1	34,8	100
	3	f	1	5	5	2	13
		%	7,7	38,5	38,5	15,4	100
	4	f	3	5	13	17	38
		%	7,9	13,2	34,2	44,7	100
	5	f	1	2	6	3	12
		%	8,3	16,7	50,0	25,0	100
Toplam	f	20	32	83	71	206	
	%	9,7	15,5	40,3	34,1	100	

Ki- Kare 11,240 sd 12 P 0,508 > 0,05

“Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” ifadesini değerlendiren, mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkeni gruplarına ait öğretmenlerin görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir fark görülmemiştir. (P > 0,05)

Tablo 58. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam	
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	f	2				2	
		%	100,0				100	
	2	f	37	55	27	22	141	
		%	26,2	39,0	19,1	15,6	100	
	3	f		5	7	1	13	
		%		38,5	53,7	7,7	100	
	4	f	13	11	11	3	38	
		%	34,2	28,9	28,9	7,9	100	
	5	f	5	5	2		12	
		%	41,7	41,7	16,7		100	
	Toplam		f	57	76	47	26	206
			%	27,7	36,9	22,8	12,6	100

Ki- Kare 21,840 sd 12 P 0,039<0,05

“İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin mezun oldukları yüksek öğretim grubu değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. (P < 0,05) Bu sonuçlar “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” görüşü ile ilgili araştırmamızda “Diğer Okullar” diye adlandırılan öğretmen yetiştiren okulların dışında diğer fakültelerden mezun olan ve öğretmenlik yapan sınıf öğretmenleri beden eğitimi derslerinin okullarda amacına uygun işlenmediğini en çok destekleyen değişken grubu olarak görülmektedir.

Tablo 59. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam	
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	F	1			1	2	
		%	50,0			50,0	100	
	2	f	46	25	37	33	141	
		%	32,6	17,7	26,2	23,4	100	
	3	f	5	2	5	1	13	
		%	38,5	15,4	38,5	7,7	100	
	4	f	13	12	5	8	38	
		%	34,2	31,6	13,2	21,1	100	
	5	f	7	1	2	2	12	
		%	58,3	8,3	16,7	16,7	100	
	Toplam		f	72	40	49	75	206
			%	35,0	19,4	23,8	21,8	100

Ki- Kare 12,937 sd 12 P 0,373<0,05

“Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” görüşü ile ilgili ki-kare analiz sonucu öğretmenlerin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkenlerinin görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. ($P > 0,05$) sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu ilgili görüş üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 60. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	f				2	2
		%				100,0	100
	2	f	4	11	42	84	141
		%	2,8	7,8	29,8	59,6	100
	3	f	1		5	7	13
		%	7,7		38,5	53,8	100
	4	f	1	3	12	22	38
		%	2,6	7,9	31,6	57,9	100
	5	f		3	3	6	12
		%		25,0	25,0	50,0	100
	Toplam	f	6	17	62	121	206
		%	2,9	8,3	30,1	58,7	100

Ki- Kare 8,640 sd 12 P 0,732 > 0,05

“İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” ifadesini değerlendiren öğretmenlerin mezun oldukları okul gruplarına göre görüşleri karşılaştırıldığında manidar bir ilişki görülmemektedir. Tüm okul gruplarına ait öğretmen görüşlerinin ilköğretim müfettişlerini aynı yönde değerlendirdikleri söylenebilir.

Tablo 61. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumuna Göre, “İlköğretim I. Kademedeki İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

			1	2	3	4	Toplam
MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	1	f	2				18
		%	100,0				100
	2	f	103	15	9	14	41
		%	73,0	10,6	6,4	9,9	100
	3	f	8	2	1	2	39
		%	61,5	15,4	7,7	15,4	100
	4	f	25	6	4	3	27
		%	65,8	15,8	10,5	7,9	100
	5	f	10	1		1	81
		%	83,3	8,3		8,3	100
	Toplam	f	148	24	14	20	206
		%	71,8	11,7	6,8	9,7	100

Ki- Kare 4,605 sd 12 P 0,965 > 0,05

Tablo 61’de yer alan “İlköğretim I. Kademedeki İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde değişkenler arası bir ilişki görülmemektedir. ($P > 0,05$)

B) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MEZUN OLDUKLARI YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU AÇISINDAN KENDİ FORMASYON DÜZEYLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi ders uygulamaları düzeylerini nasıl algıladıklarına yönelik dokuz soru sorulmuş, bu sorulara verdikleri seçenekler için (3) Tamamen Katılıyorum (2) Çoğunlukla Katılıyorum (1) Pek Katılmıyorum (0) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir. Olumsuz görüş bildiren seçeneklere

de (0) Tamamen Katılıyorum (1) Çoğunlukla Katılıyorum (2) Pek Katılmıyorum (3) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir.

Tablo 62. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumu Açısından Kendi Formasyon Düzeylerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşleri

MEZUN OLDUKLARI YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	n	X	SS
Öğretmen Okulu	2	1,388	0,235
Eğitim Enstitüsü (Ön Lisans)	141	1,621	0,468
Eğitim Yüksek Okulu (3 Yıllık)	13	1,564	0,396
Eğitim Fakültesi (Lisans)	38	1,549	0,449
Diğer	12	1,601	0,322

N=206 X=1,600 SS=0,450

Tablo 62’de Sınıf Öğretmenlerinin mezun oldukları Yüksek Öğretim Kurumu’na göre sayısal dağılımları ile birlikte formasyon düzeylerinin ortalamaları ve standart sapmaları verilmiştir. Ortalamalar arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde farklılık olup olmadığını ortaya çıkarmak için varyans analizi yapılmıştır. Varyans analizinin sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 63. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumu Açısından Kendi Formasyon Düzeylerini Nasıl Algıladıklarına İlişkin Varyans Analizi

VARYANS KAYNAĞI	sd	K.T.	K.O.	F	P
Gruplar Arası	3	0,716	0,239	0,856	0,456
Grup İçi	202	56,108	0,278		

*P>0,05

Tablo 63'teki varyans analizi sonucuna göre, sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları yüksek öğretim kurumuna göre kendi formasyon düzeylerine ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu sonuçtan yola çıkarak, öğretmenlerin mezun oldukları yüksek öğretim kurumlarının, kendi formasyon düzeylerine ilişkin görüşlerinde etkili olmadığı söylenebilir.

C) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MEZUN OLDUKLARI YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU AÇISINDAN DERS UYGULAMALARI YETERLİLİKLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi ders uygulamaları düzeylerini nasıl algıladıklarına yönelik on soru sorulmuş, bu sorulara verdikleri seçenekler için (3) Tamamen Katılıyorum (2) Çoğunlukla Katılıyorum (1) Pek Katılmıyorum (0) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir. Olumsuz görüş bildiren seçeneklere de (0) Tamamen Katılıyorum (1) Çoğunlukla Katılıyorum (2) Pek Katılmıyorum (3) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir.

Tablo 64. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumu Açısından Ders Uygulamaları Yeterliliklerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşleri

MEZUN OLDUKLARI YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU	n	X	SS
Öğretmen Okulu	2	2,250	0,070
Eğitim Enstitüsü (Ön Lisans)	141	1,856	0,440
Eğitim Yüksek Okulu (3 Yıllık)	13	1,730	0,567
Eğitim Fakültesi (Lisans)	38	1,692	0,415
Diğer	12	1,716	0,329

N=206 X=1,813 SS=0,442

Tablo 64'te sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları yüksek öğretim kurumlarına göre sayısal dağılımlarıyla birlikte ders uygulamaları yeterlilikleri ile ilgili ölçüm değerlerinin ortalamaları ve standart sapmaları verilmiştir. Ortalamalar arasında 0,05

anlamlılık düzeyinde farklılık olup olmadığını ortaya çıkarmak için varyans analizi yapılmıştır. Varyans analizi sonuçları Tablo 65'te verilmiştir.

Tablo 65. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumu Açısından Ders Uygulamaları Yeterliliklerini Nasıl Algıladıklarına İlişkin Varyans Analizi

VARYANS KAYNAĞI	sd	K.T.	K.O.	F	P
Gruplar Arası	3	1,401	0,467	2,450	0,065
Grup İçi	202	38,489	0,191		

*P>0,05

Sınıf öğretmenlerinin kendi ders uygulamalarını nasıl algıladıklarına ilişkin mezun oldukları yüksek öğretim kurumları değişkenleri arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir fark görülmemektedir. ($P > 0,05$) Bu sonuçlara dayanarak sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu beden eğitimi ders uygulamalarındaki yeterlilikleri ile ilgili düşüncelerinde etkili faktör olarak görülmediğini söyleyebiliriz.

V. DERSLERE GİRDİKLERİ SINIF DÜZEYLERİ AÇISINDAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ İLE FORMASYON VE DERS UYGULAMALARINI NASIL ALGILADIKLARIYLA İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

A) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE GİRDİKLERİ SINIF DÜZEYLERİ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE AİT GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin ilköğretim I. Kademedeki beden eğitimi derslerine yönelik görüş ve tutumları sorulmuştur. Ankette bu bölüme ait 15 soru yer almaktadır. Sınıf öğretmenleri anket sorularına verdikleri cevapları (1) Tamamen Katılıyorum, (2)

Çoğunlukla Katılıyorum, (3) Pek Katılmıyorum, (4) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler vererek ki-kare testi uygulanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim I. Kademedeki beden eğitimi derslerine ilişkin görüşlerine ait sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzdelik değerleri, araştırmada yer alan sınıf öğretmenlerinin girdikleri sınıf düzeyi değişkenlerine göre görüşlerinin değişip değişmediğine yönelik bulgular ve yorumlar.

Tablo 66. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	113	13	1	127
	%	89,0	10,2	0,8	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	73	4	2	97
	%	92,4	5,1	2,5	100
Toplam	f	186	17	3	206
	%	90,3	8,3	1,5	100

Ki- Kare 2,660 sd 2 P 0,264>0,05

“İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” görüşü ile ilgili ki-kare analizi sonucu 1,2 ve 3. Sınıflara giren öğretmenler ile 4,5. Sınıflara giren öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir fark görülmemektedir. Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi derslerine girdikleri sınıf düzeyleri “İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersi Yararlıdır” görüşü üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 67. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip, Yeterli Derecede Uygulanır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	47	27	44	9	127
	%	37,0	21,3	34,6	7,1	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	28	14	32	5	97
	%	35,5	17,7	40,5	6,3	100
Toplam	f	75	41	76	14	206
	%	36,4	19,9	36,9	6,8	100

Ki- Kare 0,834 sd 3 P 0,841>0,05

Tablo 67’de “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi Diğer Dersler Kadar Önem Verilip, Yeterli Derecede Uygulanır” görüşüne ait anket sonuçlarının ki-kare analizi 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin beden eğitimi derslerine girdikleri sınıf düzeyi değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanmadı. ($P > 0,05$)

Tablo 68. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersine Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	13	22	48	44	127
	%	10,2	17,3	37,8	34,6	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	11	15	30	23	97
	%	13,9	19,0	38,0	29,1	100
Toplam	f	24	37	78	67	206
	%	11,7	18,0	37,9	32,5	100

Ki- Kare 0,988 sd 3 P 0,804>0,05

“İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersine Branş Öğretmenleri Girmelidir” görüşüne ilişkin bilgilere göre öğretmenlerin girdikleri sınıf düzeyleri değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ki-kare tekniği ile incelenmiş (ki-kare 0,988, sd 3, $P > 0,05$) anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç öğretmenlerin girdikleri sınıf düzeylerini ilköğretim I. Kademedede beden eğitimi derslerine branş öğretmenlerinin girmesi görüşü üzerinde etkili olmadığı söylenebilir.

Tablo 69. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	101	23	3	127
	%	79,5	18,1	2,4	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	67	11	1	97
	%	84,8	13,9	1,3	100
Toplam	f	168	34	4	206
	%	81,6	16,5	1,9	100

Ki- Kare 0,985 sd 2 P 0,611 > 0,05

Tablo 69’da “Beden Eğitimi Dersi Çocuğun Sağlıklı Büyümesine Yardım Ederek, Okulların Önemli Bir Amacının Gerçekleşmesini Sağlayan Etkili Derslerden Biridir” ifadesini değerlendiren 1,2 ve 3. Sınıflara beden eğitimi dersine giren öğretmenlerle 4 ve 5. sınıflara derse giren öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında gruplar arası görüş farklılıkları istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. ($P > 0,05$)

Her iki değişkenin ilgili konu üzerinde farklı düşünmedikleri söylenebilir.

Tablo 70. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Dersini Severek İşliyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	47	48	29	3	127
	%	37,0	37,8	22,8	2,4	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	37	29	12	1	97
	%	46,8	36,7	15,2	1,3	100
Toplam	f	84	77	41	4	206
	%	40,8	37,4	19,9	1,9	100

Ki- Kare 2,901 sd 3 P 0,407<0,05

“Beden Eğitimi Dersini Severek İşliyorum” görüşüne ilişkin bilgilere göre öğretmenlerin girdikleri sınıf düzeyleri açısından anlamlı bir ilişki olup olmadığı ki-kare tekniği ile incelenmiş (Ki- Kare 2,901, sd 3, P < 0,05) anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Her iki değişkene ait görüşlerin birbirine yakın olduğu Tablo 70’te görülmektedir.

Tablo 71. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	106	20	1	127
	%	83,4	15,7	0,8	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	65	13	1	97
	%	82,3	16,5	1,3	100
Toplam	f	171	33	2	206
	%	83,0	16,0	1,0	100

Ki- Kare 0,138 sd 2 P 0,933>0,05

Tablo 71’de “Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” ifadesini değerlendiren 1,2 ve 3 ile 4 ve 5. Sınıfa derse giren öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. ($P > 0,05$) 1,2 ve 3. Sınıflara derse giren öğretmenlerle 4 ve 5. Sınıfa derse giren öğretmenlerin görüşleri “Beden Eğitimi Dersi Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir” ilgili ifadeye “Tamamen Katılıyorum” ve “Çoğunlukla Katılıyorum” seçeneklerinde toplanmıştır.

Tablo 72. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	13	22	48	44	127
	%	10,2	17,3	37,8	34,6	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	11	15	30	23	97
	%	13,9	19,0	38,0	29,1	100
Toplam	f	24	37	78	67	206
	%	11,7	18,0	37,9	32,5	100

Ki- Kare 1,102 sd 3 P 0,777 > 0,05

“Beden Eğitimi Dersinin Etkisizliği İdarecilerin Bu Dersi Önemli Bulmamasından Kaynaklanmaktadır” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin beden eğitimi dersine girdikleri sınıf düzeyi değişkenleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. ($P > 0,05$) Sınıf düzeyi değişkeni ilgili görüş üzerinde etkili olmadığı söylenebilir.

Tablo 73. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	F	25	33	31	38	127
	%	19,7	16,0	24,4	29,9	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	10	29	14	26	97
	%	12,7	36,7	17,7	32,9	100
Toplam	f	35	62	45	64	206
	%	17,0	30,1	21,8	31,1	100

Ki- Kare 4,414 sd 3 P 0,220>0,05

Tablo 73'te “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Ders Saatleri Farklı Dersleri Takviye Amacıyla da Kullanılır” ifadesini değerlendiren 1,2 ve 3. Sınıflara beden eğitimi dersine giren öğretmenlerle 4 ve 5. Sınıflara giren öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. (P > 0,05) Bu sonuçla öğretmenlerin girdikleri sınıf düzeyleri değişkenleri açısından ilgili görüş üzerinde istatistiksel anlamda farklı düşünmediklerini ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 74. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	62	55	8	2	127
	%	48,8	43,3	6,3	1,6	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	44	29	5	1	97
	%	55,7	36,7	6,3	1,3	100
Toplam	f	106	84	13	3	206
	%	51,2	41,2	6,8	1,8	100

Ki- Kare 3,313 sd 3 P 0,346>0,05

“Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin beden eğitimi derslerine girdikleri sınıf düzeyi değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. ($P > 0,05$) Öğretmenlerin derse girdikleri sınıf düzeyleri “Beden Eğitimi Dersi Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenmelidir” görüşü üzerinde etkili olmadığı söylenebilir.

Tablo 75. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	15	44	44	24	127
	%	11,8	34,6	34,6	18,9	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	7	32	29	11	97
	%	8,9	40,5	36,7	13,9	100
Toplam	f	22	76	73	35	206
	%	10,7	36,9	35,4	17,0	100

Ki- Kare 1,618 sd 3 $P 0,655 > 0,05$

Tablo 75’te “Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” görüşüne ilişkin elde edilen bilgilere göre sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine girdikleri sınıf değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ki-kare tekniği ile incelenmiş (Ki- Kare 1,618, sd 3, $P > 0,05$) anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İlgili görüş üzerinde istatistiksel anlamda farklı düşünmedikleri söylenebilir.

Tablo 76. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	14	17	47	49	127
	%	11,0	13,4	37,0	38,6	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	6	15	36	22	97
	%	7,6	19,0	45,6	27,8	100
Toplam	f	20	32	83	71	206
	%	9,7	15,5	40,3	34,5	100

Ki- Kare 4,088 sd 3 P 0,252>0,05

“Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” görüşü ile ilgili ki-kare analizi sonucu 1,2 ve 3. Sınıflara giren öğretmenler ile 4 ve 5. Sınıflara giren öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmektedir. ($P > 0,05$) Sınıf öğretmenlerinin derslere girdikleri sınıf düzeyleri “Beden Eğitimi Derslerinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” görüşü üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 77. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	35	44	30	18	127
	%	27,6	34,6	23,6	14,2	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	22	32	17	8	97
	%	27,8	50,5	21,5	10,1	100
Toplam	f	57	76	47	26	206
	%	27,7	36,9	22,8	12,6	100

Ki- Kare 1,181 sd 3 P 0,758>0,05

Tablo 77’de “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” görüşüne ait anket sonuçları ki-kare analizi 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin derslere girdikleri sınıf düzeyi değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanmadı. Sınıf öğretmenlerinin derse girdikleri sınıf düzeyleri “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amaçlarına Uygun İşlenmemektedir” görüşü üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 78. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	44	24	30	29	127
	%	34,6	18,9	23,6	22,8	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	28	16	19	16	97
	%	35,4	20,3	24,1	20,3	100
Toplam	f	72	40	49	45	206
	%	35,0	19,4	23,8	21,8	100

Ki- Kare 0,207 sd 3 P 0,976>0,05

Tablo 78’de “Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” görüşüne ilişkin bilgilere göre öğretmenlerin girdikleri sınıf düzeyleri değişkenleri açısından anlamlı bir ilişki olup olmadığı ki-kare tekniği ile incelenmiş (Ki- Kare 0,207, sd 3, $P > 0,05$) anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç öğretmenlerin girdikleri sınıf düzeylerini “Beden Eğitimi Formasyon Kurslarına Katılmak İsterim” görüşü üzerinde etkili olmadığı söylenebilir.

Tablo 79. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	3	7	41	76	127
	%	2,4	5,5	32,3	59,8	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	3	10	21	45	97
	%	3,8	12,7	26,6	57,0	100
Toplam	f	6	17	62	121	206
	%	2,2	8,3	30,1	58,7	100

Ki- Kare 3,953 sd 3 P 0,267>0,05

“İlköğretim Müfettişleri Diğer Dersler Gibi Beden Eğitimi Dersinde de Yeterli Düzeyde Rehberlik Yapıyorlar” ifadesini değerlendiren 1,2 ve 3. Sınıflara derse giren öğretmenlerle 4 ve 5. Sınıflara derse giren öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında gruplar arası görüş farklılıkları istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. (P > 0,05) Her iki değişken ilgili görüş üzerinde etkili olmadığını söyleyebiliriz.

Tablo 80. Sınıf Öğretmenlerinin Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre, “İlköğretim I. Kademede İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” Görüşüne İlişkin Bulgular ile Ki-Kare Test Sonucu

Sınıf Düzeyi		Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	81	17	13	16	127
	%	63,8	13,4	10,2	12,6	100
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	f	67	7	1	4	97
	%	84,7	8,9	1,3	5,1	100
Toplam	f	148	24	14	20	206
	%	70,8	11,7	7,8	9,7	100

Ki- Kare 12,469 sd 3 P 0,006<0,05

“İlköğretim I. Kademedeki İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin beden eğitimi dersine girdikleri sınıf düzeyi değişkenleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. ($P > 0,05$) Sınıf düzeyi değişkeni ilgili görüş üzerinde etkili olmadığı söylenebilir.

B) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNE GİRDİKLERİ SINIF DÜZEYLERİ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, FORMASYON DÜZEYLERİNİ NASIL ALGILADIKLARIYLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi ders uygulamaları düzeylerini nasıl algıladıklarına yönelik dokuz soru sorulmuş, bu sorulara verdikleri seçenekler için (3) Tamamen Katılıyorum (2) Çoğunlukla Katılıyorum (1) Pek Katılmıyorum (0) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir. Olumsuz görüş bildiren seçeneklere de (0) Tamamen Katılıyorum (1) Çoğunlukla Katılıyorum (2) Pek Katılmıyorum (3) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir.

Tablo 81. Sınıf Öğretmenlerinin Derslere Girdikleri Sınıf Düzeyine Göre Formasyon Düzeylerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşlerine İlişkin t- Testi Sonucu

SINIF DÜZEYLERİ	n	X	SS	T	p
1,2 VE 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	127	1,511	0,566	-1,027	0,305
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	79	1,589	0,454		

* $P > 0,05$

N= 206

Tablo 81’de görüldüğü gibi, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi formasyon düzeylerini nasıl algıladıklarına ilişkin beden eğitimi dersine girdikleri sınıf düzeyleri değişkenleri arasında 0,05 istatistiksel anlamda bir farklılık görülmemektedir. ($P > 0,05$) Her iki sınıf düzeyinde derse giren sınıf öğretmenleri de aldıkları ortalama dereceler

birbirine yakındır. Girdikleri sınıf düzeyi öğretmenlerin kendi formasyon algılamalarında bir etken oluşturmadığı görülmektedir.

C) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE GİRDİKLERİ SINIF DÜZEYİ AÇISINDAN DERS UYGULAMALARI YETERLİLİKLERİNİ NASIL ALGILADIKLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi ders uygulamaları düzeylerini nasıl algıladıklarına yönelik on soru sorulmuş, bu sorulara verdikleri seçenekler için (3) Tamamen Katılıyorum (2) Çoğunlukla Katılıyorum (1) Pek Katılmıyorum (0) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir. Olumsuz görüş bildiren seçeneklere de (0) Tamamen Katılıyorum (1) Çoğunlukla Katılıyorum (2) Pek Katılmıyorum (3) Hiç Katılmıyorum şeklinde sayısal değerler verilmiştir.

Tablo 82. Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine Girdikleri Sınıf Düzeyi Açısından Ders Uygulamaları Yeterliliklerini Nasıl Algıladıkları ile İlgili Görüşlerine İlişkin t- Testi Sonucu

SINIF DÜZEYLERİ	n	X	SS	T	p
1,2 ve 3. Sınıflara Giren Öğretmenler	127	1,785	0,477	-1,134	0,258
4 ve 5. Sınıflara Giren Öğretmenler	79	1,858	0,377		

*P>0,05

N= 206

Tablo 82’de görüldüğü gibi 1,2 ve 3. Sınıfların beden eğitimi dersine giren 127 sınıf öğretmeni beden eğitimi ders uygulamaları ile ilgili yapılan değerlendirme sonuçlarının 1,785, 4 ve 5. Sınıfların ise 1,858’dir. Bu sonuçlar 3 tavan puan üzerinden bakıldığında, (2) çoğunlukla katılıyorum seçeneğine yakın görülmektedir. Tablo 82’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin kendi ders uygulamalarını nasıl algıladıklarına ilişkin girdikleri sınıf düzeyi değişkenleri arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. ($P > 0,05$) Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine girdikleri sınıf düzeyleri öğretmenlerin ders uygulamalarındaki yeterlilik düzeyleri ile ilgili görüşlerinde etkili olmadığı söylenebilir.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma Uşak ili merkezindeki ilköğretim okullarında beden eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşleri ile derslerde karşılaştıkları güçlüklerin neler olduğunu belirlemek amacıyla 34 maddeden oluşan bir anket düzenlenmiş ve uygulanmıştır.

Anketten elde edilen verilerin öncelikle frekans ve yüzdelerinin dökümü yapılmış daha sonra veriler hipotezler doğrultusunda SPSS programında ki-kare testi (X^2), varyans analizi ve t- testi uygulanmıştır.

İstatistiksel işlemlerin sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle şu sonuçlara ulaşılmıştır.

İlköğretim I. Kademedeki beden eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin görüşleri anketin 15 maddelik bölümünü oluşturmakta ve bu bölümün ilk soruları: “İlköğretim I. Kademedeki beden eğitimi dersi yararlıdır.”, “Beden eğitimi dersi çocuğun sağlıklı büyümesine yardım ederek okulların önemli bir amacının gerçekleşmesini sağlayan etkili derslerden biridir.” Beden eğitimi dersini yararlı bir ders olarak gören sınıf öğretmenlerinin oranı ankete katılan öğretmenlerin tamamına yakını (% 98,5) tarafından onaylanmıştır. Çocuğun gelişiminin önemine ilişkin anket maddesi de % 98,1 oranında sınıf öğretmenleri tarafından desteklenmiştir. Ancak beden eğitimi dersinin önemini büyük oranda destekleyen sınıf öğretmenleri ilköğretim I. Kademedeki beden eğitimi dersinin amacına uygun işlenmediğini (% 64,6), aynı zamanda bu dersin saatlerinin % 47,1 oranında başka dersleri takviye amacıyla kullanıldığını belirtmişlerdir. Burada dersin önemine büyük oranda katılan sınıf öğretmenleri beden eğitimi dersinin okullardaki etkisizliğini neye bağladığına bakmak gerekmektedir.

Araştırmamıza katılan sınıf öğretmenlerinin yarısına yakını (% 47,6'sı) kendilerini beden eğitimi derslerinde başarılı bulmamaktadırlar. % 25,2'si ise

kendilerinin beden eğitimi derslerini yürütebilecek fiziksel yeterlikte olmadıklarını algılamaktadırlar. Araştırmamızda derslerin verimliliğine etkisi olan nedenlerden birisi de ilköğretim müfettişlerinin tutumları olarak ortaya çıkmaktadır. İlköğretim denetçileri denetlemelerde mihver dersler Türkçe, Matematik v.b. gibi bazı derslerle ilgili bilgilendirme ve yönlendirme etkinlikleri yaparlarken ve bunlarla ilgili öğrenci başarı ve başarısızlıklarıyla ilgilenirken beden eğitimi derslerine yönelik etkinlikleri yetersiz görülmektedir. Buna yönelik anket maddesine % 89,2 oranında müfettişlerin beden eğitimi dersiyile ilgili öğretmen problemlerine eğilmedikleri belirtilmiştir. Bu da sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine karşı ilgisiz kalmalarına ve bu konuda kendilerini yetiştirme ihtiyacı duymamalarına neden olabilmektedir. Ankete katılan sınıf öğretmenleri ilköğretim I. Kademedede branş öğretmenlerinin girmesine yönelik öneriyi % 89,8'i desteklediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi derslerinin amacına uygun işlenilmediği fikrini destekleyen anket sonuçlarının bir kısmında öğretmenlerin beden eğitimi formasyonundan doğan problemler oluşturmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin % 44,2'si programlarda yer alan spor branşlarıyla ilgili kural ve teknikleri bilmediklerini, % 57,3'ü antrenman bilgilerinin eksik olduğunu, % 52,9'u beden eğitimi ve sporla ilgili gelişmeleri takip edemediklerini, % 42,7'si de hareket öğretim yöntemlerini bilmediklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi derslerinde önemli yeri olan yöntem, teknik, kural bilgisi gibi beden eğitimi formasyon düzeylerini yetersiz bulduklarını göstermiştir. Ankete katılan sınıf öğretmenlerinin yarısından fazlası (% 54,4) beden eğitimi formasyon kurslarına katılmak istediklerini belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin diğer problemleri de ders uygulamalarında ortaya çıkmaktadır. Ankete katılan öğretmenlerin % 62,1'i sınıfların kalabalık olduğu için derslerde verimli olamadıklarını, % 40,8'i de öğrencilere beden eğitimi derslerinde hareket zenginliği açısından yeterli deneyimler sağlayamadıklarını belirtmişlerdir. Beden eğitimi dersleri sadece ders saatleriyle sınırlı olmayan ders dışı etkinliklerle desteklenmesi gereken faaliyetleri de oluşturması gerektiği halde sınıf öğretmenlerinin % 55,8'i ders dışı faaliyetleri "pek az" ve "hiç" yaptırmadıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmamızın hipotezleri doğrultusunda Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin derse ilişkin görüşlerini değerlendirirken ki-kare testi uygulanmış ve şu sonuçlar elde edilmiştir:

1. “Beden Eğitim Dersini Severek İşliyorum” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet grubu değişkenleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Erkek öğretmenlerin derse karşı olan ilgilerini daha yüksek gördükleri anlaşılmaktadır.
2. “Beden Eğitimi Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünmüyorum” ifadesini değerlendiren kadın ve erkek öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmektedir. Erkek öğretmenlerin kendilerini daha başarılı gördükleri anlaşılmaktadır.
3. “Beden Eğitimi Dersinde Kendimi Fiziksel Olarak Yetersiz Hissediyorum” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla fiziksel yeterliliklerini daha düşük görmekteler.
4. “İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersleri Bu Dersin Amacına Uygun İşlenilmemektedir” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkenleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Araştırmamızda “Diğer Okullar” diye adlandırılan öğretmen yetiştiren okulların dışında diğer fakültelerden mezun olan ve öğretmenlik yapan sınıf öğretmenleri Beden Eğitimi derslerinin okullarda amacına uygun işlenilmediğini en çok destekleyen değişken grubu olarak görülmektedir.
5. “İlköğretim I. Kademedede İlk Üç Sınıfa Sınıf Öğretmenleri, 4 ve 5. Sınıflara Branş Öğretmenleri Girmelidir” ifadesini değerlendiren 1,2 ve 3. Sınıf Beden Eğitimi dersine giren öğretmenlerle 4 ve 5. Sınıflara giren öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir fark görülmüştür. Bu görüşü 4 ve 5. Sınıfa giren öğretmenlerin daha çok destekledikleri anlaşılmıştır.

Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin kendi formasyon ve ders uygulamalarını nasıl algıladıklarına ilişkin görüşlerini değerlendirirken F- testi ve t- testi uygulanmış ve şu sonuçlara ulaşılmıştır

6. Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Ders Uygulamalarını Nasıl Algıladıklarına ilişkin görüşlerinde, 0,05 anlamlılık düzeyinde meslekî kıdem değişkenleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Öğretmenler, kıdemleri arttıkça ders uygulamalarında da kendilerini daha yeterli görmektedirler.
7. Sınıf öğretmenlerinin kendi ders uygulamalarını nasıl algıladıklarına ilişkin cinsiyet ve kıdem değişkenleri arasında istatistiksel anlamda farklılık görülmüştür. Erkek öğretmenler kendi formasyon düzeylerini kadın öğretmenlere oranla daha yüksek algıarken meslekî kıdem açısından 21 yıl ve yukarı kıdeme sahip olan öğretmenler diğer kıdem kategorilerine göre kendi beden eğitimi formasyon düzeylerini yüksek görmektedirler.
8. Beden Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin kendi formasyon ve ders uygulamalarındaki düzeylerine ilişkin görüşleri sonucu 3 tavan puan üzerinden aldıkları puanların ortalamaları şöyledir:
Formasyon; Kadın Öğretmenler X :1,356, Erkek Öğretmenler X:1,687
Ders Uygulamaları; Erkek Öğretmenler X :1,930, Kadın Öğretmenler X:1,660 Bu değerler 3 tavan puan üzerinden değerlendirildiğinde her iki cinsiyetin formasyon düzeylerinin düşük olduğunu söyleyebiliriz. Ders uygulamaları açısından erkek öğretmenlerin ortalama puanlarınının 2'ye yakın olması dikkate değer görülebilirken, kadın öğretmenlerin ders uygulamalarındaki almış olduğu değerler düşük olarak yorumlanabilir.

Öneriler

1. Beden Eğitimi dersinin İlköğretim I. Kademedede çocuğun her yönde gelişiminde çok önemli olduğunu sınıf öğretmenleri tarafından göz önünde tutulmalı.

2. Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi formasyon düzeylerini yetersiz buldukları yetkililer tarafından dikkate alınmalı.
3. Okul müdürleri beden eğitimi ders saatlerini mutlaka beden eğitimi dersi için kullanılmasını sağlamalı.
4. İlköğretim okullarında ders dışı sportif etkinlikler düzenlenmeli.
5. İlköğretim okullarında 4 ve 5. sınıflara beden eğitimi öğretmenlerinin girmesi faydalı olacaktır.
6. İlköğretim müfettişlerinin, beden eğitimi derslerine yönelik denetimlerindeki hassasiyet öğretmenlerin derse yönelik ilgilerini artıracaktır.
7. Sınıf öğretmenleri, beden eğitimi formasyon eksikliklerinin giderilmesi için bu ihtiyacı hisseden tüm öğretmenlerin bu kurslara katılabilmeleri sağlanmalıdır.

Bu anketin amacı, İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi derslerine giren Sınıf Öğretmenlerinin dersle ilgili görüş ve değerlendirmelerini araştırmaktır.

Anket; iki bölümden oluşmaktadır: Birinci Bölüm, Sınıf Öğretmenleri ile ilgili kişisel bilgi formudur. İkinci Bölüm ise İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersine giren Sınıf Öğretmenlerinin bu ders ile ilgili görüşleri, problem algılamaları ve çözüm önerilerini belirlemeye yöneliktir. İkinci Bölümde soruları cevaplarırken görev yaptığınız okulda Beden Eğitimi Derslerini dikkate alarak sizin için en uygun durumu anlattığınızı hissettiğiniz cevabı işaretleyiniz.

Öğr. Grv. Ercan DOĞAN
AKÜ Uşak Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü

I. BÖLÜM KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Beden Eğitimi Dersine girdiğiniz sınıf: 1 (), 2 (), 3 (), 4 (), 5 ().
2. Cinsiyetiniz: Erkek (), Bayan ().
3. Öğrenim Durumunuz
 Öğretmen Okulu.
 Ön Lisans (İki Yıllık Eğitim Enstitüsü veya Eğitim Yüksek Okulu).
 Üç Yıllık Eğitim Enstitüsü.
 Lisans (Dört Yıllık Eğitim Fakültesi veya Dört Yıllık Eğitim Yüksek Okulu).
 Diğer (Yazınız)
4. Meslekteki Yılınız

II. BÖLÜM

1. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi yararlıdır.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
2. Beden Eğitimi Dersi, çocuğun sağlıklı büyümesine yardım ederek, okulların önemli bir amacının gerçekleşmesini sağlayan etkili derslerden biridir.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
3. Beden Eğitimi Derslerine severek katılıyorum.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
4. Beden Eğitimi Dersi, mutlaka uygulamalı işlenmelidir.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
5. Beden eğitimi dersinin etkisizliği idarecelerin bu dersi önemli bulmamamasından kaynaklanmaktadır.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
6. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersi diğer dersler kadar önem verilip, yeterli derecede uygulanır.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
7. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Ders saatleri farklı dersleri takviye amacıyla da kullanılır.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
8. Beden Eğitimi Dersi ders dışı etkinliklerle desteklenmelidir.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
9. Beden Eğitimi Derslerinde başarılı olduğumu düşünmüyorum.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
10. Beden Eğitimi Derslerinde kendimi fiziksel olarak yetersiz hissediyorum.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
11. İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Dersleri bu dersin amaçlarına uygun işlenmemektedir.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
12. İlköğretim müfettişleri diğer dersler gibi Beden Eğitimi dersinde de yeterli düzeyde rehberlik yapıyorlar.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
13. İlköğretim I. Kademe ilk üç sınıfa sınıf öğretmenleri , 4. ve 5. sınıflara branş öğretmenleri girmelidir.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.

14. Beden Eğitimi ve sporla ilgili gelişmeleri takip ediyorum.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
15. Uygulamalardaki yüklenmelerde, çocukların fiziksel özelliklerinin uygunluğuna dikkat ederim.
 Tamamen Çoğunlukla Pek az Hiç
16. İnsan hareketlerini analiz edebilecek bilgi düzeyine sahip değilim.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
17. Beden Eğitimi ve sporun insan gelişimi açısından önemine ilişkin bilgi birikimim yeterlidir.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
18. Beden Eğitimi ders uygulamalarında öğrencilerle iletişim kurmakta zorlanıyorum.
 Tamamen Çoğunlukla Pek az Hiç zorlanmıyorum
19. İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Ders saatleri farklı dersleri takviye amacıyla da kullanılır.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
20. Çocuklara yönelik antrenman bilgisi hakkında yeterli bilgi birikimine sahip değilim.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
21. Beden Eğitimi uygulamalarında gerekli güvenlik önlemleri alırım.
 Tamamen Çoğunlukla Pek az Hiç
22. Beden Eğitimi Dersi ders dışı etkinliklerle desteklenmelidir.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
23. Beden Eğitimi dersinde öğrencilerin başarılarını ölçme ve değerlendirmede yeterliyim.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
24. Sınıfların kalabalık olması nedeniyle uygulamalarda yeteri kadar tekrar yaptırıyorum
 Tamamen Çoğunlukla Pek az Yaptırıyorum
25. Beden Eğitimi Derslerinde başarılı olduğumu düşünmüyorum.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
26. Eğitsel oyunla ilgili dağarcığım yeterli düzeydedir.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
27. Beden Eğitimi Derslerinde kendimi fiziksel olarak yetersiz hissediyorum.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
28. İlköğretim I. Kademe programında yer alan spor branşlarıyla ilgili müsabakaları yönetirim.
 Tamamen Çoğunlukla Pek az Yönetemem
29. İlköğretim I. Kademedeki Beden Eğitimi Dersleri bu dersin amaçlarına uygun işlenmemektedir.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
30. Beden Eğitimi formasyon kurslarına katılmak isterim.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
31. İlköğretim müfettişleri diğer dersler gibi Beden Eğitimi dersinde de yeterli düzeyde rehberlik yapıyorlar.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
32. Beden Eğitimi dersine katılan çocukların sağlıklarıyla ilgili gerekli bilgileri edinirim.
 Tamamen Çoğunlukla Pek az Bilgi edinemiyorum
33. İlköğretim I. Kademe ilk üç sınıfa sınıf öğretmenleri , 4. ve 5. sınıflara branş öğretmenleri girmelidir.
 Tamamen katılıyorum. Çoğunlukla katılıyorum. Pek katılmıyorum. Hiç katılmıyorum.
34. Ders uygulamalarında hareket zenginliği sağlıyorum..
 Tamamen Çoğunlukla Pek az Sağlayamıyorum

T.C.
UŞAK VALİLİĞİ
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

02.03.20*003112

SAYI :B.08.MEM.4.64.00.06/300-
KONU :Anket

VALİLİK MAKAMINA

"Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Uygulamaları" adlı Yüksek lisans tezi için ilimizde bulunan 27 ilköğretim Okulunda anket uygulamak istediği hakkındaki Ercan DOĞAN'ın 01.03.2000 tarihli yazısı ilişikte sunulmuştur.

Söz konusu Anket Uygulamasının belirtilen okullarda yapılmasında Dairemizce bir sakınca görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

TEVFEK ATASOY
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRÜ

EKİ:1

OLUR.

02/03/2000

MACİT DALEİLİÇ
VALİ A.
VALİ YARDIMCISI

KAYNAKLAR

AÇAK, Mahmut, Aziz ILGIN ve Selçuk ERHAN, *Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı*, Dünya Yayınları, Malatya 1997.

AÇIKADA, Caner ve Emin ERGER, *Bilim ve Spor*, Büro-Tek Yayıncılık, Ankara, 1990.

AKGÜN, Necati, *Egzersiz Fizyolojisi*, 2. Baskı, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir, 1986.

ARICI, Hikmet, *Okullarda Beden Eğitimi*, Yardımcı Ofset Yayıncılık, Ankara, 1998.

BİLGE, Nalan, *Türkiye'de Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetiştirilmesi*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1989.

BİNBAŞIOĞLU, Cavit, *Genel Öğretim Bilgisi*, 6. Baskı, Ankara, 1991.

BOZTEPE, Hüseyin, "İlköğretim Çağındaki Çocukların Bedensel ve Sosyal Gelişimlerinde Beden Eğitimi ve Sporun Önemi", **Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu**, M.E.B. Yayınları, Ankara, 1994.

BÜYÜKKARAGÖZ, S. Savaş, Muammer C. MUŞTA, Hasan YILMAZ ve Önder PİLTEN, *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Mikro Yayınları, Konya, 1998.

ÇÖKER, H. Nazım, "Ankara İlkokullarında Beden Eğitimi Etkinliklerinin Değerlendirilmesi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi S.B.E, 1991.

DAUER, Victor P., Robert P. PANGRAZİ, *Dynamic Physical Education For Elementary School Children*, Ninth Edition, Macmillan Publishing Company, New York, 1989.

DEMİRCİ, Nuri, *Sporda Yönetim-Teşkilatlanma ve Organizasyon*, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1986.

ERGUN, Mustafa ve Ali ÖZDAŞ, *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Kaya Yayıncılık, İstanbul, 1997.

GÖKMEN, Tansu ve F. Hülya AŞÇI, *Psikomotor Gelişim*, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1995.

GRAHAM, George, Shirley Ann HOLT, Hale Melisa PARKER, *Children Moving*, Second Edition, Mayfield Publishing Company, California, 1987.

GUY, Jacquin, *Çocuk Psikolojisinin Ana Çizgileri*, Remzi Yayınları, Ankara, 1965.

HAZAR, Muhsin. *Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim*, Tutibay Yayınları, Ankara, 1996.

HOLLINGSWORTH, Paul M. Ve Kenneth H. HOOVER, *İlköğretimde Öğretim Yöntemleri*, Çeviren: Tanju Gürkan, Erten Gökçe, Duygu Güler, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1999.

KARAKÜÇÜK, Suat, *Beden Eğitimi Öğretmeninin Eğitimi*, G. Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Yayını, Ankara, 1989.

_____, *Rekreasyon*, 2. Baskı, Seren Ofset Yayınları, Ankara, 1997.

KOÇ, Şevki ve Yılmaz ÇOBANOĞLU, "İlköğretimde Beden Eğitimi Dersinin Uygulanmasında Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Bir Araştırma", Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu, M.E.B. Yayınları, Ankara, 1994.

KÖKSAL, Nejla, "Temel Eğitim I. Devre Eğitim Programlarında Beden Eğitimi Dersi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi S.B.E., 1994.

Millî Eğitim Bakanlığı, İlk-Orta Öğretim Kurumları Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışmaları Talimatı, M.E.B. Yayınları, Ankara, 1994.

_____, İlköğretim I. Kademedede Beden Eğitimi Öğretmen Kılavuzu, M.E.B. Yayınları, İstanbul, 1997.

_____, İlköğretim Okulları, Lise ve Dengi Okullar, Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programları, M.E.B. Yayınları, İstanbul, 1998.

MURATLI, Sedat, *Çocuk ve Spor*, Bağırhan Yayınları, Ankara, 1997.

NICHOLS, Beverly, "Öğrenme ve Motor Öğrenme", Çeviren: Yeşim Bulca, Spor Ekin, C. 1, S. 1: 1301-4390, 1997.

_____, "Beden Eğitimi Öğretim Stilleri", Çeviren: Yeşim Bulca, Spor Ekin, C. 1, S. 1: 1301-4390, 1998.

_____, "Beden Eğitiminde Güvenlik, Örgütsel Stratejiler ve Sınıf Yönetimi", Çeviren: Yeşim Bulca, Spor Ekin, C. 2, S. 2: 1301-4390, 1998.

ÖZER, D. Sevimay ve Kamil ÖZER, *Çocuklarda Motor Gelişim*, Antalya, 1998.

- ROSS, James G., "Ulusal Çocuk ve Gençlik-Dinçlik Araştırması II", Çeviren: Yeşim Bulca, Spor Ekin, C. 2, S. 4: 1301-4390, 1998.
- SENEMOĞLU, Nury, *Gelişim-Öğrenme ve Öğretim*, Özen Yayınları, Ankara, 1998.
- SEVİM, Yaşar, *Antrenman Bilgisi*, Gazi-Büro Yayınları, Ankara, 1995.
- SEZEN, Mehmet, "İlkokul Dönemi Çocukların Temel Motorik Gelişmelerine Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Etkisi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, S.B.E., 1989.
- SÖNMEZ, Güler, "İlkokullarda Beden Eğitimi ve Spor Uygulamaları ile İlgili Sorunlar", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, S.B.E., 1989.
- TURGUT, M. Fuat, *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*, 5. Baskı, Ankara, 1987.
- URAL, Celal, *Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışmaları*, M.E.B. Tefiş Kurulu Seminerleri, Ankara, 1989.
- YAYLACI, Filiz, "İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Programı ve Uygulamaların Değerlendirilmesi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, S.B.E., 1999.
- YÖK, Sınıf Öğretmenliği Bölümleri İçin Eğitim Programları, YÖK-MEGP, Ankara, 1996.
- YÖRÜKOĞLU, Atalay, *Çocuk Ruh Sağlığı*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1980.